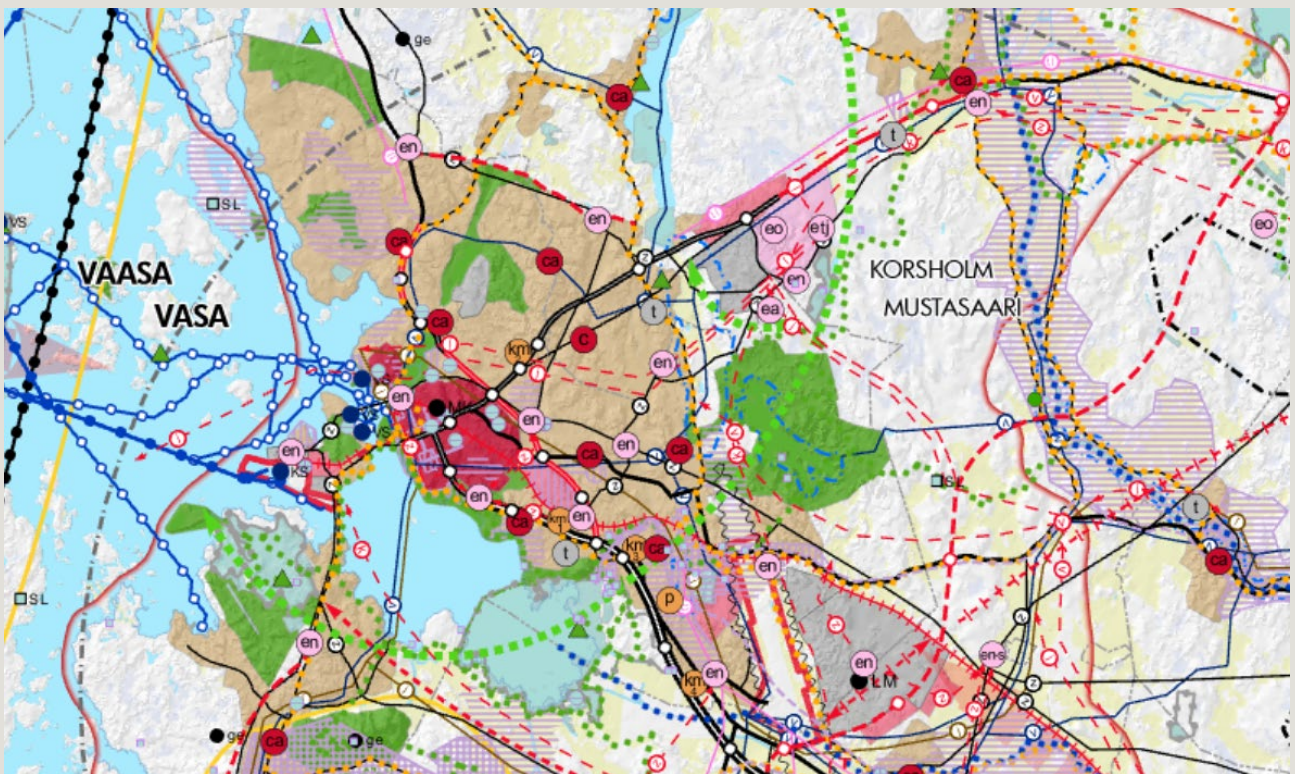

Österbottens landskapsplan 2050

Konsekvensbedömning

Sweco Finland Oy

Projekt

Arbetsnummer

Kund

Datum

Utarbetad av

Pärmbild

Reg. No. 25007075

Österbottens landskapsplan 2050 konsekvensbedömning

25007075

Österbottens förbund

4.3.2024

Timo Korkalainen, Jouko Riipinen, Kimmo Vähäjylkkä, Lise-Lotte
Flemming, Pauliina Teerikorpi, Dan Ronimus, Emmi Laukkanen,
Essi Tanskanen

Österbottens förbund

Innehåll

1.	Inledning	5
1.1	Målen för konsekvensbedömningen	5
1.1.1	Målsättningarna för landskapsplanen	5
1.1.2	Markanvändnings- och bygglagens krav på landskapsplanens innehåll.....	6
1.1.3	De riksomfattande målen för områdesanvändningen.....	6
1.1.4	Övriga mål.....	7
1.2	Konsekvensbedömningsmetoder.....	7
1.2.1	Utredningar som utnyttjas vid konsekvensbedömningen	7
1.2.2	Växelverkan	8
1.2.3	Expertbedömning.....	8
1.3	Utredningsområde.....	9
1.4	Utgångspunkter för konsekvensbedömningen.....	10
1.4.1	Nationella strategier	10
1.4.2	Österbottens landskapsstrategi	10
1.4.3	Österbottens landskapsplan 2040	10
1.4.4	Övriga strategier och planer	11
1.5	Landskapsplanehandlingar som ska bedömas	11
2.	Konsekvensbedömning	12
2.1	Temavis bedömning	12
2.2	Konsekvenser för region- och samhällsstrukturen.....	12
2.3	Konsekvenser för trafiksystemet	16
2.4	Konsekvenser för grönområdesstrukturen och naturens mångfald	20
2.5	Konsekvenser för naturskydds- och Naturaområden	22
2.6	Konsekvenser för landskapet och kulturmiljön.....	25
2.7	Konsekvenser för människors levnadsförhållanden, livsmiljö och jämlikhet	27
2.8	Konsekvenser för energiförsörjningen	31
2.9	Konsekvenser för marken och berggrunden samt vattnet	33
2.10	Konsekvenser för luftkvaliteten	34
2.11	Konsekvenser för klimatet, klimatförändringen och anpassningen till den	36
2.12	Konsekvenser för stadsbilden och landsbygdslandskapet	39
2.13	Konsekvenser för näringarna och primärproduktionen	42
2.14	Konsekvenser för samhällsekonomin	44
2.15	Konsekvenser för försörjningsberedskapen och den övergripande säkerheten.....	48
2.16	Sammanfattning av den temavisa konsekvensbedömningen.....	50
2.17	Bedömning i förhållande till den gällande landskapsplanen	54
3.	Bedömning av de totala konsekvenserna	56
3.1	Sammantagna konsekvenser.....	56
3.2	Konsekvenser över landskapsgränserna.....	58
3.3	Uppfyllande av kraven på landskapsplanens innehåll i konsekvensbedömningen	59
3.4	Uppnående av de riksomfattande målen för områdesanvändningen i konsekvensbedömningen	60
3.5	Fyrfältsanalys	62

4.	Sammanfattning av konsekvensbedömningen	64
4.1	Målsättning	64
4.2	Metoder	64
4.3	Resultat	64
4.4	Slutsatser	65

1. Inledning

1.1 Målen för konsekvensbedömningen

Österbottens landskapsplan 2050 är en strategisk landskapsplan, där nationella mål kombineras med landskapets egna mål. Planen utarbetas som en helhetslandskapsplan som täcker hela landskapet Österbotten och behandlar alla de delområden i samhället som har en betydande inverkan på samhällsstrukturen och markanvändningen. Då Österbottens landskapsplan 2050 vinner laga kraft ersätter den Österbottens landskapsplan 2040.

Syftet med konsekvensbedömningen var att granska hur målen för Österbottens landskapsstrategi och Österbottens landskapsplan 2050, samt markanvändnings- och bygglagens krav på landskapsplanens innehåll och de riksomfattande målen för områdesanvändningen förverkligas i Österbottens landskapsplan 2050. Konsekvensbedömningen utarbetades i nära växelverkan med den konsekvensbedömningsgrupp och den samarbetsgrupp som tillsattes för planen.

Som nivå på konsekvensbedömningen användes den strategiska landskapsplanens generella nivå. Eftersom landskapsplanen styr planeringen av markanvändningen på lägre nivå, så preciseras också konsekvensbedömningen senare i kommunernas egen planering på generalplane- och detaljplanenivå.

Konsekvensbedömningen ger information om konsekvenserna av genomförandet av Österbottens landskapsplan 2050, deras betydelse samt möjligheterna att lindra eventuella negativa konsekvenser. Dessutom ger konsekvensbedömningen information om hur landskapsplanen borde utvecklas under planeringsprocessen så att målen för Österbottens landskapsplan 2050 kan uppnås i så stor utsträckning som möjligt.

1.1.1 Målsättningarna för landskapsplanen

Landskapsplanen ska skapa förutsättningar för att genomföra landskapsstrategin när det gäller markanvändningen. På grund av detta är det huvudsakliga målet för landskapsplanen detsamma som målet för landskapsstrategin: Målet är att 2050 är Österbotten ett spetsområde för hållbar utveckling med bra livsmiljö, invånarna i centrum och ett blomstrande näringsliv.

I ett landskap med bra livsmiljö är

- Region- och samhällsstrukturen ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt hållbar,
- Naturen varierande och vattnet rent,
- Användningen av naturresurser ansvarsfull och den cirkulära ekonomin välutvecklad,
- Lösningarna för anpassning till klimatförändringen, minskning av växthusgasutsläppen och utökning av kolsänkorna långsiktiga.

I ett landskap med invånarna i centrum finns

- Boende, service och arbetstillfällen för alla,
- En trygg, trivsamt, hälsofrämjande och inkluderande livsmiljö som fungerar socialt,
- Mångsidiga fritidsaktiviteter och rekreationsmöjligheter,
- Uppskattade kulturmiljöer som identitetsskapande platser.

I ett landskap med ett blomstrande näringsliv

- Är tillgängligheten god,

- Främjar en flerkärnig regionstruktur och ett effektivt trafiksystem näringslivet både i tätorter och på landsbygden,
- Består energisystemet av mångsidig produktion, tillräcklig upplagring och säker distribution,
- Är primärproduktionens försörjningsberedskap god.

De ovannämnda sakerna följde med under hela konsekvensbedömningsprocessen och de dryftas temavist i de olika avsnitten i detta dokument.

1.1.2 Markanvändnings- och bygglagens krav på landskapsplanens innehåll

I markanvändnings- och bygglagen (MBL) sätts gemensamma planeringsmål för alla planformer. Dessutom ställs egna innehållskrav för varje plannivå, som för landskapsplanens del ingår i MBL 28 §. Enligt kraven på landskapsplanens innehåll ska när landskapsplanen utarbetas särskild vikt fästas vid

- att landskapets region- och samhällsstruktur blir ändamålsenlig,
- att områdesanvändningen är ekologiskt hållbar,
- att arrangemangen för trafik och teknisk service är hållbara med tanke på miljö och ekonomi,
- att vatten- och marksubstanstillgångarna används på ett hållbart sätt,
- att verksamhetsbetingelser för näringslivet i landskapet ordnas,
- att landskapet, naturvärdena och kulturarvet värnas, samt
- att det finns tillräckligt med områden som lämpar sig för rekreation.

När bedömningen av konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 utarbetades beaktades markanvändnings- och bygglagens krav på innehållet temavist och uppfyllandet av dem samt deras konsekvenser granskades.

1.1.3 De riksomfattande målen för områdesanvändningen

Bestämmelser om rättsverkningarna av de riksomfattande målen för områdesanvändningen finns i markanvändnings- och bygglagen. Enligt MBL 22 § fattas beslut om riksomfattande mål för områdesanvändningen av statsrådet. I 24 § föreskrivs att vid planering på landskapsnivå och annan områdesplanering ska de riksomfattande målen för områdesanvändningen beaktas så att möjligheterna att uppnå dem främjas. De riksomfattande målen för områdesanvändningen utgör en del av kraven på landskapsplanens innehåll (MBL 28 §). Det senaste beslutet om riksomfattande mål för områdesanvändning godkändes den 14 december 2017.

De riksomfattande målen för områdesanvändningen konkretiseras i huvudsak genom planläggningen. Här spelar landskapsplanläggningen en central roll. I landskapsplaneringen preciseras de riksomfattande målen för områdesanvändningen till markanvändningslösningar i landskapet som samordnas med landskapets och lokala mål. De riksomfattande målen för områdesanvändningen lyfter starkt fram megatrender och utmanar områdesanvändningen att beakta dem på ett nytt sätt. I synnerhet klimatförändringen, urbaniseringen och befolkningsförändringarna, näringsförnyelsen och digitaliseringen samt förlusten av biologisk mångfald ses som utvecklingstrender som har långsiktiga konsekvenser för Finlands framgång. De utmanar planeringen av områdesanvändningen till nytt tänkande och nya lösningar.

Innehållet i de riksomfattande målen för områdesanvändningen sorterar under följande fem helheter:

- Fungerande samhällen och hållbara färdvägar,
- Ett effektivt trafiksystem,
- En sund och trygg livsmiljö,

- En livskraftig natur- och kulturmiljö samt naturtillgångar,
- En energiförsörjning med förmåga att vara förnybar.

Förutom de ovannämnda har frågor i anslutning till försörjningsberedskapen accentuerats särskilt under de senaste åren. När bedömningen av konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 utarbetades beaktades de riksomfattande målen för områdesanvändningen temavist och granskades uppfyllandet av dem samt deras konsekvenser.

1.1.4 Övriga mål

Förutom MBL ska även andra lagar, såsom naturvårdslagen (9/2023) och klimatlagen (10/2022), beaktas i konsekvensbedömningen. En reform av lagen om fornminnen är aktuell.

Nationella och regionala utvecklingsprinciper, program och strategier styr den markanvändningslösning som angetts i landskapsplanen i önskad riktning. Med avseende på utvecklingen och planeringen i landskapet styr dessutom utvecklingsprinciperna och strategierna på nationell och regional nivå den markanvändningslösning som angetts i landskapsplanen.

1.2 Konsekvensbedömningsmetoder

Som konsekvensbedömningsmetoder användes expertbedömningar, där de utredningar som gjorts och deras konsekvenser för markanvändningslösningen granskades. Även interaktiva metoder stod i fokus för arbetet. Konsekvensbedömningen är tudelad: I den första fasen gjordes en konsekvensbedömning av utkastet till Österbottens landskapsplan 2050 under hösten 2022–början av 2023. I den andra fasen, våren 2024, kompletterades konsekvensbedömningen utifrån myndighetsförslagsmaterialet. I samband med konsekvensbedömningen fördes en intensiv dialog med landskapsplanens konsekvensbedömningsgrupp och samarbetsgrupp.

1.2.1 Utredningar som utnyttjas vid konsekvensbedömningen

Enligt MBL 9 § ska en plan grunda sig på planering som omfattar bedömning av de betydande konsekvenserna av planen och på sådana undersökningar och utredningar som planeringen kräver. När planens konsekvenser utreds ska planens uppgift och syfte beaktas.

De utredningar som gjorts för Österbottens landskapsplan 2050 finns på adressen: [Utredningar » Obotnia](#)

De är:

- Bedömning av de konsekvenser som vindkraftsområdena i Södra Österbottens och Österbottens landskapsplaner har för Natura-områden (på finska, svensk sammanfattning),
- Bedömning av de konsekvenser som vindkraftsområdena i Södra Österbottens och Österbottens landskapsplaner har för Natura-områden. Sammanfattning av utlåtandena (på finska, inledning på svenska),
- För Naturbedömningen av landskapsplanläggningen i Österbotten och Södra Österbotten gjord kollisions- och populationsmodellering i fråga om fåglarnas huvudflyttstråk (på finska, svensk sammanfattning),
- Produktion av solenergi som en markanvändnings- och områdesplaneringsfråga i Österbotten (på finska, sammanfattning på svenska),
- Mellanrapport: Österbottens och Södra Österbottens POSKI-utredning 2021–2023,
  - ↳ Bilaga: POSKI Natur- och landskapsutredning (på finska),

- Elöverföringsutredning för områden som lämpar sig för vindkraft i Österbotten och Södra Österbotten (på finska, sammanfattning på svenska),
- Vindkraftens konsekvenser för kungs- och havsörnen samt för fiskgjusen i Österbotten, Södra och Mellersta Österbotten: Sammanfattning och rekommendationer (på finska),
- GTK: Österbottens och Södra Österbottens stenmaterialutredning i anslutning till POSKI-uppdateringsprojektet (på finska),
- Naturstensmaterial och ersättande återvunnet material – användande och prognos av behovet (på finska, sammandrag på svenska),
- Södra Österbottens, Mellersta Österbottens och Österbottens vindkraftsutredning,
  - ↳ Bilaga: Konsekvensbedömning för Österbottens potentiella vindkraftsområden,
  - ↳ Bilaga: Bedömning av sammantagna konsekvenser,
- Energiförsörjning i Österbotten och Södra Österbotten 2050 – Hela rapporten (på finska),
  - ↳ Bilaga: Energiförsörjning – Bilagor (på finska),
  - ↳ Liite: Energiförsörjning i Österbotten och Södra Österbotten 2050 – Sammanfattning.

1.2.2 Växelvekan

Metoderna för växelvekan presenteras i avsnitt 5.1 i planbeskrivningen för Österbottens landskapsplan 2050. Målen för växelvekan var desamma när konsekvensbedömningen utarbetades.

I konsekvensbedömningsarbetet växelvekades med både konsekvensbedömningsgruppen och samarbetsgruppen. Konsekvensbedömningsgruppen samlades tre gånger under bedömningen av planutkastets konsekvenser. Den sista gången deltog också samarbetsgruppen. Konsekvensbedömningsgruppen samlades en gång under konsekvensbedömningen i myndighetsförslagsfasen.

I konsekvensbedömningsgruppen ingick företrädare för de myndigheter som är experter på de olika temana. I samarbetsgruppen ingick företrädare för kommunerna, andra myndigheter och samarbetspartner.

Bedömning av planlösningens konsekvenser är en viktig del av planprocessen. Konsekvensbedömningen är en oskiljaktig del av planläggningen och fortgick under hela processen. Konsekvensbedömningen utarbetades av Sweco Finland Oy.

1.2.3 Expertbedömning

Som konsekvensbedömningsmetod användes expertbedömning. För att genomföra bedömningen av konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 utsågs en arbetsgrupp som bestod av Sweco Finland Oy:s experter, och som utförde bedömningen av landskapsplanmaterialet (plankarta, planbeskrivning, beteckningar och bestämmelser) genom att utnyttja de utredningar som hade gjorts för planen. I arbetsgruppen ingick följande experter: Timo Korkalainen (projektchef), Jouko Riipinen, Kimmo Vähäyjylkkä, Lise-Lotte Flemming, Pauliina Teerikorpi, Dan Ronimus, Emmi Laukkanen och Essi Tanskanen.

Vid konsekvensbedömningen granskades i form av expertarbete hur landskapsstrategins och landskapsplanen mål samt MBL:s krav på innehållet och de riksomfattande målen för områdesanvändningen genomförs i landskapsplanen. Särskild uppmärksamhet ägnades Österbottens landskapsstrategi, vars mål och prioriteringar granskades i fråga om varje delområde av konsekvensbedömningen. Det anlagda perspektivet gick ut på att dryfta huruvida landskapsstrategins mål motsvarar de mål som satts för landskapsplanen.

1.3 Utredningsområde

Österbottens landskapsplan 2050 omfattar samtliga 14 kommuner i landskapet (Figur 1). De är Kronoby, Larsmo, Jakobstad, Pedersöre, Nykarleby, Vörå, Korsholm, Vasa, Laihela, Malax, Korsnäs, Närpes, Kristinestad och Kaskö. Till planens influensområde hör förutom planområdet även det område utanför planen för vilket den områdesanvändning som planeras i planen kan ha konsekvenser. Influensområdets omfattning varierar enligt den planerade markanvändningen. Influensområdet omfattar delvis även grannlandskapen.

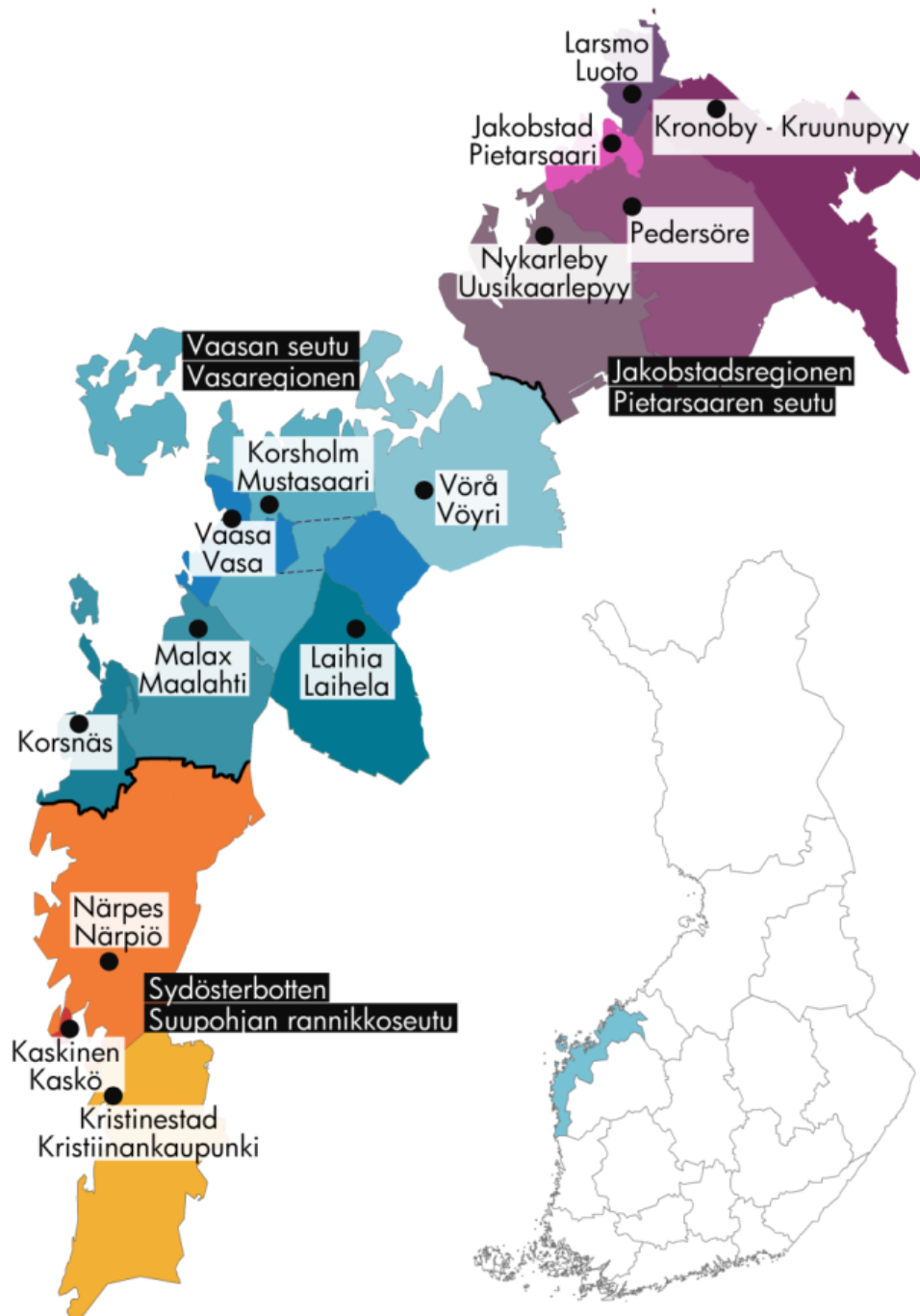

Bild 1. Planeringsområde för Österbottens landskapsplan 2050.

1.4 Utgångspunkter för konsekvensbedömningen

Den viktigaste utgångspunkten för bedömningen av konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 var Österbottens landskapsstrategi. Som bakgrundsmaterial utnyttjades också den gällande Österbottens landskapsplan 2040 samt andra strategier och planer som utarbetats för Österbotten.

1.4.1 Nationella strategier

Riktlinjerna i Klimatneutralt Finland 2035 – den nationella klimat- och energistrategin har beretts samordnat både med Den klimatpolitiska planen på medellång sikt (KAISU) och med Klimatplanen för markanvändningssektorn (MISU). I Den klimatpolitiska planen på medellång sikt definieras de nya politikåtgärderna med vilka EU:s ålägganden uppfylls inom den så kallade ansvarsfördelningssektorn, som står utanför EU:s nuvarande utsläppshandelssystem. Klimatplanen för markanvändningssektorn studerar jord- och skogsbruket och den övriga markanvändningen på ett helhetsmässigt sätt och främjar den totala hållbarheten.

Finlands havsplan 2030 täcker territorialvattnen och den ekonomiska zonen. Målet är att samordna olika branschers behov och på så sätt skapa bättre förutsättningar för marina näringar och förbättra havsmiljöns tillstånd.

1.4.2 Österbottens landskapsstrategi

Landskapsstrategin är landskapets viktigaste planeringsdokument. I landskapsstrategin ingår två lagstadgade dokument: landskapsöversikten och landskapsprogrammet. Landskapsöversiktens tidsspann sträcker sig till 2050, och i den anges den eftersträlvade utvecklingen i landskapet på lång sikt. Landskapsprogrammet omfattar åren 2022–2025, och där preciseras de långsiktiga målen och hur de ska uppnås. Landskapsstrategin är förknippad med de flesta utvecklingsdokument på landskapsnivå, såsom landskapsplanen. De långsiktiga målen i landskapsstrategin styr utarbetandet av landskapsplanen och andra strategier och program.

Utgångspunkten för Österbottens landskapsstrategi är att skapa grund för ett ekologiskt, socialt, kulturellt och ekonomiskt hållbart Österbotten. Den syftar till att stärka aktörernas gemensamma vision och syn på utvecklingen och styra utvecklingsresurserna till strategiska insatsområden.

Målbild 2050:

- Österbotten går i spetsen för hållbar utveckling, och att bromsa upp klimatförändringen och värna om den rena miljön anses vara vars och ens skyldighet och en stor möjlighet. Österbotten är som samhälle koldioxidnegativt. Landskapet har en flerkärnig region- och samhällsstruktur som följer principen om hållbar utveckling samt en ren miljö med stor mångfald.
- Invånarna i Österbotten mår bra, är jämställda och likvärdiga. Skillnaderna i välfärd är små. Landskapets unika kulturliv bygger på en stark samhörighet och vilja att göra saker tillsammans. I en tolerant atmosfär där mångfald värdesätts kan alla leva ett tryggt och bra liv.
- Det internationella, mångsidiga och livskraftiga näringslivet blomstrar i alla delar av landskapet. Framgången garanteras av forskning och utbildning som motsvarar näringslivets behov, en stark samarbets- och företagarkultur samt en utmärkt tillgänglighet.

1.4.3 Österbottens landskapsplan 2040

Österbottens landskapsplan 2040 godkändes på landskapsfullmäktiges möte den 15 juni 2020 och trädde i kraft den 11 september 2020 i enlighet med 201 § i markanvändnings- och bygglagen. Härmed ersatte Österbottens landskapsplan 2040 Österbottens landskapsplan och dess etappplaner.

Österbottens landskapsplan 2040 är en s.k. helhetslandskapsplan som omfattar hela landskapet och dess olika samhällsfunktioner. Målet för landskapsplanen är att Österbotten ska år 2040 vara en konkurrenskraftig

region med välmående befolkning och god livsmiljö. I planen konkretiseras målen i form av principer för region- och samhällsstrukturen samt områdesanvändningen och i form av områdesreserveringar för bland annat service, trafik, kulturmiljöer, rekreation och energiförsörjning.

1.4.4 Övriga strategier och planer

Andra mål för konsekvensbedömningen härstammar från Strategin för innovation och tillväxt i Österbotten 2022–2025: Smart specialisering. Särskilda prioriteringsområden för strategin för smart specialisering är de stora exportbranscherna i Österbotten. Även målen för Kulturprogram Österbotten samt Österbottens trafiksystemplan 2050 beaktades.

1.5 Landskapsplanhandlingar som bedömdes

Det landskapsplanmaterial som bedömdes innefattar Österbottens landskapsplans 2050 plankarta, planbeskrivning, planbeteckningar och planbeskrivningar samt de utredningar som gjorts för planen. Dessa granskades i förhållande till andra handlingar som utarbetats för utvecklingsarbetet i Österbotten, viktigast av dem är Österbottens landskapsstrategi.

2. Konsekvensbedömning

Konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 bedömdes i enlighet med markanvändnings- och bygglagen (MBL 9 §) samt markanvändnings- och byggförordningen (MBF 1 §). Konsekvensbedömningen utarbetades temavist så att den innehåller en klassificering av huvudpunkternas verkningsfullhet. I temainnehållet tas de planbeteckningar i landskapsplanen upp som särskilt påverkar det aktuella temat. Det bör dock påpekas att samma konsekvenstyp kan ha konsekvenser för flera olika konsekvenstyper. Samma tema kan också ha både positiva och negativa konsekvenser. Exempelvis vindkraft har positiva konsekvenser i fråga om förnybar energi och klimatkonsekvenser. Konsekvenserna för landskapet är däremot negativa och de kan också över-skrida landskapsgränserna.

I slutet av konsekvensbedömningen tas i egna avsnitt upp konsekvenserna för försörjningsberedskapen och den övergripande säkerheten samt en bedömning i förhållande till den gällande landskapsplanen. Bedömningen av de totala konsekvenserna och sammanfattningen av konsekvensbedömningen samlar resultaten av bedömningen. Konsekvensbedömningsrapportens temainnehåll och slutsatser kompletterades under arbetets gång i samarbete med Österbottens förbunds experter.

2.1 Temavis bedömning

I konsekvensbedömningen sammanställs en temavis +/- analys enligt konsekvenstyp, som baserar sig på expertarbetet och växelverkan. Alla punkter syns inte nödvändigtvis hos alla konsekvenstyper. Sådana punkter är tomma i tabellerna. Resultaten i analystabellen preciseras dessutom i textform. I konsekvensbedömningen utnyttjades kompetensen hos konsekvensbedömningsgruppen och samarbetsgruppen som tillsattes för Österbottens landskapsplan 2050. Temainnehållet och slutsatserna kompletterades utifrån gemensamma överläggningar. Under bedömningsarbetet konstaterades att det är utmanande att bestämma betydelsen och att verkningsfullheten kan variera beroende på synvinkel. I arbetet har emellertid eftersträvat ett så objektivt slutresultat som möjligt.

Den temavisa verkningsfullheten har bedömts med hjälp av följande klassificering:

+++	Merkittävät positiiviset vaikutukset	---	Merkittävät negatiiviset vaikutukset
++	Positiiviset vaikutukset	--	Negatiiviset vaikutukset
+	Vähäiset positiiviset vaikutukset	-	Vähäiset negatiiviset vaikutukset
0	Ei juurikaan vaikutuksia		

2.2 Konsekvenser för region- och samhällsstrukturen

Målet för den nationella utvecklingsbilden av områdesanvändningen är bland annat att större stadsregioner och landskapens centralorter utvecklas som knutpunkter i en nätverksliknande regionstruktur och som centrum i sitt influensområde samt att stadsregioner förbinds i nätverk i utvecklingszonerna. Regionstrukturen i Österbotten bygger på detta riksomfattande mål, där Vasa är ett medelstort och Jakobstad ett regionalt centrum för kompetens och service. De omgärdas av stadsregionernas tillväxtzoner, medan resten av Österbotten till största delen utgör kärnlandsbygd.

I planlösningen framhävs Vasa och Jakobstads stadsutvecklingszoner samt Kvarkens, Jakobstad-Karleby, Vasa-Seinäjäki och Kaskö-Seinäjäki utvecklingszoner. För stadsutvecklingszonerna är målet bland annat att nya bostads-, service och arbetsplatsområden placeras fördelaktigt med tanke på en enhetlig samhällsstruktur

och utvecklandet av kollektiv-, gång- och cykeltrafiken. Utvecklingszonerna och planens övriga trafiklösningar skapar förutsättningar för en bättre tillgänglighet samt för utvecklings-samarbete mellan landskapen tack vare bättre trafiklösningar.

Österbottens landskapsstrategi 2050 fastställer riktlinjer för landskapets utveckling, som Österbottens landskapsplan 2050 genomför för egen del. När det gäller region- och samhällsstrukturen innehåller landskapsstrategin följande mål:

- Regionstrukturens funktioner är sammankopplade på ett hållbart sätt,
- Regionstrukturen är mångsidig och samhällsstrukturen är hållbart enhetlig,
- Region- och samhällsstrukturen tillrättalägger för en hållbar mobilitet och rättar sig efter mobilitetsbehoven,
- Region- och samhällsstrukturen främjar stävjandet av klimatförändringen och anpassningen till den.

Vid beredningen av Österbottens landskapsplan 2050 har centrala mål när det gäller fungerande samhällen och hållbara färdsätt konstaterats vara

- En polycentrisk områdesstruktur som bildar nätverk och grundar sig på goda förbindelser främjas i hela landet, och livskraften och möjligheterna att utnyttja styrkorna i de olika områdena understöds,
- Förutsättningar skapas för att utveckla närings- och företagsverksamheten samt för att åstadkomma en tillräcklig och mångsidig bostadsproduktion som befolkningsutvecklingen förutsätter,
- Förutsättningar skapas för en kolsnål och resurseffektiv samhällsutveckling, som i främsta hand stöder sig på den befintliga strukturen,
- Tillgängligheten i fråga om tjänster, arbetsplatser och fritidsområden för de olika befolkningsgrupperna främjas. Möjlighet att gå, cykla och använda kollektivtrafik samt utvecklandet av kommunikations-, färd- och transporttjänster främjas,
- Betydande nya områden för boende-, arbetsplats- och tjänstefunktioner placeras så att de kan lätt nås med kollektivtrafik, till fots och med cykel.

Region- och samhällsstrukturens förtätning accentueras på områden för centrumfunktioner, vilket man har svarat på i Österbottens landskapsplan 2050 på såväl betecknings- som planbestämmelsenivå. I den mer detaljerade planeringen än landskapsplanen bör i enlighet med landskapsplanebestämmelsen förutsättningar skapas för utveckling av livskraftiga och mångsidiga stadscentrum. Detta främjar landskapsplanens styrande verkan för planeringen på kommunnivå. Då bör inte bara effektiviteten i byggandet beaktas utan hänsyn ska också tas till stadsbilden, kulturmiljön och naturvärdena. I en tätare struktur framhävs närgrönområdenas betydelse. I planbestämmelsen beaktas åtgärder för att främja gång- och cykeltrafik, vilkas inverkan syns även i form av bättre lokalklimat i centrumområdena när bilberoendet minskar.

När man jämför plankartorna i landskapsplan 2040 och landskapsplan 2050 kan man konstatera att målen uppnås i huvudsak mycket bra i planbeteckningarna och områdesreserveringarna. För region- och samhällsstrukturens del baserar sig planlösningarna på Vasa och Jakobstads stadsutvecklingszoner samt Kvarkens, Jakobstad-Karleby, Vasa-Seinäjäki och Kaskö-Seinäjäki utvecklingszoner och de strukturer som förenar dem. Nya bostads-, service- och arbetsplatsområden är förmånligt placerade med avseende på en enhetlig samhällsstruktur och hållbar kollektivtrafik samt tillgängligheten. Regionstrukturen är enhetligare, mer ekonomisk och bättre fungerande. De positiva region- och samhällsstrukturella konsekvenserna syns särskilt i planens prioriteringar av landskapets mest livskraftiga centrum, Vasa och Jakobstad, samt i betoningen på företagsområden och logistiska knutpunkter. Vasas betydelse som centrum för västra Finlands näringsliv och i Kvarken syns mycket starkt i regionstrukturen.

Genom landskapsplanens avgränsningar av områdesreserveringarna för tätortsfunktioner, industri och arbetsplatsområden har man i enlighet med målen för planen eftersträvat en enhetlig och tät samhällsstruktur. Det är möjligt att det i vissa fall finns behov av att i den kommunala planläggningen noggrannare utreda

markanvändningsbehoven för områden som är i närheten men ändå utanför reserveringarna. Om den mer detaljerade planeringen, utredningar och konsekvensbedömningar visar att vissa delområden som omfattas av planering lämpar sig för till exempel nya bostadsområden eller företagsverksamhet, kan landskapsplanens gränser för områdesreserveringarna förhindra eller fördröja planering och förverkligande av dessa områden. Detta är möjligt särskilt om behoven av områden för boende och företagsverksamhet ökar snabbare än vad som förutspåts tidigare och man inte har förberett sig på detta i kommunernas general-planer. I Vasa stadsregion kan särskilt den snabba utbyggnaden av områdeshelheten GigaVaasa skapa behov av både nya företagsområden och bostadsområden i närheten av arbetsplatsområdena. Även förändringar i den markpolitiska situationen, till exempel om kommunerna lyckas förvärva råmark, kan skapa möjligheter att öppna nya tillväxtriktningar.

Planbeteckningarna stödjer en zonutveckling som baserar sig på pendling och utträttande av ärenden. Regionstrukturen är kompaktare än i föregående landskapsplan och den betonar näringslivets utvecklingsförutsättningar, fungerande trafikförbindelser och samarbete över landskapsgränserna starkare. I stället läggs mindre vikt vid älvdalarna, mindre tätorter och byanätverket, vilket delvis beror på befolkningsstrukturens förändring och flyttningsrörelsens koncentration inom landskapet.

Planteckningar i landskapsplanen som gäller region- och samhällsstrukturen är

- Stadsutvecklingszoner
  - Vasa stadsutvecklingszon,
  - Jakobstads stadsutvecklingszon,
  - Vasa–Seinäjoki utvecklingszon,
  - Jakobstad–Karleby utvecklingszon,
  - Sydösterbottens utvecklingszon,
  - Kvarkens utvecklingszon,
- Beteckningar som beskriver centrumnätverket
  - Område för centrumfunktioner (C, c, ca),
  - Område för tätortsfunktioner (A),
- Beteckningar som beskriver kommersiell service
  - Stora detaljhandelsenheter (km2, km3, km4, km5),
  - Stora detaljhandelsenheter för utrymmeskrävande specialvaruhandel (kmt1, kmt2, kmt3),
- Andra servicebeteckningar
  - Område för service,
- Rekreatiomsområden
- Område för vindkraftverk (tv1, tv2).

De riktlinjer för region- och samhällsstrukturen som behandlas i Österbottens landskapsplan 2050 är väsentliga för hela landskapsplanlösningen.

De centrala konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 när det gäller detta tema finns samlade i tabell 1.

Tabell 1. Österbottens landskapsplan 2050. Konsekvenser för region- och samhällsstrukturen.

Bedömd konsekvens/ betydelse	Konsekvenser för region- och samhällsstrukturen
+++	<p>En regionstruktur enligt landskapsplanen stödjer på ett betydande sätt en målenlig, livskraftig och konkurrenskraftig regionstruktur som bildar nätverk både inom landskapet och mellan grannlandskapen. Särskilt starkt betonas Vasas betydelse som livskraftigt centrum.</p> <p>Utvecklingszoner över landskapsgränserna.</p> <p>Landskapsplanens samhällsstruktur, dess utvecklingsbeteckningar och motivering stödjer på ett betydande sätt målen för en hållbar, enhetlig och kolsnål samhällsstruktur som begränsar klimatförändringen enligt landskapsstrategins mål och de riksomfattande målen för områdesanvändningen.</p> <p>Genomförandet av de nya infrastrukturprojekt som ingår i landskapsplanen skapar bättre förutsättningar för att utveckla arbetsplatsområden på platser som är bra med tanke på samhällsstrukturen. Det ökar också möjligheterna att välja boende invid goda förbindelser.</p>
++	<p>I landskapsplanen har identifierats naturligt livskraftiga centrum, fördelaktiga områden för företagsverksamhet och logistiska knutpunkter.</p>
+	<p>Nya bostads-, service- och arbetsplatsområden är fördelaktigt placerade med avseende på en enhetlig samhällsstruktur och hållbar kollektivtrafik.</p>
0	
-	<p>I landskapsplanen har inte till alla delar identifierats de möjligheter till en mångsidigare regionstruktur som mindre centrum och älvdalarnas byastruktur erbjuder.</p>
--	<p>Det är möjligt att vissa områden i närheten av landskapsplanens områdesreserveringar för tätortsfunktioner och industriområden i samband med kommunernas generalplanläggning konstateras vara lämpliga som nya bostads- eller arbetsplatsområden. I dessa fall kan landskapsplanens områdesgränser förhindra eller fördröja planering och förverkligande av nya områden.</p>

2.3 Konsekvenser för trafiksystemet

Enligt markanvändnings- och bygglagens krav på landskapsplanens innehåll ska när landskapsplanen utarbetas särskild vikt fästas vid att arrangemangen för trafik och teknisk service är hållbara med tanke på miljö och ekonomi.

Ett mål för Österbottens landskapsstrategi är att Österbotten 2050 är ett landskap med utmärkt tillgänglighet. I enlighet med målbilden är smidiga förbindelser och transportkedjor samt det innovativa trafiksystemet ett stöd för Österbottens internationella konkurrenskraft. Ett täckande och effektivt trafikledssystem tillrättalägger för företagsverksamhet inom hela landskapets område, servicenivån på exportföretagens transportkedjor är bland de bästa i Finland, konkurrenskraftiga internationella och nationella persontrafikförbindelser har säkerställts, förbindelserna mellan olika centrum är snabba och smidiga samt innovativa trafik tjänster på landsbygden och i städerna underlättar mobiliteten för alla. Utöver det ovannämnda är ett mål också att trafiksystemet reagerar effektivt på förändringar i mobilitets- och transportbehoven.

Efter att Österbottens landskapsplan 2040 trädde i kraft (11.9.2020) utarbetades en ny Österbottens trafiksystemplan 2050, som publicerades våren 2022 (Figur 2). Planen är uppbyggd kring strategiska mål. Enligt visionen 2050 stödjer det innovativa trafiksystemet den internationella konkurrenskraften i Österbotten och stärker landskapets attraktionskraft genom att möjliggöra en smidig och trygg vardag för alla.

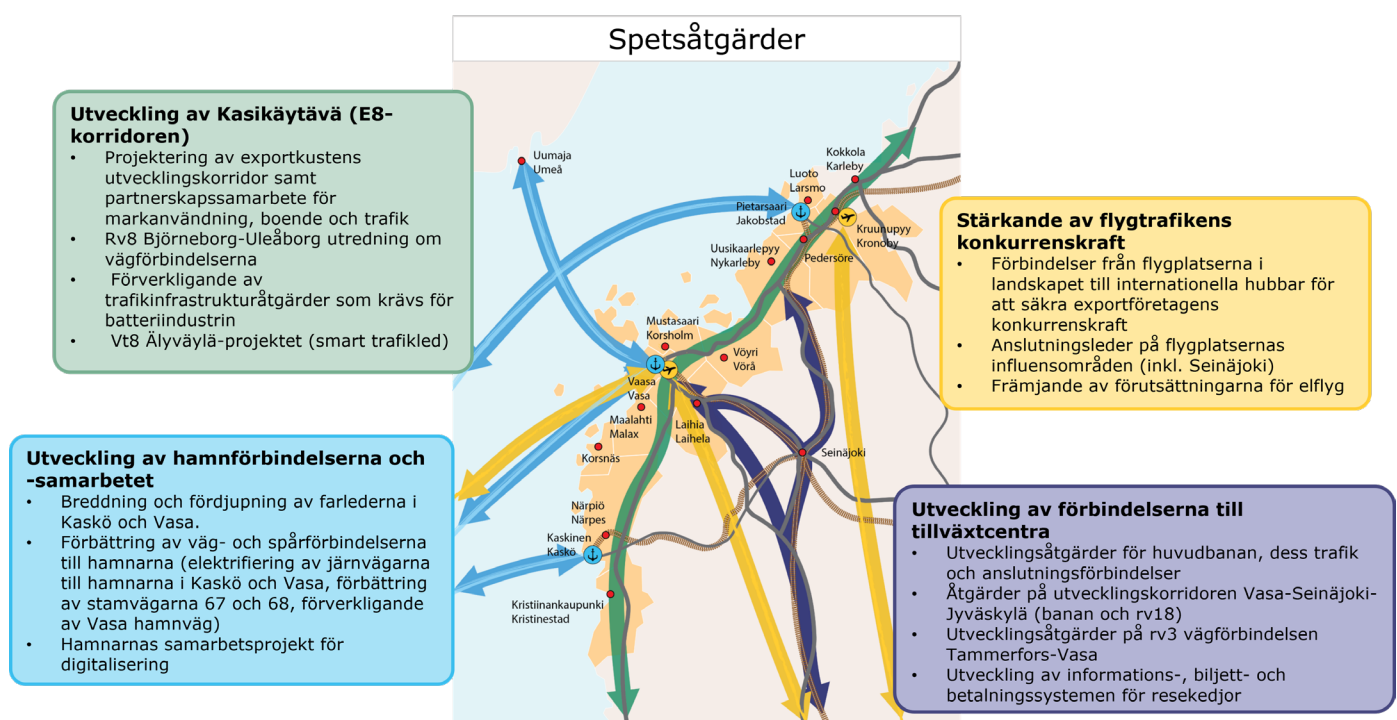

Bild 2. Spetsåtgärder i Österbottens trafiksystemplan 2050.

Den gällande Österbottens landskapsplan 2040 är bra motiverad när det gäller trafiksystemet. Ur konsekvensbedömningens synvinkel är dock landskapsplanen 2050 ännu mångsidigare och mer innovativ, vilket har påverkats av att landskapsstrategin och trafiksystemplanen färdigställts, och deras spetsåtgärder har styrt beredningen av Österbottens landskapsplan 2050. Landskapsplanens beteckningar för trafiksystemets del har preciserats under hela planprocessen.

De riksomfattande målen för områdesanvändningen betonar ett effektivt trafiksystem. Målet är att främja det riksomfattande trafiksystemets funktionsduglighet och resurshushållning genom att i första hand utveckla befintliga trafikförbindelser och nätverk samt säkerställa förutsättningarna för rese- och transportkedjor som

grundar sig på sam användning av olika trafikformer och trafik tjänster samt fungerande knutpunkter inom gods- och persontrafiken. Dessutom är ett mål att trygga kontinuiteten och utvecklingsmöjligheterna i fråga om internationellt och nationellt betydande trafik- och kommunikationsförbindelser samt utvecklingsmöjligheterna i fråga om internationellt och nationellt betydande hamnar, flygplatser och gränsövergångsställen.

Målet om utmärkt tillgänglighet är en viktig sak som måste beaktas i Österbottens landskapsplan 2050. Säkerställd tillgänglighet är också en konkurrens fördelsfaktor i en snabbt föränderlig omvärld. Österbottens landskapsplan 2050 svarar mot de mål som fastställts i landskapsstrategin samt mot de mål som fastställts i Österbottens trafiksystemplan 2050. Landskapsplanens positiva konsekvenser har på goda grunder kopplingar till ovannämnda strategier eller planer. Landskapsplanen främjar också de spetsåtgärder som förts fram i trafiksystemplanen. Ur konsekvensbedömningens synvinkel ses det som särskilt viktigt att man i landskapsplanen har förberett sig på de ändringar som trafiksystemet kräver fram till 2050. Målet är detsamma som i andra viktiga strategier för Österbotten. Behandlingen av frågan har möjliggjorts av att de tre viktigaste handlingarna (landskapsstrategin, trafiksystemplanen och landskapsplanen) är nästan samtidigt samt av det gemensamma målsatta året 2050.

I arbetet med Österbottens landskapsplan 2050 har det varit viktigt med beredskap att reagera på förändringar samt förmåga att förutse framtida situationer och behov. Detta har förutsatt mångsidigt bedömningsarbete, eftersom landskapsplanens lösningar står fast i 10–20 år. Trots den rullande landskapsplanläggningen är uppdateringar av landskapsplanen långsamma. Landskapsplanlösningarnas verkningar syns också när trafikprojekt planeras. En utmaning är dock osäkerheten och långsamheten när det gäller genomförandet av eftersträva de trafikprojekt. Det är i stor utsträckning fråga om intressebevakning, som Österbottens landskapsplan 2050 för sin del svarar på.

Samhällsstrukturens kärnområden utvecklas vanligtvis i närheten av trafiknätet. Samtidigt som Österbottens landskapsplan 2050 främjar en fungerande trafiksystemhelhet främjas också en fungerande region- och samhällsstruktur. Denna helhet fungerar i Österbottens landskapsplan 2050 och dess positiva konsekvenser framgår på bred basis. Landskapsplanen främjar också samhällsstrukturen genom att utveckla förutsättningarna för gång- och cykeltrafik samt en fungerande kollektivtrafik. Även om landskapsplanens planeringsnivå är översiktlig, främjar dess styrande verkan för planläggningen på lägre nivå även dessa färd sätt.

Trafiksystemet som helhet och att det fungerar på alla delområden är viktigt med tanke på tillgängligheten. Planlösningen enligt Österbottens landskapsplan 2050 svarar på ett bra sätt på dessa utmaningar. Detta perspektiv stöds av de markanvändningslösningar som syftar till tillgänglighet, konkurrenskraft och ett attraktivt område.

Landskapsplanens utveckling av transportlederna stödjer landskapet Österbottens attraktionskraft och den internationella konkurrenskraften hos områdets företag och industri när de logistiska systemen förbättras. Behoven av och projekten för att förbättra vägförbindelserna har en positiv inverkan på säkerheten och smidigheten i stadsregionernas lokala och långväga trafik. De möjliggör också utveckling av markanvändningen samt snabbare och mer störningsfria transporter. Omfartsvägar möjliggör smidigare transporter och minskar trafikmängderna och trafikolägenheterna i bosättningscentrum. När det gäller det lägre trafiknätet tryggas att framför allt trafikleder som är viktiga för jord- och skogsbruket och annat näringsliv är trafikerbara.

Riksväg 3 mellan Helsingby och Laihela har i Österbottens landskapsplan 2050 angetts som en riktgivande vägsträckning. Enligt planeringsbestämmelsen får den områdesanvändning och de åtgärder som planeras längs med vägsträckningen inte äventyra förverkligande av vägen. I den fortsatta planeringen bör kulturmiljö-, landskaps- och naturvärden beaktas samt förutsättningar för primärnäringarna tryggas. Vägsträckningen har varit föremål för förfarande vid miljökonsekvensbedömning (MKB) [Riksväg 3 mellan Helsingby och Laihela \(ymparisto.fi\)](#). I MKB-förfarandet har flera alternativa sätt att genom projektet undersökts. Vägavsnittet som förbättringen gäller är cirka 14 kilometer långt. Planeringsområdet börjar i Vikby i Korsholm från den planskilda anslutningen med riksväg 8 och sträcker sig till den planskilda anslutningen i Maunula i Laihela. NTM-centralen i Södra Österbotten har valt att sträckningen enligt alternativ 3a i MKB-förfarande ska genomföras. Den omfattar en ny riksvägssträckning på den södra sidan av Helsingby och en ny planskild anslutning i Helsingby. Vägsträckningen ansluter till den nuvarande riksvägen vid Rönholm och innebär nya planskilda anslutningar i Alakylä och Hulmi på den norra sidan av den nuvarande vägen. Med avseende på konsekvensbedömningen

är lösningen i landskapsplanen väl motiverad och den främjar den vägsträckning som NTM-centralen i Södra Österbotten beslutat om. Planeringsbestämmelsen jämte anmärkningen om fortsatt planering främjar beredskapen för detaljerad planering.

Beteckningen för Vasa Hamnväg har i förslaget till landskapsplan ändrats från förbindelsebehov till riktgivande vägsträckning. Beteckningarna för hamnområden främjar handelssjöfarten i landskapets viktiga hamnar, därifrån den utgår till hela världen. Dessutom är fartygsleden mellan Vasa och Umeå en viktig person- och gods- trafikförbindelse och en fast del av Europaväg E12. Dessa främjar i stor utsträckning Österbottens internationella trafik, handel och mobilitet överlag. Förbindelsen är också av betydelse för försörjningsberedskapen. Det är av central betydelse att hamnvägen knyter batteriindustriområdet till hamnen och flyttar den tunga trafiken bort från Vasa centrum.

Landskapsplanens beteckningar för förbättring av järnvägstrafiken främjar utveckling av både godstrafiken och såväl den långväga persontrafiken som persontrafiken mellan landskapscentrum samt resekedjorna. Den nya beteckningen för förbindelsebehov för Strandbanan knyter Österbotten till nationellt betydande banutvecklingsprojekt i kustområdets andra landskap.

Planbeteckningar i Österbottens landskapsplan 2050 som gäller trafiksystemet är

- Behov av vägtrafikförbindelse,
- Riktgivande / alternativ vägsträckning (riksväg),
- Riktgivande / alternativ vägsträckning (regional väg),
- Riktgivande / alternativ vägsträckning (förbindelseväg),
- Behov av tågtrafikförbindelse,
- Område för flygtrafik,
- Hamnområden,
- Fartygsled,
- Logistikområde, logistikcentrum eller trafikterminal,
- Resecentrum,
- Anslutningsstation för kollektivtrafik,
- Ny vägsträckning eller vägavsnitt som bör förbättras jämte anslutningsarrangemang (motorväg, två körbanor, riksväg/stamväg, regional väg, förbindelseväg),
- Motorväg,
- Väg med två körbanor,
- Riksväg eller stamväg,
- Regional väg eller huvudgata,
- Förbindelseväg,
- Färja,
- Ny planskild anslutning jämte trafiklösningar,
- Planskild anslutning eller anslutning som ska förbättras jämte trafiklösningar,
- Banavsnitt som ska förbättras,
- Stambana,
- Förbindelsebana,
- Vasa-Seinäjoki utvecklingszon,

- Jakobstad-Karleby utvecklingszon,
- Sydösterbottens utvecklingszon,
- Kvarkens utvecklingszon,
- Stadsutvecklingszoner.

De centrala konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 när det gäller detta tema finns samlade i tabell 2.

Tabell 2. Österbottens landskapsplan 2050. Konsekvenser för trafiksystemet.

Bedömd konsekvens/ betydelse	Konsekvenser för trafiksystemet
+++	<p>Landskapsplanlösningen stödjer målbilden enligt både landskapsstrategin 2050 och trafiksystemplanen 2050.</p> <p>Landskapsplanens trafiksystemlösningar är fungerande och olika trafikformer kompletterar varandra.</p> <p>Utvecklingen av transportleder och logistiska system stödjer landskapets attraktionskraft och den internationella konkurrenskraften hos de företag och den industri som verkar där.</p>
++	<p>Landskapsplanen gör det möjligt att utveckla klimatvänliga transportkedjor.</p> <p>Förbättringen av landsvägsförbindelserna bidrar positivt till säkerheten och smidigheten i trafiken i stadsregioner samt till snabba och störningsfria transporter.</p> <p>Från hamnområdena utgår handelssjöfart till hela världen och mellan Vasa och Umeå finns person- och godstrafik på Europaväg E12.</p> <p>Beteckningarna för förbättring av järnvägstrafiken främjar gods- och persontrafiken samt utvecklingen av resekedjor.</p>
+	<p>Planen tillåter möjligheter, i och med den nya trafiksystemplaneringen, att utveckla nya och alternativa bränslelösningar.</p>
0	
-	<p>Trots att landskapsplanen främjar även förutsättningarna för gång- och cykeltrafik, så kan man inte genom landskapsplanen ta ställning till deras utveckling på samma sätt som i fråga om större trafiksystemprojekt (t.ex. landsvägar, hamnar).</p>
--	<p>Utvecklingen av trafiksystemet kan öka bilberoendet särskilt i områden där utbudet av kollektivtrafik är dåligt.</p>

2.4 Konsekvenser för grönområdesstrukturen och naturens mångfald

Grönområdena är av central betydelse för målen om koldioxidneutralitet. Målet för landskapsplanen är en enhetlig grönområdesstruktur, som byggs upp av naturskyddsområden, rekreationsområden, stora enhetliga skogsområde samt grönområdes- och ekologiska förbindelser. Grönområdesförbindelser avser cykel- och friluftsleder som förbinder olika typer av naturområden och som erbjuder invånare och besökare rekreationsmöjligheter samt naturupplevelser. Ekologiska förbindelser avser nödvändiga förbindelser för flora och fauna för tryggandet av den biologiska mångfalden. Rekreationsområdena stödjer även den växande naturturismnäringen. Det grönområdesstruktur som anvisas i landskapsplanen 2050 svarar på målet om en bra livsmiljö i Österbottens landskapsstrategi.

I Österbottens landskapsplan 2050 anvisas 60 rekreationsområden och 120 rekreations- / turismobjekt. Rekreationsområden kan vara naturområden där det finns olika leder och rastplatser eller objekt i den byggda miljön där det erbjuds olika former av service. Det är viktigt att rekreationsområdena är tillgängliga landvägen eller sjövägen. Nätverket av cykel- och friluftsleder har uppdaterats 2017. I landskapet Österbotten finns 11 stora enhetliga skogsområden som är större än 10 000 ha och de täcker 12,9 % av landskapets areal. Enhetliga skogsområden är också viktiga för den biologiska mångfalden och speciellt för djurens utbrednings- och levnadsmöjligheter. Enhetliga skogsområden är också viktiga med tanke på skogsbruket. I Österbottens landskapsplan anges ett nätverk av ekologiska förbindelsebehov, som förenar befintliga naturområden. I vissa fall finns det behov att skapa konstgjorda ekologiska förbindelser i form av ekologiska broar eller underfarter.

Med planlösningen eftersträvas ett nätverk som täcker hela landskapet och som består av rekreationsområden, övriga naturområden och utvecklingsområden för turism samt förbindelser mellan dessa. I planlösningen anvisas även större idrottscentra, som olika idrottshallar och hästsportcenter, med objektsbeteckning. Cykel- och friluftslederna anvisas så att de sammanbinder landskapets rekreationsområden, rekreations- och turismobjekt, nationellt värdefulla kulturmiljöer, värdefulla kulturmiljöer på landskapsnivå och naturskyddsområden. Paddlingsleder anvisas i de vattendrag som lämpar sig för paddling. För landskapet viktiga ekologiska förbindelsebehov anvisas mellan och genom områden där naturvärdena är höga och som är viltstråk.

Rekreationsområdena bildar tillsammans med kulturmiljöer och skyddsområden ett täckande nätverk som sammanbinds av cykel- och friluftsleder. Inga betydande nya områdesreserveringar anvisas till områden med höga naturvärden, vilket har en gynnsam effekt för naturens mångfald. En enhetlig samhällsstruktur är gynnsam för miljön och naturresurserna, dels genom att konsekvenserna riktas till byggd miljö och dels för att behovet av att förflytta sig minskar.

I landskapsplanen 2050 har nya rekreationsområden anvisats i Nykarleby och Kaskö, och reserveringen för rekreationsområde på Sälgrund i Kaskö har utvidgats. I Petsmo har en ny riktgivande friluftsled anvisats med utvecklingsprincipbeteckning. Dessutom har Rasmusbacken samt Ytterjeppo paviljong med sågspånsbana och vandringsled anvisats som rekreations-/turismobjekt. Även vandringsleden i Nedervetil har anvisats och vandringsleder har lagts till i Kronoby och Vörå. Även Vörå-Vitmossens friluftsled har uppdaterats och i Korsholm har Björkö-Panike rekreationsstig lagts till.

Landskapsplanens nätverk av rekreationsområden omfattar riktgivande friluft-, cykel- och paddlingsleder och det täcker hela landskapet. Som utvecklingsområden för turism och rekreation har anvisats världsarvet Kvarkens skärgård, Söderfjärdens meteoritkraterområde samt Jakobstads, Nykarlebys, Kaskös och Kristinestads historiska trähusbebyggelse. Tillgängligheten har beaktats bra genom att anvisa riktgivande leder till rekreationsområdena i och omkring tätortsområden.

Av de områdesreserveringar som anvisas i planen kan det anvisade behovet av tågtrafikförbindelse, vägförbindelserna, områden för centrum- och tätortsfunktioner som förtätas samt industriområdesreserveringar ha störst konsekvenser för det ekologiska nätverket, dvs. förbindelserna mellan naturområden. I planen har anvisats behov av ekologiska förbindelser från kusten till inlandet, i enhetliga skogsområden mellan skyddsområden, i Vasa stadsutvecklingszon och runt den. I planen anvisas också behov av ekologiska förbindelser över landskapsgränserna.

I Vasa stadsutvecklingszon har behovet av ekologisk förbindelse anvisats i cirkelform runt stadsregionen. I den mer detaljerade planeringen bör man särskilt beakta att förbindelsen från skydds- och rekreationsområdena i Korsholm i riktning mot Kvevlax och kusten bibehålls. Ekologisk funktion, ekologisk hållbarhet och biologisk mångfald samt utbudet av rekreationsområden och deras tillgänglighet nämns i planeringsbestämmelserna för Vasa och Jakobstads stadsutvecklingszoner. I stadsutvecklingszonerna bör i den mer detaljerade planeringen utöver tillgängligheten beaktas ekologiska förbindelsebehov för faunan mellan skyddsområdena.

De största skillnaderna jämfört med den gällande landskapsplanen 2040 är de vindkraftsområden och det behov av tågtrafikförbindelse för Strandbanan som anvisas i landskapsplanen 2050. Genom vindkraftsområden anvisas behov av ekologiska förbindelser på land. Dessa bör beaktas och tryggas i den mer detaljerade planeringen. Behovet av tågtrafikförbindelse följer kustlinjen (nordväst-sydost, norr-söder), och följer delvis RV8. I landskapets mellersta del följer Strandbanan förbindelsebehovet för gasledning, som går i samma riktning. I bägge fallen bestäms den exakta sträckningen i den mer detaljerade planeringen. På flera ställen i landskapet korsar förbindelsebehoven de behov av ekologiska förbindelser mellan inlandet och kusten som angetts i planen. Övriga nya behov av trafikförbindelser som anvisas i landskapsplanen finns i huvudsak i anslutning till befintliga trafikleder eller i städernas närområden. Konsekvenserna för naturen kommer att utredas i samband med den mer detaljerade planeringen och/eller förfarandena vid miljökonsekvensbedömning och i detta sammanhang är det viktigt att beakta de angivna behoven av ekologiska förbindelser och säkerställa fungerande ekologiska förbindelser.

Planbeteckningar i landskapsplanen som gäller grönområdesstrukturen är

- Utvecklingsområde för turism och rekreation (utvecklingsprincip),
- Område för fritids- och turismtjänster,
- Rekreationsområden och rekreations-/turismobjekt,
- Riktgivande friluftsleder, paddlingsleder och cykelleder (utvecklingsprincip),
- Behov av ekologisk förbindelse (utvecklingsprincip).

De centrala konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 när det gäller detta tema finns samlade i tabell 3.

Tabell 3. Österbottens landskapsplan 2050. Konsekvenser för grönområdesstrukturen och naturens mångfald.

Bedömd konsekvens/ betydelse	Konsekvenser för grönområdesstrukturen och naturens mångfald
+++	De riktgivande friluft-, cykel- och paddlingslederna bildar ett nätverk av rekreationsområden som täcker landskapet tillsammans med utvecklingsområdena för turism och rekreation. Även förbindelser över landskapsgränserna har beaktats. Tillgängligheten från tätortsområden till leder och rekreationsområden samt delvis skyddsområden har beaktats på ett bra sätt.
++	Behoven av ekologiska förbindelser har utretts och anvisats i planen. Förbindelserna förenar skyddsområden och enhetliga naturområden.
+	I planeringsbestämmelserna för beteckningen för förbindelsebehov för kraftledning har beaktats att nuvarande ledningsgator kan utnyttjas, vilket har en positiv inverkan på grönområdesstrukturen.
0	

-	Behoven av ekologisk förbindelse korsar vindkraftsområden, Vasa stadsutvecklingszon, förbindelsebehov (järnvägstrafik, gasledning, kraftledning) och delvis områden för stenmaterialtäkt (ska beaktas i samband med den mer detaljerade planeringen).
--	Avbrott i ekologiska korridorer och splittrad grönmiljö när trafikprojekt genomförs. Avbrott i ekologiska korridorer och splittrad grönmiljö i kraftledningsområden.

2.5 Konsekvenser för naturskydds- och Naturaområden

I Österbottens landskapsplan 2050 anvisas områden som är skyddade eller avses bli skyddade enligt naturvårdslagen, områden som ingår i nationella skyddsprogram och skyddsområden på landskapsnivå samt statliga områden som skyddats genom Metso-programmet och naturområden som donerades med anledning av Finlands 100-årsjubileum.

I Österbotten finns naturskyddsområden som hör till strandskyddsprogrammet, myrskyddsprogrammet, skyddsprogrammet för fågelvatten, skyddsprogrammet för gamla skogar, åsskyddsprogrammet och lundskyddsprogrammet, samt Mickelsörarna, som är skyddade genom statsrådets beslut, och ett sälskyddsområde. I Österbottens landskapsplan 2050 finns sammanlagt 53 områden som ingår i nätverket Natura 2000. Skyddet av områdena förverkligas i huvudsak genom förfaranden enligt naturvårdslagen. I nätverket Natura 2000 ingår helt eller delvis de av statsrådet godkända naturskyddsprogrammen samt redan existerande naturskyddsområden.

I Österbottens landskapsplan 2050 anvisas internationellt (IBA) och nationellt (FINIBA) viktiga häcknings- och samlingsområden för hotade fågelarter vilka ligger utanför skyddsområden. Likaså anvisas ekologiskt betydelsefulla marina undervattensmiljöer (EMMA) som är utanför skyddsområden. De myrar som myrskyddsarbetsgruppen föreslår som nationellt värdefulla beaktas genom att ingen markanvändning som hotar deras värden anvisas till dem. I landskapsplanen tas med vind- och/eller strandavlagringar som klassats som sådan naturtyp i naturtillstånd som definieras 29 § i naturvårdslagen. De geologiska formationer som klassats som nationellt värdefulla vind- och strandavlagringar, bergsområden, moränformationer och stenbunden mark men som inte omfattas av något skyddsprogram anvisas i landskapsplanen.

I Österbottens landskapsplan 2050 anvisas 10 skyddsområden på landskapsnivå.

Enligt den allmänna planeringsbestämmelsen för myrar ska myrar som i myrskyddsarbetsgruppens rapport föreslås som nationellt värdefulla beaktas i den noggrannare planläggningen så att deras naturvärden inte hotas. Skyddet av myrar på privatägd mark bör förverkligas på frivillig basis.

Konsekvenserna har i landskapsplanen granskats i de anvisade stadsutvecklingszonerna och utvecklingszonerna, utvecklingsområdena för turism och rekreation, i fråga om förbindelsebehov och leder samt med beaktande av områdesreserveringsbeteckningar.

De områdesreserveringar som anvisas i landskapsplanen är i huvudsak placerade invid befintlig samhällsstruktur, och inga områdesreserveringar har anvisats i vidsträckta enhetliga skogsområden, områden som är skyddade eller som avses bli skyddade enligt naturvårdslagen eller i områden som i övrigt är känsliga med tanke på naturvärden.

I Österbottens landskapsplan 2050 anvisas i havsområdet (tv1) sammanlagt fem vindkraftsområden av regional betydelse och 36 områden (tv2) på land. Vindkraftsområdena finns i huvudsak i vidsträckta enhetliga naturområden och naturens kärnområden. Vindkraftsområdena har angetts i en separat utredning (FCG

Finnish Consulting Group Oy, 2022), där utgångspunkten har varit att beakta att områdena ligger utanför värdefulla naturområden (Naturaområden, naturskyddsområden, värdefulla fågelområden m.m.) både på fastlandet och i havsområdet. Vindkraftsområdenas sammantagna konsekvenser för naturen i Österbotten, Södra Österbotten och Mellersta Österbotten har bedömts i en separat utredning. Enligt bedömningen kan vindkraftverken innebära betydande sammantagna konsekvenser när det gäller splittringen av livsmiljöer vid objekt där flera vindkraftsområden ligger i stora skogsområden. I landskapet Österbotten ligger sådana områden till exempel öster om Nykarleby, samt i närheten av kommungränsen mellan Närpes och Östermark. Flera projekt kan tillsammans orsaka konsekvenser för livsmiljöer samt barriär- och kollisionseffekter för rovfåglar som häckar och rör sig i närheten av planeringsområdena. I fråga om de centrala huvudflyttstråken som helhet bedöms konsekvenserna gällande kollisions-, barriär- och störningseffekter vara åtminstone måttliga för flyttfågeln. Lokalt sett viktiga flyttstråk, såsom å-, älv- och åkerdalar, förblir fortfarande åtminstone delvis fria från vindkraftverk. Detta innebär att de totala negativa konsekvensernas betydelse minskar.

Vid den mer detaljerade planeringen bör det hittas sätt att genomföra vindkraftsområdena på ett sådant sätt att negativa konsekvenser för fåglar kan lindras. Om vindkraftsparker i närheten byggs riktas sammantagna konsekvenser till Naturaområden (SPA) i Kristinestadsområdet och Malax. Om de vindkraftsområden som identifierats byggs kan negativa sammantagna konsekvenser även riktas till Naturaområden (SPA) i Jakobstads och Pedersöre områden (FCG Finnish Consulting Group Oy, 2022: Vindkraftsutredning för Södra Österbotten, Mellersta Österbotten och Österbotten, bedömning av sammantagna konsekvenser). En bedömning av konsekvenserna för Naturaområden av vindkraftsområdena i Österbottens landskapsplan har gjorts i januari 2023 av Sitowise. Naturvärdena i vindkraftsområden av betydelse på landskapsnivå som anvisas i landskapsplanen kommer att utredas i samband med den projektvisa generalplanerna och förfarandena vid miljökonsekvensbedömning.

I fråga om andra beteckningar än vindkraft har behovet av Naturbedömning för landskapsplanen 2040 prövats som en del av konsekvensbedömningen (Ramboll 2019). I utredningen granskades 53 Naturaobjekt innanför landskapets gränser samt sex objekt som ligger en (SAC-områden) eller två (SPA-områden) kilometer från landskapsgränsen. Efter de första urvalsfaserna återstod 12 Naturaobjekt, beträffande vilka behovet av Naturbedömning prövades. Som resultat av prövningen bedömdes att det sannolikt kan uppstå betydande konsekvenser för Naturaområdet Kvarkens skärgård om beteckningarna i landskapsplanen förverkligas och en lagstadgad Naturbedömning kommer att behövas.

I landskapsplanen har naturskyddsområden och områden som är värdefulla med tanke på naturen anvisats med flera beteckningar, som är SL, S2, S4, lu, nat, un, ge, ge1 och Project aqua-vattendrag, ekologiskt eller biologiskt signifikant marint område och enligt forsskyddslagen skyddat vattendrag mot bygge av nya kraftverk, område som är skyddat eller avses bli skyddat enligt naturvårdslagen. Med beteckningarna anges värdefulla områden och objekt i naturen i landskapet Österbotten så att även vattendragen beaktas. Landskapsplanens lösning främjar Österbottens landskapsstrategis mål om en bra livsmiljö, eftersom den hjälper till att trygga naturens mångfald.

Landskapsplanen är översiktlig, så det är möjligt att bedöma projektens detaljerade konsekvenser för enskilda naturskyddsområden och värdefulla naturobjekt först i den mer detaljerade planeringen, såsom kommunplanläggningen eller bedömningen av projektens miljökonsekvenser. I princip anvisas i landskapsplanen inte områdesreserveringsbeteckningar i naturskydds- eller andra värdefulla områden eller i deras närhet. De förbindelsebehov i Strandbanans influensområde som anvisats i landskapsplanen kan innefatta Naturaområden och naturskyddsområden (t.ex. i Petalax, Härkmeri, Lappfjärd, Pörtom).

Behovet av vägtrafikförbindelse i Björköby på Replot har anvisats i ett område som i planen har betecknats som Naturaområde och med beteckningen lu. Förbindelsebehov för elöverföring och gasledning, stomvattenledning och överföringsavlopp kan ha konsekvenser för Naturaområden, naturskyddsområden och värdefulla naturobjekt när de finns inom projektens influensområde. En förbindelsebehovsbeteckning anger behovet och riktningen, men inte den närmare sträckningen. I den mer detaljerade planeringen är det möjligt och viktigt att göra en närmare bedömning av konsekvenserna för Natura- och naturskyddsområden samt andra områden som är värdefulla och viktiga med tanke på naturen.

Planbeteckningar som gäller naturskyddet är

- Område som ingår i nätverket Natura 2000 (nat),
- Område som är särskilt viktigt med tanke på naturens mångfald *IBA, FINIBA, EMMA* (luo),
- Objekt som ingår i Unescos världsarv (un),
- Värdefull geologisk formation (ge),
- Område som ingår i det riksomfattande skyddsprogrammet för åsar (ge 1),
- Project aqua-vattendrag,
- Ekologiskt eller biologiskt signifikant marint område (EBSA),
- Enligt forsskyddslagen skyddat vattendrag mot bygge av nya kraftverk (S1),
- Skyddsområde på landskapsnivå (S2),
- Skyddad naturtyp (S4),
- Område som är skyddat eller avses bli skyddat enligt naturvårdslagen (SL),
- Allmän planeringsbestämmelse för myrar.

De centrala konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 när det gäller detta tema finns samlade i tabell 4.

Tabell 4. Österbottens landskapsplan 2050. Konsekvenser för naturskydds- och Naturaområden.

Bedömd konsekvens/ betydelse	Konsekvenser för naturskydds- och Naturaområden
+++	Naturens mångfald har beaktats i planen genom att utöver skyddsområden enligt naturvårdslagen anvisa även Kvarkens skärgård som ett ekologiskt eller biologiskt signifikant område, objekt som är värdefulla med tanke på fågelbeståndet, skyddsområden på landskapsnivå, skyddad naturtyp, geologiskt värdefulla objekt, objekt enligt skyddsprogrammet för åsar, vårdbiotoper, vattendrag som är skyddade enligt forsskyddslagen, Projekt aqua-vattendrag och ekologiskt betydelsefulla marina undervattensmiljöer i Finland.
++	Naturskyddsområden m.m. värdefulla naturområden har beaktats som utgångspunkt vid placeringen av vindkraftsområden.
+	
0	
-	Vindkraftsområden är i huvudsak placerade i vidsträckta enhetliga naturområden och naturens kärnområden.
--	Förbindelsebehov för elöverföring och gasledning, huvudvattenledning och överföringsavlopp kan ha konsekvenser för Naturaområden, naturskyddsområden och värdefulla naturobjekt när de ligger inom projektens influensområde.

2.6 Konsekvenser för landskapet och kulturmiljön

Kulturarvet kan förstås som en omfattande helhet med såväl materiell som immateriell dimension. I markanvändningen och landskapsplanläggningen är kulturarvets tydligaste delområde landskapsområden och kulturmiljöer, som återspeglar mänsklig verksamhet och dess synliga följder under olika tider. Även vårdbiotoperna företräder kulturarvet, eftersom de är miljöer som formats av den traditionella kreatursskötselns slätter- och betespraxis och som utvecklats för dem karakteristisk och mångsidig artsammansättning. Landskapsplanens konsekvenser för kulturarvet har i huvudsak bedömts med avseende på värdefulla kulturmiljöer och landskapsområden samt de bestämmelser som hänför sig till dem.

Enligt Österbottens landskapsstrategi bygger landskapets unika kulturliv på en stark samhörighet och vilja att göra saker tillsammans. Strategins mål är att skapa grund för ett bland annat kulturellt hållbart landskap. Invånarna i Österbotten mår bra, är jämställda och likvärdiga, vilket kulturen stödjer vid sidan av andra hobbyer. Samverkan inom kulturen mellan olika språk- och befolkningsgrupper ökar känslan av samhörighet och delaktighet samt förtroendet. Österbottens aktiva kulturliv värnas. Österbotten är en kulturell kraftkälla, vars karakteristiska kulturliv står sig i en internationell jämförelse och lockar kulturturister. Man är medveten om kulturmiljöernas, kulturarvets och kulturlivets betydelse som viktiga attraktionsfaktorer och kulturturismen blomstrar.

För att förbättra tillgången på kompetent arbetskraft är det viktigt att utveckla och föra fram landskapets kulturarv. För att förebygga välfärds- och hälsoskillnader, för att stärka invånarnas jämlikhet och delaktighet samt för att stärka gemenskapen och den ömsesidiga förståelsen mellan befolkningsgrupperna måste kulturvälståndet integreras i välfärdstjänsternas struktur. Tillgången på kulturtjänster måste förbättras. Tröskeln för att delta i det aktiva kulturlivet måste sänkas med hjälp av nya verksamhetsmodeller och verksamhetsformer. De kulturella konsekvenserna av landskapsstrategins mål kan i huvudsak betraktas som positiva och de kan anses stärka landskapets kulturliv och göra det mera känt.

Målet för Österbottens landskapsplan 2050 är att skapa förutsättningar för ett spetsområde för hållbar utveckling med bra livsmiljö, invånarna i centrum och ett blomstrande näringsliv. En trygg och trivsamt livsmiljö erbjuder invånarna möjlighet att må bra, och ett kulturellt och socialt hållbart område erbjuder goda livsmiljöer. För att nå dessa mål tryggas Österbottens kulturmiljöer i landskapsplanen som identitetsskapande platser. Kulturmiljöerna ses som en resurs och strävan är att med hjälp av planen skapa förutsättningar för att bevara och utveckla kulturmiljöerna som dynamiska och livskraftiga livsmiljöer.

De nationellt värdefulla landskapsområdena, som inventerades 2010–2015 och som efter samråd och remissbehandling fastställdes den 18 november 2021, har anvisats som sådana i Österbottens landskapsplan 2050. Även byggda kulturmiljöer av riksintresse (RKY 2009) anges som sådana i landskapsplanen i enlighet med Museiverkets inventering som trädde i kraft genom statsrådets beslut den 1 januari 2010. Kulturmiljöerna på landskapsnivå, bland vilka det finns 93 byggda kulturmiljöer och 42 kulturlandskap, inventerades 2014–2015 när Österbottens landskapsplan 2040 utarbetades och de har också anvisats i Österbottens landskapsplan 2050. Dessutom har det anvisats 11 nationellt värdefulla vårdbiotoper och 56 vårdbiotoper som är värdefulla på landskapsnivå samt tre gamla, kulturhistoriskt betydande vägsträckningar. I landskapsplanen har dessutom anvisats sådana fornlämningar som är fredade enligt fornminneslagen.

I planbestämmelserna för alla kulturmiljö- och landskapsområden konstateras det att vid användning av området måste det säkerställas att kulturmiljön och naturarvet bevarar sina värden. I den mer detaljerade planeringen samt vid byggande ska landskapsområdet eller landskapssevärdheten eller den byggda kulturmiljön som helhet samt dess särdrag och tidsmässiga skiktning beaktas så att värden som hänförs till det tryggas och området kan utvecklas. När det gäller landskapsområdena bör målsättningen vara att åkrarna i området hålls öppna och används inom jordbruket samt att skogarna sköts. Med undantag av jord- och skogsbrukets behov bör byggplatser inte planeras på enhetliga åkerområden.

Värdefulla landskapsområden och kulturmiljöer har kartlagts samt beaktats i landskapsplanen på ett heltäckande sätt. Planeringsbestämmelserna påverkar landskapet och kulturarvet direkt och ger goda förutsättningar att uppnå landskapsplanens mål. Kulturmiljö- och landskapsområdena utvecklas som helheter så att deras

särdrag och tidsmässiga skiktning beaktas och tryggas. Det lyfts fram som ett klart mål att åkrar som är landskapsmässigt värdefulla ska hållas öppna och användas inom jordbruket samt att skogarna sköts. I beteckningarna som gäller fornlämningar har också sådana fasta fornlämningar beaktats som ännu inte har förts in i registret över fornlämningar. Detta kan anses överensstämja med målen för fornminneslagen när den revideras. Bestämmelserna och beteckningarna med anknytning till kulturmiljön och landskapet har en betydande positiv inverkan på dessas bevarande och utveckling i enlighet med landskapsplanens mål.

Bevarandet av de vårdbiotoper som uppkommit till följd av kreatursskötseln och som NTM-centralen i Österbotten fastställt som nationellt värdefulla och värdefulla på landskapsnivå främjar skyddet av värden hos de traditionslandskap och byggda miljöer som hänför sig till dem. Skyddet av torrängar, ängar, hagmarker och skogsbeten främjar bevarandet av biologisk mångfald, finländsk kulturhistoria och identitet samt ett representativt landsbygdslandskap.

Även andra planbestämmelser och beteckningar än sådana som hänför sig direkt till landskapet och kulturarvet kan påverka deras utveckling. I Österbottens landskapsplan 2050 har det satts flertalet mål för områdesanvändningen, som kan ha direkta eller indirekta konsekvenser för områden som är av betydelse för landskapet och kulturarvet. Konsekvenser för den byggda kulturmiljön och landskapet är sannolika i områden för centrumfunktioner, områden för tätortsfunktioner, områden för fritid och turism, utvecklingsområden för turism och rekreation, rekreationsområden och vindkraftsområden. Konsekvensernas inriktning och betydelse avgörs först i den noggrannare planeringen, men landskapsplanens bestämmelser om kulturmiljöer erbjuder goda förutsättningar för en positiv utveckling. I landskapsplanens planeringsbestämmelser betonas kulturmiljö- och landskapsvärdenas karaktär av resurs för områdena, vilket framför allt i områdena för centrum- och tätortsfunktioner samt områdena för turism, rekreation och fritidsaktiviteter stödjer värdenas bevarande och utveckling. Landskapsplanen beaktar Österbottens särdrag samt landskaps-, kulturmiljö- och naturmiljövärdena genom att anvisa värdefulla områden och objekt samt genom planeringsbestämmelserna.

I Österbottens, Södra Österbottens och Mellersta Österbottens gemensamma vindkraftsutredning gjordes en utslutande buffertanalys, baserad på myndigheternas riktvärden och andra aktörers rekommendationer, med vars hjälp man utslöt områden som inte lämpar sig för vindkraftsproduktion, och som till exempel ur kulturmiljösynvinkel har andra värden. För fortsatt granskning valdes det alternativ som möjliggjorde mer omfattande vindkraftsproduktion och där det inte lämnades någon buffertzona till områden av betydelse med tanke på landskap och kulturhistoria. Den noggrannare avgränsningen av vindkraftsområdena för planlösningen styrdes genom en konsekvensbedömning, där de potentiella vindkraftsområdenas konsekvenser för landskapet beaktades. Vid den noggrannare planeringen av vindkraftsområdena utarbetas planlösningar och genomförs förfaranden vid miljökonsekvensbedömning, där deras konsekvenser för landskapet och kulturmiljön beaktas närmare. Härmed kan man inte enbart utifrån områdesreserveringen i landskapsplanen bedöma alla konsekvenser för landskapet och kulturarvet. Generellt kan man dock konstatera att vindkraftverken, som i och med den tekniska utvecklingen har blivit mycket höga, har visuella konsekvenser för ett mycket vidsträckt område och förändrar landskapsbilden i hela Österbotten. Även de elöverföringsförbindelser som hänför sig till vindkraftsområdena har liknande konsekvenser, om än i mindre skala. Vindkraftsproduktionen kan inte anses ha egenskaper som stärker landskapet eller kulturmiljön.

De centrala konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 när det gäller detta tema finns samlade i tabell 5.

Tabell 5. Österbottens landskapsplan 2050. Konsekvenser för landskapet och kulturmiljön.

Bedömd konsekvens/ betydelse	Konsekvenser för landskapet och kulturmiljön
+++	Bestämmelserna och beteckningarna med anknytning till kulturmiljön och landskapet har en betydande positiv inverkan på dessas bevarande och utveckling i enlighet med landskapsplanens mål.
++	Kulturmiljö- och landskapsområden utvecklas som helheter så att deras särdrag och tidsmässiga skiktning beaktas och tryggas. Det lyfts fram som ett klart mål att åkrar som är landskapsmässigt värdefulla ska hållas öppna och användas inom jordbruket samt att skogarna sköts.
++	De långsiktiga målen för landskapet Österbotten och landskapsstrategins mål kan i huvudsak betraktas som positiva och de kan anses stärka landskapets kulturarv och göra det mera känt. Målen för landskapsplanen stöder landskapets ovannämnda mål på högre nivå.
++	Värdefulla landskapsområden, vårdbiotoper och kulturmiljöer har kartlagts samt beaktats på ett heltäckande sätt i landskapsplanen. Planeringsbestämmelserna påverkar landskapet och kulturarvet direkt och erbjuder goda förutsättningar att uppnå målen för landskapsplanen.
0	Även andra planbestämmelser och beteckningar än sådana som hänför sig direkt till landskapet och kulturarvet kan påverka deras utveckling. I Österbottens landskapsplan har det satts flertalet mål för områdesanvändningen som kan ha direkta eller indirekta konsekvenser för områden som är av betydelse för landskapet och kulturarvet. Konsekvensernas inriktning och betydelse avgörs först i den mer detaljerade planeringen.
-	Områden för vindkraftsproduktion kan inte anses ha egenskaper som stärker det befintliga kulturarvet eller landskapet. Deras konsekvenser kan dock kontrolleras i den noggrannare planeringen och vid bedömningen av miljökonsekvenser.
--	

2.7 Konsekvenser för människors levnadsförhållanden, livsmiljö och jämlikhet

Konsekvenserna för människors levnadsförhållanden, livsmiljö och jämlikhet granskas i denna konsekvensbedömning i förhållande till landskapsstrategins och landskapsplanens mål samt de förändringar som följer av Österbottens landskapsplan 2050 för

- Tillgängligheten till service och arbetsplatser,
- Antalet områden som reserverats för rekreation, deras kvalitet och tillgänglighet,
- En trivsamt, hälsosamt och trygg livsmiljö samt jämlikheten.

Enligt visionen i landskapsstrategin är Österbotten 2050 ett spetsområde för hållbar utveckling med bra livsmiljö, invånarna i centrum och ett blomstrande näringsliv. Målet är att skapa grund för ett ekologiskt, socialt, kulturellt och ekonomiskt hållbart Österbotten. Landskapsplanen ska skapa de spatiala förutsättningarna för förverkligandet av landskapsstrategin. Därför är landskapsplanens huvudmål det samma som målet för landskapsstrategin.

Enligt målet "God livsmiljö" går Österbotten i spetsen för hållbar utveckling, och att bromsa upp klimatförändringen och värna om den rena miljön anses vara vars och ens skyldighet och en stor möjlighet. Österbotten är som samhälle koldioxidnegativt. Landskapet har en flerkärnig region- och samhällsstruktur som följer principen om hållbar utveckling samt en ren miljö med stor mångfald. Enligt målet "Blomstrande regionekonomi" blomstrar det mångsidiga näringslivet i alla delar av landskapet och framgången garanteras av bland annat en utmärkt tillgänglighet.

Landskapsplanens olika delfaktorer: utvecklingsprincipbeteckningar, beteckningar som beskriver områdenas särskilda egenskaper samt områdesreserveringar, kan överlag anses stödja och främja uppnående av målen för både landskapsstrategin och landskapsplanen. Eftersom målen och även landskapsplanens innehåll är allmänt hållna är det inte ändamålsenligt med någon noggrannare bedömning i detta sammanhang.

Förverkligandet av den täta bebyggelsestrukturen och stadsregionernas utvecklingszoner enligt Österbottens landskapsplan 2050 inverkar positivt på tillgängligheten till tjänster och arbetsplatser. I synnerhet Vasa och Jakobstads stadsutvecklingszoner kan genom kommunernas noggrannare planering förtäta samhällsstrukturen på ett betydande sätt. Reserveringarna för kommersiell service har i landskapsplanen placerats inom den befintliga samhällsstrukturen. I den mer detaljerade planeringen är det möjligt att säkerställa att servicen är tillgänglig även till fots, med cykel och kollektivtrafik. Förverkligandet av de nya infrastrukturprojekt som ingår i planen förbättrar avsevärt näringslivets verksamhetsbetingelser och förbättrar landskapets självförsörjning i fråga om arbetsplatser. Planen gör det möjligt att förtäta samhällsstrukturen, vilket främjar möjligheterna att förbättra kollektivtrafikutbudet.

I landskapsplanen har det reserverats rekreations- och turismområden på ett heltäckande sätt liksom friluftslivs- och cykelleder som förbinder dem i hela landskapet. I planen har också beaktats att rekreationslederna kan fortsätta in på andra landskapsområde. I landskapsplanen 2050 har nya rekreationsområden anvisats i Nykarleby och Kaskö och reserveringen för rekreationsområde på Sälgrund i Kaskö har utvidgats. I Petsmo har en ny riktgivande friluftsled anvisats med utvecklingsprincipbeteckning. Dessutom har Rasmusbacken samt Ytterjeppo paviljong med sågspånsbana och vandringsled anvisats som rekreations-/turismobjekt. Även vandringsleden i Nedervetil har anvisats och vandringsleder har lagts till i Kronoby och Vörå. Även Vörå-Vitmossens friluftsled har uppdaterats och i Korsholm har Björkö-Panike rekreationsstig lagts till.

Reserveringar som gäller rekreation i livsmiljön har gjorts även för rekreation på vatten: I landskapsplanen finns heltäckande reserveringar för båtleder, båthamnar, skyddshamnar samt paddlingsleder i åar och älvar. Förverkligandet av reserveringarna inverkar positivt på rekreationen på vatten. Samtliga dessa åtgärder har en betydande positiv inverkan på människors levnadsförhållanden.

Som utvecklingsområden för turism och rekreation har anvisats världsarvet Kvarkens skärgård, Söderfjärdens meteoritkraterområde samt den historiska trähusbebyggelsen i Jakobstad, Nykarleby, Kaskö och Kristinestad. Rekreationsområdenas tillgänglighet har beaktats på ett bra sätt genom att anvisa riktgivande leder till rekreationsområdena i och runt tätortsområdena. Grönområdesstrukturen motsvarar landskapsstrategins mål om en god livsmiljö.

I landskapsplanen 2050 stödjer områdena för centrumfunktioner (C, c, ca) och områdena för tätortsfunktioner (A) centrum- och tätortsfunktionernas utveckling. Förverkligandet av en tät bebyggelsestruktur enligt dessa beteckningar förändrar livsmiljön i stadsutvecklingszonerna och områdena för tätortsfunktioner, när områden som för närvarande är obebyggda börjar omfattas av byggande.

I en tät struktur kan möjligheterna till rekreation i den närliggande naturen försämrats. Naturområdena minskar särskilt i områden som har varit lättillgängliga. Förtätningen av samhällsstrukturen har som helhet både positiva och negativa konsekvenser för en trivsamt, hälsosamt och tryggt livsmiljö. Konsekvenserna av samhällsstrukturens förtätning för livsmiljöns kvalitet är i praktiken knuten till de lösningar som träffas inom

kommunernas planläggning och byggande, och i samband med landskapsplanläggningen är det inte möjligt att bedöma dem i detalj. Planeringsbestämmelserna i landskapsplanen 2050, till exempel i samband med reserveringarna för centrumfunktioner, styr dock den noggrannare planeringen till att utveckla kvaliteten och trivseln i livsmiljön. I de planeringsbestämmelser som hänför sig till beteckningarna har man på ett mångsidigt sätt beaktat konsekvenserna för människorna, såsom närgrönförbindelser.

För att genomföra landskapsplanen förutsätts betydande nya byggnadsprojekt inom trafiken. Projekten har positiva konsekvenser för en trivsam, hälsosam och trygg boendemiljö särskilt i områden där den tunga trafiken styrs till att använda nya trafikförbindelser (om bl.a. Vasa Hamnväg och Vasa omfartsväg förverkligas) eller nya anslutningsarrangemang förbättrar trafiksäkerheten (bl.a. Kvevlax).

Värdefulla landskapsområden och kulturmiljöer har kartlagts och beaktats på ett heltäckande sätt i landskapsplanen. Dessutom innehåller planen planeringsbestämmelser som påverkar landskapet och kulturarvet direkt. Naturens mångfald har beaktats i planen genom att utöver skyddsområden enligt landskapsplanen anvisa bland annat objekt som är värdefulla med tanke på fågelbeståndet, skyddsområden på landskapsnivå, skyddade naturtyper, geologiskt värdefulla objekt, objekt enligt skyddsprogrammet för åsar, vårdbiotoper samt Kvarkens skärgård som ett ekologiskt eller biologiskt signifikant område. Förverkligandet av dessa reserveringar och planbestämmelser enligt landskapsplanen har betydande positiva konsekvenser för trivsamma livsmiljöer i landskapet.

Landskapsplanen innehåller allmänna planeringsrekommendationer som gäller de områden som anges på temakartorna "Tysta områden" och "Mörka områden". Om rekommendationerna genomförs medverkar det till att områdena behåller sina egenskaper och till en mångsidig och trivsam livsmiljö i landskapet. De positiva konsekvenserna kan effektiviseras genom att formulera rekommendationernas innehåll på ett sätt som tydligare och konkretare styr annan planering.

Förverkligandet av landskapsplanens områdesreserveringar och planbestämmelser främjar en balanserad utveckling i landskapet genom att skapa förutsättningar för mångsidiga boendeanternativ i både områden för tätortsfunktioner och landsbygdsområden. Förverkligandet av planens infrastrukturprojekt bidrar till att förbättra tillgängligheten till service, arbetsplatser och rekreationsområden och ökar på så vis också jämlikheten. I landskapsplanen har också reserverats ett heltäckande nät av rekreations- och turismområden samt friluft- och cykelleder som förenar dem i hela landskapet, vilket ökar jämlikheten vad gäller tillgängligheten till rekreationstjänster.

Med stöd av vad som anförts ovan kan det sammanfattningsvis konstateras att förverkligandet av reserveringarna i landskapsplanen 2050 har betydande positiva konsekvenser för levnadsförhållanden, livsmiljön och jämlikheten. Lokalt kan förverkligandet av reserveringarna dock ha negativa konsekvenser, på det sätt som beskrivs ovan.

De centrala konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 när det gäller detta tema finns samlade i tabell 6.

Tabell 6. Österbottens landskapsplan 2050. Konsekvenser för människors levnadsförhållanden, livsmiljö och jämlikhet.

Bedömd konsekvens/ betydelse	Konsekvenser för människors levnadsförhållanden, livsmiljö och jämlikhet
+++	<p>Reserveringarna för nya infrastrukturprojekt förbättrar avsevärt näringslivets verksamhetsbetingelser om de förverkligas. Reserveringarna förbättrar också förutsättningarna att genomföra projekten genom att säkerställa att områdena inte tas i annan användning.</p> <p>Den förtätning av samhällsstrukturen som planen möjliggör förbättrar tillgängligheten till service och arbetsplatser samt möjligheterna till kollektivtrafikutbud.</p>

	<p>Förverkligandet av de riktgivande friluft-, cykel- och paddlingslederna samt rekreationsområdena förbättrar och diversifierar trivseln i boendemiljön och förbättrar livskvaliteten och välfärden.</p> <p>Värdefulla landskapsområden och kulturmiljöer har beaktats på ett heltäckande sätt i landskapsplanen. Förverkligandet av landskapsplanens reserveringar och planbestämmelser har betydande positiva konsekvenser för livsmiljöns kvalitet i landskapet.</p> <p>Naturens mångfald har beaktats i planen genom att anvisa bland annat områden enligt naturvårdslagen, objekt som är värdefulla med tanke på fågelbeståndet, skyddsområden på landskapsnivå, skyddade naturtyper, geologiskt värdefulla objekt, objekt enligt skyddsprogrammet för åsar, vårdbiotoper samt skyddade vattendrag. Bevarandet av värden med anknytning till naturen har betydande positiva konsekvenser för livsmiljöns kvalitet i landskapet.</p>
++	<p>Förverkligandet av de nya infrastrukturprojekt som ingår i planen ökar möjligheterna att välja boende invid goda förbindelser. Förverkligandet har positiva konsekvenser också för trivseln och sundheten i boendemiljön särskilt i områden där den tunga trafiken styrs till nya trafikförbindelser (bl.a. Vasa Hamnväg och Vasa omfartsväg).</p> <p>Reserveringar av de arbetsplats- och industriområden som näringslivet behöver och deras läge invid goda trafikförbindelser förbättrar verksamhetsbetingelserna för landskapets näringsliv.</p> <p>Reserveringarna för kommersiella tjänster har i landskapsplanen placerats inom den befintliga samhällsstrukturen. Detta främjar tillgången till tjänster även till fots, med cykel och kollektivtrafik.</p>
+	
0	<p>Ny bullerkänslig markanvändning styrs inte till landskapsplanens flygbullerområde, så det uppstår inga skadliga konsekvenser för bosättningen.</p>
-	<p>Genomförandet av planen förutsätter omfattande byggnadsprojekt inom samhällsstruktur och trafik, som under byggtiden kan ha bullerkonsekvenser för närområdet.</p> <p>Största delen av landskapsplanens industriområden ligger separat från den övriga tätortsstrukturen eller i dess periferiområden, så antalet invånare som berörs av eventuella buller- m.m. olägenheter är litet. De skadliga konsekvenserna lindras också genom den planeringsbestämmelse som gäller industriområdena.</p> <p>Förverkligandet av planens vindkraftsområden orsakar lokalt buller och skuggeffekter, förändringar i boendemiljöns landskap samt ökad trafik under byggtiden. Områdena är dock placerade på så vis i samhällsstrukturen att i deras närmiljö finns endast litet bosättning eller ingen alls. Om landskapsplanens planeringsbestämmelser genomförs bedöms reserveringarna inte ha några betydande negativa konsekvenser för livsmiljöns kvalitet.</p> <p>Användningen av naturresurser, till exempel stenmaterialtäkt, kan ha lokala negativa konsekvenser, såsom buller och ökad trafik. De områden som är</p>

	avsedda för utnyttjande av naturresurser är dock placerade på så vis i planen att i deras närmiljö finns endast litet bosättning eller ingen alls.
--	<p>Det är möjligt att vissa områden i närheten av landskapsplanens områdesreserveringar för tätortsfunktioner och industriområden i samband med kommunernas generalplanläggning konstateras vara lämpliga som nya bostads- eller arbetsplatsområden. I dessa fall kan landskapsplanens områdesgränser förhindra eller fördröja planering och förverkligande av nya områden.</p> <p>Förverkligandet av nya tätortsområden som förtätar samhällsstrukturen kan lokalt förändra den bekanta boendemiljön och försämra möjligheterna till rekreation i närnaturen. När strukturen förtätas minskar naturområdena särskilt i områden som skulle ha varit lättillgängliga. Invånarnas livsmiljö kan också förändras på andra sätt som upplevs som negativa – till exempel ökad trafik.</p>

2.8 Konsekvenser för energiförsörjningen

Ett mål för Österbottens landskapsstrategi 2050 är att man har förberett sig på risker i försörjningsberedskapen i anslutning till energiomställningen med mångsidiga energikällor och bränslen, pålitlig och decentraliserad energiproduktion samt funktionssäkra överförings- och distributionssystem. Österbottens landskapsplan 2050 överensstämmer med detta mål och erbjuder, med avseende på verkningfullheten och som en strategisk plan för markanvändningen, god beredskap för kommunernas egen, mer detaljerade planering av markanvändningen. Planen skapar goda förutsättningar att uppnå, rentav överskrida, självförsörjning inom elproduktionen på såväl landskapsnivå som nationell nivå. Betydelsen av ett starkt och fungerande elnät framhävs i framtiden, och nätfrågor har beaktats i landskapsplanen. En ny kabel till Sverige i Kvarken eller i höjd med Korsnäs kommer att förbättra försörjningsberedskapen och elmarknaden.

En säker energiförsörjning främjas genom att inom energiproduktionen övergå från förbränning av torv och naturgas till förbränning av biogas och biflöden från produktion samt genom att investera i sol- och vindenergi. Jämfört med den gällande Österbottens landskapsplan 2040 ökar områdena för vindkraft till cirka 165 000 hektar från tidigare cirka 57 000 hektar. Förutom landbaserad vindkraft finns det potential för havsbaserad vindkraft i området. Enligt Rambolls utredning om energiproduktionen 2050 (Energiantuotanto 2050) är en utökning av den havsbaserade vindkraften ett viktigt tema i landskapet Österbotten. Landskapet har också bedömts bli en nettoexportör av el när elproduktionen ökar. Detta har synnerligen positiva konsekvenser med tanke på energiförsörjningen i Österbotten.

Energiförsörjningsverksamheten centraliseras och det bildas industriella ekosystem som förenar jordbruk och energiproduktion och som möjliggör produktion av gödsel som cirkulär ekonomi och av förnybar bioenergi vid sidan av livsmedelsproduktion. Genom att förbättra produktionsprocessernas energieffektivitet uppnås dessutom klara kostnads- och klimateffekter när uppvärmnings- och nedkylningsprocesserna effektiviseras, till exempel genom att ta till vara värme och återvinnen spillvärme i fjärrvärmenätet. Det bör också reserveras utrymme för att bygga eventuell vätgasinfrastruktur i landskapet. Det planeras en vätgasledning längs Bottenvikens kust före år 2050 och avsikten är att utveckla Kristinestads hamn för bland annat förvaring och hantering av bränslen. Med avseende på verkningfullheten kan som en bra sak med tanke på energiförsörjningen också betraktas Österbottens 100 hamnar, som samtidigt främjar området tillgänglighet.

Ett mål för Österbottens landskapsplan 2050 är att möjliggöra ett energisystem som består av mångsidig energiproduktion, tillräcklig upplagring och säker distribution. Planbeteckningarna för energiproduktion hänför sig till vindkraft och elöverföring. Utifrån utredningarna har det inte ansetts föreligga något behov av att separat anvisa solenergiområden av regional betydelse. För solenergi ges dock en allmän planeringsbestämmelse som gäller hela planområdet. På grundval av tidigare utredningar finns det inte heller några planbeteckningar

för bioenergi, som skulle anvisa områden av regional betydelse för bioenergi. Antalet enheter som är mindre än så antas dock öka.

Planbeteckningar i landskapsplanen som gäller energiförsörjning är

- Områden för vindkraftverk (tv1 och tv2),
- Kraftledning,
- Förbindelsebehov för kraftledning,
- Förbindelsebehov för gasledning,
- Område för energiförsörjning,
- Stor transformatorstation (en-s).

De centrala konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 när det gäller detta tema finns samlade i tabell 7.

Tabell 7. Österbottens landskapsplan 2050. Konsekvenser för energiförsörjningen.

Bedömd konsekvens/ betydelse	Konsekvenser för energiförsörjningen
+++	<p>Övergripande förskjutning av tyngdpunkten i energiförsörjningen till förnybara energiproduktionsformer.</p> <p>Infrastrukturen för biogas och vätgasnätverk utvecklas.</p> <p>Beaktande av kraftledningar och nya förbindelsebehov.</p> <p>Självförsörjning inom energiförsörjningen främjas.</p>
++	<p>Utsläppen från vind- och solkraftproduktion uppkommer huvudsakligen i byggfasen och de är således nästan utsläppsfria energiproduktionsformer.</p> <p>Energiförsörjningsverksamheten centraliseras och det bildas industriella ekosystem som förenar jordbruk och energiproduktion och som möjliggör produktion av gödsel som cirkulär ekonomi och av förnybar bioenergi vid sidan av livsmedelsproduktion.</p>
+	Hyresinkomster från vindenergin.
0	
-	
--	<p>Förnybar energi, t.ex. vindkraft, är delvis beroende av vädret och varierar enligt årstid. Vid alltför hård vind måste vindkraften stoppas. Största delen av vindelen produceras under vintermånaderna, då det blåser mera och luften också har högre densitet, varvid man får mera energi ur samma luftmängd. Solel producerar åter mycket energi sommartid. Sålunda är vind- och solel-energi produktionsformer som kompletterar varandra på ett bra sätt.</p>
---	<p>Det nuvarande stamnätets tillräcklighet är en nationell utmaning. Utvecklingsåtgärder är nödvändiga för att energiförsörjningen ska kunna genomföras koldioxidsnålt i landskapet och hela landet. Det krävs genomgående</p>

tilläggsåtgärder på stamnätet, särskilt efter att de väderberoende energiproduktionsformerna har kopplats till det.

2.9 Konsekvenser för marken och berggrunden samt vattnet

Österbottens landskapsstrategi innehåller en målbild för Österbotten 2050 om att landskapet har en livskraftig natur och sund livsmiljö. Detta betyder att utarmningen av naturen har stoppats och naturens mångfald tryggats och att ytvatten, havsvatten, grundvatten och luftkvalitet har en god status. Det betyder också att naturresurser används på ett ansvarsfullt sätt och att det finns en beredskap för de risker som klimatförändringen medför, som översvämningar och extremväder.

Marktäkten hör till de främsta uppdateringsbehoven i landskapsplanen 2050. Jämfört med den gällande Österbottens landskapsplan 2040, där det inte anvisades några beteckningar eller bestämmelser för användningen av icke-förnybara naturresurser, anvisas i landskapsplanen 2050 med en beteckning (EO) områden som är viktiga för stenmaterialförsörjningen. Områdena är potentiella områden för bergmaterial som kartlagts i POSKI-projektet. I POSKI-projektet listades 20 nya potentiella områden för bergmaterial i Österbotten, vilkas areal är 3271 ha. Vid brytning från markytan till tio meters djup innehåller Österbottens nya potentiella bergmaterialområden uppskattningsvis 495 miljoner m³ bergmaterial, och massavolymen i de helt lämpliga (situationen 2022) områdena har uppskattats till 52 miljoner m³.

För att trygga tillgången på stenmaterial anvisas i Österbottens landskapsplan 2050 områden som är viktiga för produktionen av stenmaterial med avseende på stenmaterialens kvalitet och mängd. Vid valet av områden har beaktats den befintliga infrastrukturen och avståndet till potentiella användningsobjekt. På så vis skapar landskapsplanen förutsättningar för att få stenmaterial på ett hållbart sätt med avseende på såväl naturresurserna och naturvärdena som klimatkonsekvenserna.

De grundvattenområden som anvisades i Österbottens landskapsplan 2040 har uppdaterats för landskapsplanen 2050 enligt Finlands miljöcentrals grundvattendatamaterial (uppdatering 15.11.2016). Hushållsvattenförsörjningen är i huvudsak baserad på grundvatten. Som råvatten använder Vasa vattenverk vatten från Kyrö älv och Jakobstads vattenverk vatten från Esse å. Både i Vasa och i Jakobstad är målet att övergå till grundvatten. Grundvattenresurserna är ojämnt fördelade i kustområdet. Mest grundvatten finns i Nykarleby, Kronoby och Kristinestad. Andra kommuner i området har betydligt mindre grundvattenresurser. Till Kaskö och Närpes leds vatten från Kauhajoki i grannlandskapet. Även i Laihela tas vatten i huvudsak från Kurikka i grannlandskapet. Därifrån leds vatten också till de södra delarna av Korsholm.

Planbeteckningar som gäller marken och berggrunden samt vattnet är

- Värdefull geologisk formation, ge,
- Område som ingår i det riksomfattande programmet för skydd av åsar, ge1,
- Område som är viktigt för stenmaterialförsörjningen, eo,
- Viktigt grundvattenområde eller grundvattenområde som lämpar sig för vattentäkt, pv,
- Viktigt ytvattenområde för vattentäkt, av,
- Stomvattenledning,
- Project aqua-vattendrag,
- Allmän planeringsbestämmelse för sura sulfatjordar.

De centrala konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 när det gäller detta tema finns samlade i tabell 8.

Tabell 8. Österbottens landskapsplan 2050. Konsekvenser för marken och berggrunden samt vattnet.

Bedömd konsekvens/ betydelse	Konsekvenser för marken och berggrunden samt vattnet
+++	Stenmaterialförsörjningen i Österbotten tryggas. Strävan är att utnyttja marksubstanser som finns på nära håll som råmaterial i t.ex. landsvägar och byggnader. Anvisandet av värdefulla geologiska formationer och åsområden undantar dem från annan användning.
++	Användningen av grundvatten som hushållsvatten främjas.
+	Mängden transportprestationer minskar när stenmaterial fås i närheten.
0	
-	
--	Bergmaterialtäkt förändrar landskapsbilden. Bergmaterialtäkt kan ha konsekvenser för yt- och grundvattnet.
---	Bergmaterial är icke-förnybart råmaterial.

2.10 Konsekvenser för luftkvaliteten

Alla mål, planbeteckningar och planeringsbestämmelser som syftar till utsläppsminskningssåtgärder bidrar både till en bättre luftkvalitet och till att stoppa uppvärmningen av klimatet. Planering som syftar till en enhetligare region- och samhällsstruktur och hållbara färdssätt minskar de direkta avgasutsläppen från trafiken, som påverkar människors hälsa direkt genom inandningsluften och indirekt genom klimatkonsekvenserna. Att tyngdpunkten i energiförsörjningen förskjuts från energi som baserar sig på förbränning mot fossilfri och förnybar energi minskar också utsläppen från energiproduktionen och är således av betydelse för luftkvaliteten. De direkta avgasutsläppen från trafiken och det gatudamm som däcken rör upp frigörs på låg nivå, nära inandningshöjd, varför trafikutsläppen har större betydelse för luftkvaliteten och människors hälsa än industrins och energiproduktionens utsläpp, som kommer från höga skorstenar och rökkanaler. När fordonstekniken utvecklas minskar trafikutsläppen, men de försvinner inte. Olägenheterna av gatudamm kan minskas genom att minska privatbilismen.

I landskapsstrategin beaktas luftkvaliteten i ett av de tre spetsteman, God livsmiljö. Under spetstemat har inskrivits mål om livskraftig natur och sund livsmiljö samt god luftkvalitet. Ett av landskapsstrategins viktigaste mål, koldioxidnegativt samhälle och energin produceras utsläppsfritt, förbättrar förutsättningarna för ren luft. Landskapsstrategins mål har också skrivits in i landskapsplanens mål.

De iakttagelser om smidig kollektiv- och godstrafik och utvecklande av gång- och cykeltrafiken som tagits in i planeringsbestämmelserna för region- och samhällsstrukturen samt centrum- och servicenätet inverkar positivt på både luftkvaliteten och klimatet. När fördelningen av färdssätt genom olika åtgärder fås att gynna hållbar mobilitet i stället för privatbilism, minskar utsläppen från trafiken. Inom godstrafiken ger tåg upphov till mindre utsläpp än den tunga materielen i vägtrafiken.

- I planeringsbestämmelserna för Vasa och Jakobstads stadsutvecklingszoner (kk-1 och kk-2) har det inskrivits att nya bostads- och arbetsplatsområden bör placeras fördelaktigt med tanke på utveckling av kollektiv-, gång- och cykeltrafiken. Bestämmelsen främjar både luftkvaliteten och klimatmålen.
- I planeringsbestämmelserna för Vasa–Seinäjäki samt Jakobstad–Karleby utvecklingszoner har det inskrivits att vid utvecklingen av zonen bör särskild vikt fästas vid utveckling av fungerande rese- och transportkedjor och deras knutpunkter samt kollektiv-, gång- och cykeltrafik. Även denna bestämmelse syftar till att främja luftkvaliteten och dämpa klimatförändringen.
- I beteckningen för Sydösterbottens utvecklingszon anvisas med utvecklingsprincipsbeteckning en godstrafikkorridor mellan Kaskö och Seinäjoki. Genom planeringsbestämmelsen preciseras att resekedjorna inom landsvägs- och järnvägstrafiken utvecklas och godstrafiken på Sydbottenbanan bör tryggas. Järnvägstrafiken är den transportform som orsakar minst utsläpp.
- Även i planeringsbestämmelserna för områden för centrumfunktioner (C) och områden för tätortsfunktioner (A) har det beaktats att i den mer detaljerade planeringen bör nätverket för gång- och cykeltrafik utvecklas.

I Österbottens trafiksystemplan 2050 har det satts som mål att utveckla ett system som möjliggör bland annat snabba och smidiga förbindelser mellan centrumen samt tillgängliga och sammanhängande resekedjor. Ett mål är också att olika former av lätt trafik är de mest lockande färdsätten på korta sträckor samt att trafiksystemet är koldioxidneutralt och en föregångare inom energi- och materialeffektivitet.

- I Vasa–Seinäjäki samt Jakobstad–Karleby utvecklingszoner förutsätter planeringsbestämmelserna att pendlingen främjas och att rese- och transportkedjorna och deras knutpunkter samt kollektiv-, gång- och cykeltrafiken utvecklas. I bestämmelserna har också beaktats att flyg- och tågtrafiken bör säkerställas samt att anslutningstrafiken och tillgängligheten till anslutningsstationerna bör utvecklas.
  - Ökad pendling som baserar sig på privatbilism orsakar mer närutsläpp än nu och sålunda kan luftkvaliteten försämrans lokalt invid trafiklederna.
  - Flyg- och tågtrafik som säkerställs på nuvarande nivå har knappt någon försämrande inverkan på luftkvaliteten eller klimatet. Flygtrafiken orsakar dock utsläpp som framför allt påskyndar klimatförändringen.
  - Utvecklande av anslutningsstationerna gör det möjligt att utveckla kollektivtrafiken samt kan minska behovet av privatbilism framför allt på landsvägarna och har därigenom en gynnsam inverkan på luftkvaliteten utanför tätorterna. Om anslutningsstationerna är tillgängliga med kollektivtrafik, till fots eller med cykel kan man anta att luftkvaliteten förbättras även i tätorterna.
- I planeringsbestämmelserna för Sydösterbottens utvecklingszon utvecklas förutsättningarna för godstrafiken genom att fungerande trafikledjor och deras knutpunkter styrs så att landsvägs- och järnvägstrafiken kan komplettera varandra. På Sydbottenbanan bör godstågstrafiken säkras.
  - Godstrafik som stödjer sig på järnvägstrafik möjliggör transporter med låga utsläpp, så skrivningen kan anses både främja luftkvaliteten och dämpa utsläppen av växthusgaser som värmer upp klimatet.
- I planeringsbestämmelserna för beteckningen Banavsnitt som ska förbättras utvecklas kapaciteten på de nuvarande banavsnitten. Tack vare åtgärderna blir det också möjligt att utveckla lokaltågtrafiken. En eventuell elektrifiering av Sydbottenbanan skulle minska de direkta utsläppen från järnvägstrafiken och sålunda kan denna planeringsbestämmelse anses ha en gynnsam inverkan på luftkvaliteten och klimatet, om energin produceras med energiproduktionsformer som inte baserar sig på förbränning.

Under helheten Arbetsplatser och industri i landskapet Österbotten har med områdesreserveringsbeteckningar för områden för arbetsplatser anvisats arbetsplatsområden utanför områden för centrumfunktioner. I planeringsbestämmelserna preciseras att i den mer detaljerade planeringen ska uppmärksamhet fästas vid områdenas tillgänglighet med kollektivtrafik, med cykel och till fots. Om dessa åtgärder genomförs minskar de trafikutsläppen och förbättrar således luftkvaliteten i området samt minskar utsläpp som värmer upp klimatet.

I planbeteckningarna och planeringsbestämmelserna för energiförsörjningen har de följande direkt eller indirekt inverkan på luftkvaliteten:

- Områden för vindkraftverk (tv1 och tv2). Utsläppen från vindkraftsproduktionen uppkommer i byggfasen och vindkraften är således nästan utsläppsfri som energiproduktionsform. När vindkraften ersätter energi som baserar sig på förbränning kan den antas förbättra luftkvaliteten i landskapet samt minska utsläppen av växthusgaser som påskyndar klimatförändringen.

De centrala konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 när det gäller detta tema finns samlade i tabell 9.

Tabell 9. Österbottens landskapsplan 2050. Konsekvenser för luftkvaliteten.

Bedömd konsekvens/ betydelse	Konsekvenser för luftkvaliteten
+++	Tyngdpunkten i energiförsörjningen förskjuts till förnybara, utsläppsfria energiproduktionsformer. Vindkraftsproduktionen orsakar utsläpp i byggfasen och vindkraften är således en nästan utsläppsfri energiproduktionsform.
++	Betoningar på hållbar mobilitet i planeringsbestämmelserna för stadsutveckling. Planering som syftar till en enhetlig region- och samhällsstruktur och hållbara färdsätt minskar de direkta utsläppen av avgaser från trafiken.
+	Godstransporter på järnväg, utvecklande av resekedjorna inom godstrafiken och elektrifieringsprojekt på järnvägarna kan förbättra luftkvaliteten en aning. Utvecklande av persontrafiken mellan städerna i riktning mot kollektivtrafik minskar de direkta avgasutsläppen samt utsläppen i form av gatudamm.
0	
-	Om den ökade pendlingen styrs till ökad privatbilism kan olägenheterna från gatudamm öka.
--	

2.11 Konsekvenser för klimatet, klimatförändringen och anpassningen till den

Österbottens mål är att vara ett koldioxidnegativt samhälle 2050. I landskapsstrategin beaktas klimatet och anpassningen till klimatförändringen i ett av de tre spetstemana, God livsmiljö. Under spetstemat har inskrivits mål om ett samhälle som är koldioxidnegativt och baserar sig på cirkulär ekonomi, en hållbar region- och samhällsstruktur samt livskraftig natur och en hälsosam livsmiljö. I de närmare beskrivningarna av samtliga skrivningar kan identifieras mål som syftar till begränsning av och anpassning till klimatförändringen.

Under landskapsstrategin prioritering 1 Resursvíst samhälle konstateras att det måste satsas kraftigare än förr på energiproduktionssystemet för att landskapets mål om koldioxidnegativitet 2050 ska kunna nås. Som åtgärder nämns i strategin satsningar på produktion av förnybar energi, decentraliserade och smarta lösningar samt sparande av energi och energieffektivitet. Andra utvecklingsutmaningar inom prioriteringen är den cirkulära ekonomin, som fortfarande är på ett inledande stadium i landskapet, utvecklande av en enhetlig samhällsstruktur som baserar sig på hållbar mobilitet samt en klimatsmart livsmedelsproduktion. När det gäller primärproduktionen av livsmedel är strävan att både begränsa och anpassa sig till klimatförändringen. Å andra sidan har det konstaterats att jord- och skogsbruket också har potential att främja lösningar för cirkulär ekonomi.

Landskapsstrategins spetsprojekt för 2022–2025 hänför sig till utvecklande av trafikleder och trafikförbindelser (väg, hamn, järnväg, flyg), byggande av ett batterikluster samt stödjande av forskning och innovativ verksamhet i energibranschen. Ett spetsprojekt är också förbättrande av landsbygdens utvecklingsförutsättningar. Finlands utsläppsminskningmål som grundar sig på klimatpanelens rekommendationer är -60 % före 2030, -80 % före 2040 och -90 %, dock så att strävan är -95 %, före 2050 jämfört med nivån 1990.

Klimatet samt begränsning av och anpassning till klimatförändringen är genomgående teman, som ligger bakom flera mål i Österbottens landskapsplan 2050. Landskapsplanens mål överensstämmer med landskapsstrategins mål, där Österbotten är ett spetsområde inom hållbar utveckling. De mål som hänför sig till klimatförändringen har direkt koppling till de nedanstående målen för en god livsmiljö, på samma sätt som i landskapsstrategin. Målet är att hitta lösningar för att anpassa sig till och begränsa klimatförändringen, minska utsläppen till luft samt öka kolsänkorna genom att främja ett fungerande samhälle och hållbar mobilitet samt förbereda sig på behoven av förnybar energiproduktion.

Omfattningen av områdena för vindkraft i Österbottens landskapsplan 2050 är betydande jämfört med den nuvarande landskapsplanen, mer än 2,5-faldig. Detta gör det möjligt att bygga nya betydande vindkraftsprojekt även i fortsättningen. På det sätt som nämns i bedömningsavsnitten om luftkvalitet och energiförsörjning är vindkraften nästan utsläppsfri och därför en energiproduktionsform som bör gynnas särskilt även med tanke på klimatet. I konsekvensbedömningen av Österbottens landskapsplan 2040 konstaterades att landskapsplanen innehåller en för hela landskapet gällande planeringsbestämmelse för placering av anläggningar för solenergi. Samma allmänna planeringsbestämmelse fick en fortsättning, eftersom Österbottens landskapsplan 2050 inte innehåller någon separat planbeteckning för solkraft. Med tanke på klimatet skulle det vara bra att utnyttja solkraft på till exempel taktytor, varvid energiproduktionsformen inte skulle konkurrera med åkerbioekonomi och således inte ha en minskande inverkan på kolsänkorna eller kollagren. Mera solkraft på fastigheternas tak kräver inte heller någon landskapsplanebeteckning.

Syftet med anpassningen till klimatförändringen är att minska riskerna och konsekvenserna och samtidigt dra nytta av nya möjligheter. I planläggningen förbereder man sig på översvämningar orsakade av störtregn till exempel genom dagvattenplanering och på heta perioder genom grönplanering, till exempel ökade områdesreserveringarna för rekreationsområden med cirka 7 procent jämfört med landskapsplanen 2040. Naturskyddsområdena ökade med mindre än en halv procent. Med tanke på tryggheten av kolsänkorna är det positivt att grönområdena har ökat, eftersom områdena på så sätt inte anvisas för byggande. Det bör också påpekas att grönområdena samlar dagvatten. Alla åtgärder som syftar till att minska utsläppen påverkar både luftkvaliteten och begränsningen av klimatförändringen positivt:

- Skrivningar med anknytning till region- och samhällsstrukturen (se luftkvaliteten).
- Skrivningar med anknytning till trafiklösningar (se luftkvaliteten).
- För grönområdesstrukturen i Österbottens landskapsplan 2050 finns inga planbeteckningar om utökning av kolsänkorna eller hantering av dagvatten, men de nämns i planens mål.
  - Genom att värna om och stärka kolsänkorna och kollagren begränsas klimatförändringen genom att kol ur atmosfären binds i marken med hjälp av vegetationen.
  - Anpassningen till klimatförändringen främjas av bland annat övergripande dagvattenhantering och ett sammanhängande grönsystem.
- Naturskyddsområden i landskapet Österbotten.

- Bestämmelser för naturskyddsobjekt och myrskyddsobjekt.
- Skrivningar med anknytning till energiförsörjning (se luftkvaliteten) samt följande skrivningar
  - Kraftledningarna och beteckningarna för deras förbindelsebehov påverkar klimatet indirekt. Utan en fungerande kraftöverföring kan till exempel inte den energi som vindkraftverken producerar utnyttjas fullt ut, varken i landskapet eller riksomfattande. Å andra sidan minskar det öppna utrymme som luftledningar kräver kolsänkorna i någon mån.
  - Med beteckningen för Område för energiförsörjning (en) anvisas transformator- och elstationer som tillsammans med kraftledningarna är nödvändiga för att utveckla elsystemet. Även de har en försämrande inverkan på kolsänkorna.
  - Allmän planeringsbestämmelse för solenergi.
- Genom de skrivningar som hänför sig till vattenförsörjning och besittning av egendom förbereder man sig på negativa konsekvenser och risker till följd av klimatförändringen.
  - Allmän planeringsbestämmelse för beaktande av översvämningsrisken.
- I skrivningarna om avfallshantering syftar områdesreserveringsbeteckningen för område för cirkulär ekonomi till ett resurssmart landskap. Bland annat anläggningar för biogas har fått beteckningen.

De centrala konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 när det gäller detta tema finns samlade i tabell 10.

Tabell 10. Österbottens landskapsplan 2050. Konsekvenser för klimatet, klimatförändringen och anpassningen till den.

Bedömd konsekvens/ betydelse	Konsekvenser för klimatet, klimatförändringen och anpassningen till den
+++	<p>Genomförandet av landskapsplanen främjar att tyngdpunkten i energiförsörjningen förskjuts till förnybara, utsläppsfria energiproduktionsformer.</p> <p>Genomförandet av landskapsplanen främjar ibruktageandet av vind- och solenergi och förbättrar på så vis luftkvaliteten samt minskar utsläppen av växthusgaser som påskyndar klimatförändringen.</p> <p>Energisystemet består av mångsidig produktion.</p>
++	<p>Genomförandet av landskapsplanen främjar utvecklandet av kollektivtrafiken mellan städerna.</p> <p>Områdesreserveringarna för olika funktioner är placerade på så vis i samhällsstrukturen att de är tillgängliga på ett hållbart sätt, varvid mobilitetsbehovet minskar.</p> <p>De stadsutvecklingszoner som angetts i Vasa och Jakobstad främjar en enhetlig samhällsstruktur och bidrar således positivt till förbättrande av luftkvaliteten och minskande av utsläppen av växthusgaser som påskyndar klimatförändringen.</p> <p>Genom de skrivningar som hänför sig till vattentjänster och besittning av egendom förbereder man sig på negativa konsekvenser och risker till följd av klimatförändringen.</p>

+	<p>I skrivningarna om avfallshanteringen syftar områdesreserveringsbeteckningen för område för cirkulär ekonomi till ett resurssmart landskap, där det till exempel är möjligt att utöka användningsgraden för återvunnet material.</p> <p>Grönstrukturen tryggar skogarnas kollager.</p>
0	
-	<p>Konsekvenserna av de växande extrema väderfenomen som klimatförändringen för med sig, översvämningar, torka och hetta, är en utmaning särskilt för städer med tät bebyggelse.</p> <p>Eventuell vätgasinfrastruktur behöver utrymmesreserveringar.</p>
--	<p>Det öppna utrymme som nya elsystem kräver minskar kollagren.</p> <p>Bestående klimatförändring kräver bestående förändringar i mobilitets- och levnadssätten, energiproduktionsformerna osv., som alla berörda parter måste förbinda sig till och som också är långsamma att genomföra.</p>

2.12 Konsekvenser för stadsbilden och landsbygdslandskapet

Med stadsbilden kan förstas den byggda miljöns visuella dimension, som i Österbotten varierar från olika stora städer till mycket små by- och kommuncentrum. Stadsbilden är en stads, en stadsdels eller någon annan som stadsstruktur identifierar enhets centrala identitetsfaktor, som har central betydelse för uppfattandet av den fysiska stadsstrukturen, arkitektoniska värden samt symboliska och sociokulturella värden och betydelser. Stadsbilden berättar om den lokala kulturen och historien, och hanteringen av förändringar i den är ett centralt element i samhällsplaneringen, som även landskapsplanläggningen är en del av. I Österbottens landskapsstrategi karakteriseras byggnadsbeståndet i området som bland det äldsta i landet och framför allt trähusstädernas stadsstruktur som särskilt väl bevarad. Ett mål för landskapsstrategins prioritering 1: Resurssmart samhälle, är att stads-, kommun- och bycentra förenhetligas på ett hållbart sätt, vilket syftar till att bygga en samhällsstruktur och ett trafiksystem som är hållbara.

I Österbottens landskapsplan 2050 ingår inga mål med direkt anknytning till stadsbilden, men uppnåendet av en hållbar region- och samhällsstruktur stöds av bland annat en säker, trivsamt och hälsofrämjande livsmiljö, vilket också stöds av stadsbildens utveckling. I landskapsplanen identifieras rikligt med beteckningar och mål med anknytning till stadsbilden, vilka utvecklas i samarbete med kommunerna med en samhällsstruktur som baserar sig på landskapsstrukturen och stadsbilden som mål. I landskapsplanens mål och i de noggrannare planeringsbestämmelserna fästs omfattande uppmärksamhet vid stads- och tätortsbilderna, landskapsstrukturen och enhetliga planeringsprinciper i Österbotten. De bestämmelser som hänför sig till temat täcker tätorter av alla storlekar samt områden och enheter för handel och service i anslutning till dem. När de förverkligas i samband med den mer detaljerade planeringen och byggandet har de en positiv inverkan på stads- och tätortsbilden. Även landsbygdslandskapet kan förändras eller krympa när centrum- och tätortsfunktioner med nära anknytning till stadsbilden utvidgas eller när områden för fritid, turism och rekreation utvecklas. De närmare konsekvenserna bedöms i samband med den fortsatta planeringen, och de landskapsplanbeteckningar som hänför sig till dem påverkar inte landsbygdslandskapen direkt.

Enligt landskapsstrategin har Österbotten en livskraftig landsbygd, där näringslivet bygger på specialiserade mikrokuster vid sidan av mångsidiga gårdar. Med landsbygdslandskap avses enligt jord- och

skogsbruksministeriets definition den del av arealen som finns utan bebyggda områden, och som utgör över 90 % av Finlands och Österbottens yta. Karakteristiskt för det finländska landsbygdslandskapet är rikedomen av skogar och vattendrag. Landsbygdslandskapet är en förnybar naturresurs, som har förändrats och förändras till följd av de produktionsåtgärder som vidtas vid varje enskild tidpunkt. Grunden för landsbygdsnäringarna ligger i ett mångsidigt och hållbart utnyttjande av förnybara naturresurser. Odlingsåtgärderna förhindrar att åkrarna beskogas. Inom skogsvården strävas efter att främja trädbestånd och undervegetation i olika tillväxtfaser på ett ekonomiskt hållbart och samtidigt med tanke på miljön hållbart sätt. De senaste årtiondena har jord- och skogsbruket i och med den effektiviserade produktionen blivit mer ensidigt och vårdbiotoperna håller på att försvinna.

En del av landsbygdslandskapen har i landskapsplanen 2050 angetts som nationellt värdefulla landskapsområden eller vårdbiotoper eller som landskapsområden eller vårdbiotoper som är värdefulla på landskapsnivå, områden som hör till nätverket Natura 2000, områden som är särskilt viktiga med tanke på naturens mångfald samt värdefulla geologiska formationer och områden som ingår i det riksomfattande skyddsprogrammet för åsar. Dessa beteckningar och planbestämmelser har positiva konsekvenser och stödjer bevarandet av landsbygdslandskapet. Med landsbygdslandskap uppfattas i detta sammanhang att merparten av det består av sedvanliga livsmiljöer utanför planbeteckningarna med direkt anknytning till landskapet, där utsikten utgör en central del av människornas vardagsliv. De utvecklingsprojekt som landskapsplanen möjliggör har oundvikligen konsekvenser för landsbygdslandskapet, vilkas skala varierar från lokal till mycket omfattande.

Det tema i Österbottens landskapsplan 2050 som påverkar landsbygdslandskapet mest är energiförsörjningen, som snabbt utvecklas i förnybar riktning och därmed påverkar utsikten såväl på kusten som i inlandet. Den förnybara energiform som mest påverkar landsbygdslandskapet är vindkraften, som byggs ut och planeras i stor omfattning i Österbotten och dess närområden. Moderna vindkraftsparker, som kan bestå av tiotals flera hundra meter höga kraftverk, förändrar landsbygdslandskapet avsevärt. Vid placeringen av vindkraftsområden, som planeras såväl i inlandet som på havsområdet, har i den preliminära utredningsfasen beaktats konsekvenserna för värdefulla landskapsområden, men betydande konsekvenser för sedvanliga skogsklädda eller odlingsdominerade landsbygdsområden samt för kustområdena kan inte förhindras. I landskapsplanens planeringsbestämmelsen för områden för vindkraftverk bestäms att i planeringen av områdena ska konsekvenserna för landskapsvärdena beaktas. Konsekvenserna kan kontrolleras med hjälp av den noggrannare planeringen, men ställvis förändrar de i vilket fall som helst landskapsbilden avsevärt.

I det skede då Österbottens landskapsplan 2050 bereddes utarbetades en analys av vindkraftens synlighetsområden, där såväl redan förverkligade som planerade vindkraftverk beaktades. I geodataanalysen beaktades terrängformerna samt trädbeståndets och byggnadernas höjd. Konsekvenserna för utsikten poängsattes i enlighet med MM:s anvisning Bedömning av vindkraftsutbyggnadens konsekvenser för landskapet (2016) och visualiserades på kartan med hjälp av olikfärgade zoner. Konsekvenserna är särskilt betydande i flacka områden, där utsikten är lång och hinderlös. Mest omfattande är vindkraftsprojekten på havsområdet. Trots att havsvindparkerna i huvudsak ligger i öppet hav och inte påverkar bosättningen direkt, kan vindkraftverken synas på ett avstånd på upp till 25 kilometer till stränderna inom en zon som når kusten i nästan hela landskapet med undantag av skärgården utanför Vasa. Inverkan på landskapet är dock inte betydande på kusten till skillnad från vissa platser i inlandet, där vindkraftsområdena ligger bland den befintliga bebyggelsen, dock så att avståndet från vindkraftverket till fast bosättning är minst 1–2 kilometer. Upp till 4–6 kilometer från vindkraftverken kan deras visuella konsekvenser vara betydande och de kan påverka eller rentav dominera landskapets karaktär och kvalitet. När avståndet växer minskar konsekvenserna och redan på 10–15 kilometers avstånd har de inte nödvändigtvis någon betydelse för landskapets karaktär och kvalitet. I inlandet påverkar vindkraftverken landsbygdslandskapen i vidsträckta områden, men samtidigt är inverkan splittrad och till största delen är konsekvenserna små.

Även andra element med anknytning till energiprojekt har mindre konsekvenser för landsbygdslandskapet, såsom kraftledningar och elstationer samt gasledningar och områden för solkraftverk. De urskiljs inte på tillnärmelsevis lika långt avstånd som vindkraftverken, men de förändrar landskapsbilden lokalt i form av bland annat avverkningslinjer och avverkningsytor. Utbyggnaden av förnybar energi tillför det traditionella landsbygds- och havslandskapet ett nytt, modernt element som urskiljs på långt avstånd och vars konsekvenser för utsikten oftast upplevs som negativa. Å andra sidan kan utbyggnaden av förnybar energi också ses som en

ny produktionsåtgärd och landsbygdsnäring, som möjliggör ett mångsidigare utnyttjande av naturresurserna och således passar bra in i landsbygdslandskapet som är stort i utveckling.

De centrala konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 när det gäller detta tema finns samlade i tabell 11.

Tabell 11. Österbottens landskapsplan 2050. Konsekvenser för stadsbilden och landsbygdslandskapet.

Bedömd konsekvens/ betydelse	Konsekvenser för stadsbilden och landsbygdslandskapet
+++	I landskapsplanen har omfattande uppmärksamhet fästs vid stads- och tätortsbilderna i Österbotten samt vid kulturmiljöer och landskap med nära anknytning till dem. När bestämmelserna genomförs i samband med den mer detaljerade planeringen och utbyggnaden av olika tätorter samt områden för handel och tjänster i anslutning till dem har bestämmelserna en positiv inverkan på stads- och tätortsbilden.
++	I planeringsbestämmelserna för nationellt värdefulla landskapsområden och landskapsområden som är värdefulla på landskapsnivå i landskapsplanen beaktas de i stor utsträckning som en helhet och hänsyn tas till deras särdrag och tidsmässiga skiktning. Konsekvenserna är positiva och stödjer bevarandet av det värdefulla landsbygdslandskapet.
+	De vindkraftverk som landskapsplanen möjliggör, liksom andra produktionsstrukturer för förnybar energi, kan ses som en ny produktionsform på landsbygden, som möjliggör ännu mångsidigare hållbart utnyttjande av förnybara naturresurser och som på så vis passar bra i landsbygdslandskapet som är stort i utveckling.
0	Landsbygdslandskapet kan förändras eller krympa när stads- och tätortsfunktionerna utvidgas samt när områdena för fritid, turism och rekreation utvecklas. De närmare konsekvenserna bedöms i samband med den fortsatta planeringen, och de ovannämnda landskapsplanebeteckningar påverkar inte landsbygdslandskapet direkt.
-	Element med anknytning till projekt för förnybar energi, såsom kraftledningar och elstationer samt gasledningar och områden för solkraftverk, har lokalt negativa konsekvenser för landsbygdslandskapet.
--	Förnybar energi är det tema som påverkar landsbygdslandskapet mest och framför allt vindkraften har negativa konsekvenser för vidsträckta utsikter såväl på kusten som i inlandet, som har kontrollerats i landskapsplanens beredningsfas och som man försöker dämpa ytterligare i den noggrannare planeringen.

2.13 Konsekvenser för näringarna och primärproduktionen

Markanvändnings- och bygglagen förutsätter att när en landskapsplan utarbetas ska särskild vikt fästas vid att verksamhetsbetingelser för näringslivet i landskapet ordnas. Enligt de riksomfattande målen för områdesanvändningen bör det för att säkerställa en livskraftig natur- och kulturmiljö ses till att sammanhängande åker- och skogsområden som är viktiga för jord- och skogsbruket kan bevaras. Ett spetsmål i Österbottens landskapsstrategi är att bygga Österbotten till ett spetsområde för hållbar utveckling med bra livsmiljö, invånarna i centrum och ett blomstrande näringsliv. Målet är att 2050 blomstrar ett internationellt, mångsidigt och livskraftigt näringsliv i landskapets alla delar. Framgången garanteras av forskning och utbildning som motsvarar näringslivets behov, en stark samarbets- och företagarkultur samt en utmärkt tillgänglighet.

Landskapets livskraft är inte beroende av bara ett kluster, utan en mångsidig näringsstruktur och företagardimensioner är viktiga framgångsfaktorer. I landskapet finns många SME-företag och startup-företag som bedriver export och siktar direkt på den internationella marknaden. Den viktigaste resursen för ett livskraftigt näringsliv är kompetent arbetskraft, och tillgången på sådan säkerställs av de sju högskoleenheter som verkar i landskapet. Näringslivet på den österbottniska landsbygden har två spjutspetsar: vid sidan av mångsidiga gårdsbruksenheter finns specialiserade mikrokuster. Den gröna omställningen till utsläppsfria och energieffektiva lösningar skapar nya möjligheter för näringslivet i hela Österbotten.

Landskapsplanens mål att före 2050 göra Österbotten till ett område med blomstrande näringsliv stöds, ur konsekvensbedömningens synvinkel, av landskapets goda tillgänglighet, flerkärniga regionstruktur och effektiva trafiksystem. Goda betingelser för näringslivet i Österbotten skapas av det heltäckande trafiksystemet, landskapets läge i trafikhänseende och möjligheterna att utnyttja olika transportformer. Landskapsplanen trygger näringslivets verksamhetsbetingelser och fortsatt båt-, flyg- och järnvägstrafik samt möjliggör bättre tillgänglighet till landskapet och smidighet i den för näringslivet viktiga arbetsresetraffiken. De positiva konsekvenserna för näringslivet främjas av utvecklingszoner över landskapsgränserna, logistikcentrum, beteckningarna för förbindelsebehov för tågtrafik och banavsnitt som ska förbättras, hamnområden samt flertalet förbättringsprojekt inom vägtraffiken. Kvarkens utvecklingszon, som sträcker sig i riktning mot Umeå, är en logistikkorridor som skapar förutsättningar för ökat samarbete över Kvarken. Internationella flyg- och fartygstrafikförbindelser har mycket viktiga konsekvenser för Vasa och Jakobstads stadsutvecklingszoner.

En viktig faktor som påverkar näringarna är tillgången på arbetskraft, som påverkas särskilt av landskapsplanens beteckningar som gäller region- och samhällsstrukturen. Utvecklingszonerna över landskapsgränserna möjliggör experters pendling inom Vasa-Seinäjoki och Jakobstad-Karleby utvecklingszoner. Jakobstads och Vasa, som bildar stommen i landskapets näringsliv, stadsutvecklingszoner gör dem nationellt och internationellt lockande för företag, bosättning och logistik. En tätare samhällsstruktur och urbanisering erbjuder goda utgångspunkter för ett aktivt näringsliv med positiva konsekvenser. Stadsutvecklingszonerna är internationellt och nationellt attraktiva områden för företagsverksamhet. Vasa stadsutvecklingszon är ett viktigt område för forskning och utveckling samt innovativ verksamhet. Områden för centrumfunktioner, stora detaljhandelsenheter och områden för service gör det möjligt att placera mångsidiga servicenäringar i hela landskapet.

Industrin kan anses vara lokomotivet för ett effektivt näringsliv i Österbotten och nästan en fjärdedel av österbottningarna arbetar inom industrin. Österbottens landskapsplan 2050 inverkar positivt på placeringen av industri och arbetsplatser genom att anvisa nya industri- och arbetsplatsområden med god tillgänglighet inom en flerkärnig regionstruktur och ett bra trafiksystem. Arbetsplats- och industriområden har anvisats så att de är tillgängliga invid stora trafikleder. En enhetlig samhällsstruktur stöds genom att anvisa områden för industrins utvidgningsbehov i befintliga pendlingsområden samt i närheten av alla tätorter. Till landskapsplanens viktigaste teman hör förnybar energiproduktion, som möjliggör att helt nya näringar placeras i Österbotten i stor skala. Framför allt i byggfasen sysselsätter vind- och solkraftsproduktion i industriell skala lokala företagare i såväl byggnads- som inkvarteringsbranschen. Land- och havsbaserade vindkraftsområden planeras så att de inte har betydande konsekvenser för jord- och skogsbruket eller fiskerinäringen.

I landskapsplanen knyts grönområdesstrukturen, rekreationsområden och kulturmiljöer till boendet, för vilket de spelar en viktig roll som attraktionsfaktorer. Grön- och rekreationsområden samt kultur- och landskapsområden besitter också en betydande näringspotential i anslutning till turismen, för till exempel Kvarkens skärgård, Söderfjärden och de värdefulla trähusstäderna kan locka besökare såväl från Finland som internationellt.

I den österbottniska näringsstrukturen spelar primärproduktionen en viktig roll vid sidan av industrin, och dess viktigaste källor är jord- och skogsbruket samt fisket. Landskapsplanen innehåller endast få planbestämmelser och planbeteckningar med direkt anknytning till primärproduktion. Jord- och skogsbrukets nuvarande verksamhetsbetingelser tryggas bland annat genom att näringsverksamhet placeras i täta utvecklingszoner och stadscentrum. När den befintliga tätortsstrukturen förtätas byggs nya bostadsområden på områden som i mindre utsträckning används för primärproduktion. Landskapsplanen minskar framför allt byggandet på enhetliga åkerområden. Det heltäckande och övergripande trafiksystemet i Österbotten och framför allt beteckningarna för behov av vägtrafikförbindelse tryggar primärproduktionens verksamhetsbetingelser, transporter och försörjningsberedskap.

I Österbottens landskapsplan 2050 anvisas enhetliga skogsområden som det är viktigt att bevara för den biologiska mångfalden samt för skogsvården och virkesproduktionen. Användningen av enhetliga skogsområden i jord- och skogsbruket främjar också deras bevarande som tysta och mörka områden. Genom landskapsplanläggningen försöker man förhindra att vidsträckt enhetliga skogsområden splittras. Bevarandet av jord- och skogsbruksområden främjas med beteckningar för ekologiska förbindelser. Som sådana kan fungera åkerholmar och obrukade zoner längs åkerkanter. Framför allt bevarandet av öppna fält tryggas med planbeteckningar som hänför sig till kulturmiljöområden och landskapsområden och som förhindrar att andra byggplatser än sådana som gäller jord- och skogsbruk planeras i dem.

Fiskerinäringen i Österbotten är betydande även nationellt sett, eftersom 30 % av yrkesfiskarna i Finland är österbottningar, som fångar 16 500 ton av den årliga fångsten i Finland, som är 78 000 ton. Dessutom är fritidsfiskarnas årliga fångst cirka 4000 ton. För fiskerinäringen är det viktigt att fiskindustrin utvecklas och att det skapas möjligheter för näringen, att det blir lönsammare att fånga inhemsk fisk samt att inhemsk fisk utnyttjas i större utsträckning. I landskapsplanen har vattentjänsterna en betydande inverkan på fiskerinäringen. Övergången från ytvattentäkt till grundvatten samt utvecklandet av avloppsvattenreningen förbättrar fiskevattens status. Utvecklandet av grönområdesstrukturen förbättrar vattendragens status. I landskapsplanen anvisas som naturskyddsområden Penikar-Storbotten och Mellanfjärden, som är viktiga lekomyråden för fisk.

I landskapsplanen anvisas de viktigaste fiskehamnarna, som har en bra infrastruktur och utvecklingsmöjligheter. Av dessa är Kaskö fiskehamn näststörst i Finland. Genom planbeteckningen säkerställs tillräckliga trafikförbindelser och tillräcklig infrastruktur för hamnarna samt görs det möjligt att utveckla dem även för rekreation och turism på fiskerinäringens villkor. I planen anvisas också fiskestöddepunkter i den yttre skärgården, som har betydande konsekvenser för fiskeri- och turistnäringarna.

De centrala konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 när det gäller detta tema finns samlade i tabell 12.

Tabell 12. Österbottens landskapsplan 2050. Konsekvenser för näringarna och primärproduktionen.

Bedömd konsekvens/ betydelse	Konsekvenser för näringarna och primärproduktionen
+++	<p>Den för näringslivet viktiga tillgången på arbetskraft förbättras när utvecklingszonerna över landskapsgränserna, stadsutvecklingszonerna samt områdena för centrumfunktioner, stora handelsenheter och service utvecklas.</p> <p>Den goda tillgänglighet, den flerkärniga regionstruktur och det effektiva trafiksystem som landskapsplanen möjliggör stödjer utvecklingen av landskapets näringsliv.</p>

	<p>Genomförandet av nya infrastrukturprojekt, bland annat Vasa Hamnväg, förbättrar avsevärt näringslivets verksamhets- och utvecklingsbetingelser. Reserveringarna förbättrar också förutsättningarna att genomföra infrastrukturprojekt genom att säkerställa att områdena inte tas i annan användning.</p> <p>I trafiksystemet enligt landskapsplanen beaktas också förutsättningarna för primärproduktion.</p>
++	<p>Grönområdesnätverket och de värdefulla kulturmiljöerna ökar landskapets attraktionskraft. De lockar inte bara invånare utan också besökare och förbättrar turistnäringarnas förutsättningar.</p> <p>Mångsidiga industri- och arbetsplatsområden anvisas i anslutning till städer som utvecklas och tätorter som finns inom den flerkärniga regionstrukturen och det effektiva trafiksystemet.</p> <p>När den befintliga tätortsstrukturen förtätas byggs det färre nya bostadsområden på områden som används inom primärproduktionen. Landskapsplanen minskar framför allt byggandet på enhetliga åkerområden inte bara genom de beteckningar som förtätar samhällsstrukturen utan också genom landskaps- och kulturmiljöbeteckningarna.</p>
+	<p>Landskapsplanen främjar fiskerinäringens förutsättningar genom vattenskyddet och viktiga lekområden för fisk samt fiskehamnar och fiskestödjepunkter.</p> <p>Bevarandet av enhetliga skogsområden främjas med hänsyn till skogsbrukets och virkesproduktionens behov.</p>
0	
-	<p>Det är möjligt att utanför landskapsplanens områdesreserveringar för tätortsfunktioner och industriområden stannar vissa delområden som i samband med kommunernas generalplanläggning konstateras vara lämpliga som nya industri- och arbetsplatsområden. I dessa fall kan landskapsplanens gränser för områdesreserveringarna förhindra eller fördröja planering och förverkligande av nya områden.</p>
--	

2.14 Konsekvenser för samhällsekonomin

Till samhällsekonomin hör förutom tjänster som produceras av människor, områdets invånare, företag och andra aktörer, även ekosystemtjänster, som är materiella och immateriella tjänster som naturen tillhandahåller. De kan indelas i produktions-, underhålls- reglerings- och kulturtjänster. Naturen är en resurs, och dess konsekvenser måste beaktas med avseende på bland annat bevarandet av mångfalden och ett hållbart utnyttjande av naturresurserna.

Österbotten är ett energilandskap, där energisektorns konsekvenser har en särskild tyngd inom konsekvenserna för samhällsekonomin. Förnybara energiformer, såsom vindkraft, solenergi, jordvärme, bioenergi samt

energiformer från havet, har positiva konsekvenser för samhällsekonomin redan i byggfasen och de har en kontinuerlig ekonomisk effekt i form av bland annat skatteinkomster under hela sin livscykel. I Österbotten planeras investeringar på sammanlagt flera miljarder euro i havs- och landbaserade vindkraftsparker samt andra energiproduktionslösningar.

En landskapsplans konsekvenser för samhällsekonomin och vidare för regionekonomin kan granskas ur flera olika synvinklar. Ekonomiska konsekvenser uppstår för såväl företag som andra näringslivsaktörer, privata hushåll samt offentliga samfund, såsom kommuner, och andra offentliga aktörer. Viktiga ur företagets synvinkel är de allmänna verksamhetsbetingelserna, som i stor utsträckning anvisas genom planläggningen och tomtpolitiken. Även tillgången på kompetent arbetskraft och de logistiska möjligheterna, som ofta hänför sig till företagets läge, är av betydelse. Konsekvenser för hushållen orsakas via bland annat pendling och kostnaderna för den, mobilitet, sysselsättning och tillgång på service. Av konsekvenserna för den offentliga sektorn är bland annat skatteinkomst- och andra inkomsteffekter, investeringar och deras sysselsättningseffekter samt efterfrågan på och utbud av offentlig service av betydelse.

I Österbottens landskapsstrategi har som målbild 2050 för region- och samhällsstrukturens del lyfts fram att det internationella, mångsidiga och livskraftiga näringslivet blomstrar i alla delar av landskapet. Framgången garanteras av forskning och utbildning som motsvarar näringslivets behov, en stark samarbets- och företagarkultur samt en utmärkt tillgänglighet. Målet är att se till att näringslivet är mångsidigt i hela landskapet och att öka regionekonomin resiliens, dvs. minska ekonomins sårbarhet vid omställningar. Det sker i synnerhet genom företagets internationalisering, en mångsidig branschstruktur och en verksamhet som är förenlig med hållbar utveckling.

I Österbottens landskapsstrategi anges följande utvecklingsmål:

- Mångsidigt näringsliv. I Österbotten finns det flera globalt verksamma kluster inom hållbar industri samt en mångfald av företag i olika storlek inom olika branscher.
- Innovationer i samarbete. FoU-utgifternas andel av bruttonationalprodukten är över 5 % och företagen skapar produkt- och tjänsteinnovationer.
- Tillräckligt med kompetent arbetskraft. Antalet sysselsatta i Österbotten har ökat minst med 10 % och regionen lockar den mest kvalificerade arbetskraften.
- Smidiga förbindelser och transportkedjor. Det innovativa trafiksystemet är ett stöd för Österbottens internationella konkurrenskraft.

I landskapsplanläggningen betyder dessa en fungerande och produktiv omvärld som möjliggör tillväxt för företag, en servicestruktur som motsvarar efterfrågan, ett smidigt trafiksystem samt god tillgång på och tillgänglighet till service. Dessutom eftersträvas högklassiga levnadsförhållanden som gör att arbetstagarna trivs på orten. Enligt undersökningar har markanvändningen och samhällsstrukturen ett nära samband med ekonomin, eftersom välfungerande företagskluster och förbindelser mellan dem ökar företagets produktivitet. En bra miljö, ett fungerande vardagsliv samt tillgänglighet till arbetsplatser och service ökar invånarnas välfärd. God tillgänglighet internationellt samt mellan och inom områdena ökar den ekonomiska effektiviteten. Österbottens landskapsplan 2050 svarar bra på dessa mål och planens konsekvenser för regionekonomin ses som positiva.

När plankartorna i Österbottens landskapsplan 2040 och Österbottens landskapsplan 2050 jämförs kan ses att trenden är att trygga ett mångsidigt näringsliv i landskapet och utveckla företagets forskning och innovativa verksamhet. I Österbottens landskapsplan 2050 är arbetsplatsområdena mångsidigare, markanvändningen tätare och områdena ligger närmare centrumen och knutpunkterna i trafiken än i Österbottens landskapsplan 2040. Industrin är strakt knuten till energiproduktion och delvis till landskapets energiförsörjning. I placeringen av företagsområden syns kravet på god tillgänglighet och ett bra läge i trafikhänseende. Exempel på detta är den ökade markanvändning som anvisas på området för GigaVaasa-projektet i omedelbar närhet av Vasa flygfält samt landskapsplanens beteckning för behov av vägtrafikförbindelsebehov för Vasa Hamnväg.

I Österbottens landskapsplan 2050 har ekosystemtjänsterna som helhet lyfts fram betydligt starkare än förr. Till detta bidrar framför allt den ökade miljömedvetenheten samt kraven på hållbarhet i all samhällsekonomisk verksamhet och i konsumenternas beteende. Satsningarna på självförsörjning och grön omställning syns

också tydligt i planlösningarna. Det finns starka regioneconomiska motiveringar till en övergång till förnybar energiproduktion, bland annat energiprisernas fluktuationer till följd av internationella kriser. Sysselsättnings- och inkomsteffekterna av utbyggnaden och produktionen av grön energi är betydande och fortsätter att öka.

De förändringar som strukturförändringen orsakar samt näringslivets konjunkturfuktuationer syns på ett bra sätt i planbeteckningarna. På vissa gamla industriorter är behovet av nya områden för företagsverksamhet marginellt, medan det finns behov av att utvidga företagsverksamheten på områden som är fördelaktiga i trafikhänseende (t.ex. Närpes). Till dessa delar stödjer konsekvenserna näringslivets naturliga utveckling och efterfrågan.

Avgörande för region- och kommuneconomien är vid sidan av företagsverksamhetens tillväxt även tillgången på arbetskraft samt högklassiga och mångsidiga boendemöjligheter jämte service. I landskapsplanen 2050 anvisas nya bostadsområden både i centrumen och deras utkanter, överhuvud i områden som är föremål för naturlig efterfrågan på boende och som har naturlig pendlingsförbindelser till arbetsplatser. Dock bör man lägga märke till att när det blir vanligare med distansarbete ökar de platsberoende funktionerna och boendemiljöernas trivsel får större betydelse. Konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 stödjer till största delen trenderna i boende och arbete. I Österbotten är kustnära boende en stor och delvis utnyttjad möjlighet, som också har betydande regioneconomisk betydelse.

Planbeteckningar i Österbottens landskapsplan 2050 som gäller region- och samhällseconomien är

- Stadsutvecklingszoner
  - Vasa stadsutvecklingszon,
  - Jakobstads stadsutvecklingszon,
  - Vasa–Seinäjoki utvecklingszon,
  - Jakobstad–Karleby utvecklingszon,
  - Sydösterbottens utvecklingszon,
  - Kvarkens utvecklingszon,
- Beteckningar som beskriver centrumnätet
  - Områden för centrumfunktioner (C, c, ca),
  - Område för tätortsfunktioner (A),
- Beteckningar som beskriver kommersiell service
  - Stora detaljhandelsenheter (km2, km3, km4, km5),
  - Stora detaljhandelsenheter för utrymmeskrävande specialvaruhandel (kmt1, kmt2, kmt3),
- Andra servicebeteckningar
  - Område för service,
- Planbeteckningar som beskriver näringsverksamhet
  - Logistikområde, logistikcentrum eller trafikterminal,
  - Resecentrum,
  - Anslutningsstation för kollektivtrafik,
- Planbeteckningar som stödjer turism och rekreation (RM)
  - Utvecklingsområde för turism och rekreation,
  - Område för fritids- och turismtjänster,
  - Rekreatiomsområde,

- Rekreations-/turistobjekt,
- Riktgivande friluftsled,
- Riktgivande cykelled,
- Paddlingsled,
- Planbeteckningar som indirekt anvisar trafik och logistik
- Område för arbetsplatser
- Industri- och lagerområde
  - Område för kemisk industri och lagring (T/Kem),
  - Hamnområde / Område för kemisk industri och lagring.

De centrala konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 när det gäller detta tema finns samlade i tabell 13.

Tabell 13. Österbottens landskapsplan 2050. Konsekvenser för samhällsekonomin.

Bedömd konsekvens/ betydelse	Konsekvenser för samhällsekonomin
+++	<p>Företags- och arbetsplatsområden har anvisats på platser som är fördelaktiga med avseende på logistik och tillgänglighet och där det finns tillväxt- och utvidgningsmöjligheter. Österbottens landskapsplan 2050 stödjer till dessa delar näringslivet och en med tanke på samhällsekonomin fördelaktig samhällsstruktur.</p> <p>I Österbottens landskapsplan 2050 beaktas på ett mycket bra sätt ekosystem-tjänsternas betydelse och verkningsfullhet samt energiproduktionens, "den gröna omställningens" mångsidiga och ökande betydelse för samhällsekonomin.</p> <p>Den utbyggnad av vindkrafts- och annan förnybar energi som planen möjliggör genererar förutom en omsättning på flera hundra miljoner euro och arbetsplatser nya möjligheter till innovativ och teknisk utvecklingsverksamhet inom energiklustret.</p> <p>De vindkraftsparken som byggs på olika håll i landskapet tillför landsbygden livskraft och kapital.</p>
++	<p>Boende som anvisas i centrum och deras utkanter motsvarar tämligen bra boendetrenderna och möjliggör en betydande inflyttning för företagets arbetskraftsbehov. Konsekvenserna för region- och samhällsekonomin är positiva.</p> <p>Energiinvesteringarna i hela landskapet ökar i synnerhet landsbygdsdominerade områdens livskraft; nya företagsetableringar, sysselsättningsmöjligheter och inkomsteffekter</p>
+	<p>Ett mångsidigt näringsliv tryggas genom att anvisa företags- och arbetsområden i hela landskapet.</p>
0	

-	Satsningarna på samhällsekonomin kan belasta naturresurserna, miljön och naturens mångfald.
--	

2.15 Konsekvenser för försörjningsberedskapen och den övergripande säkerheten

Med försörjningsberedskap avses beredskap för eventuella kriser och störningar. Därmed avses dessutom kontinuitetshantering genom att trygga livsviktiga funktioner, så att samhället och näringslivet fungerar och man kan leva tryggt i sin vardag. Försörjningsberedskapen måste fungera i alla situationer som kommer emot och dess effekter syns överallt i samhället. En fungerande marknad och en konkurrenskraftig ekonomi är försörjningsberedskapens grund, men de kan vara hotade under olika störningar och undantagsförhållanden. Då står beredskap och krishanteringskompetens i centrum. Det är också fråga om att säkerställa åtgärder med anknytning till medborgarnas övergripande säkerhet. Åtgärder som främjar försörjningsberedskapen och deras verkningar omfattar ett stort antal olika funktioner och inbegriper även åtgärder i anslutning till den övergripande säkerheten. Försörjningsberedskapen handlar inte enbart om försvarsaspekten utan anknyter också till bl.a. energilösningar, livsmedelsproduktion och ett fungerande trafiksystem. Livsmedelsindustrin publicerade hösten 2020 livsmedelsbranschens vägplan mot koldioxidsnålhet. På branschnivå strävas efter att minska utsläppen av växthusgaser med 75 % fram till 2035. Till de viktigaste åtgärderna hör att byta produktionsformen för köpt energi till en utsläppsnålare samt att förbättra energieffektiviteten. Samtliga dessa åtgärder främjar den övergripande säkerheten vid sidan av försörjningsberedskapen.

I Österbottens landskapsstrategi är ett mål 2050 att man har förberett sig på risker inom försörjningsberedskapen i anslutning till energiomställningen med mångsidiga energikällor och bränslen, pålitlig och decentraliserad energiproduktion samt funktionssäkra överförings- och distributionssystem. Österbottens landskapsplan 2050 överensstämmer med detta mål och ger, i egenskap av en strategisk plan för markanvändningen, god beredskap för kommunernas egen mer detaljerade planering av markanvändningen. I den gällande Österbottens landskapsplan 2040 har teman med anknytning till försörjningsberedskapen behandlats i ringa omfattning och bara indirekt. Detta är förståeligt, eftersom temat har börjat spela en betydande roll först under det senaste året. Österbottens landskapsplan 2050 är en föregångare i egenskap av en landskapsplan som främjar försörjningsberedskapen i Finland. Landskapsplanen svarar mot främjandet av försörjningsberedskapen på flera olika sätt bland annat genom att främja energiproduktionen och de logistiska lösningar som är beroende av den.

I Österbottens landskapsplan 2050 anvisas ett stort antal potentiella vindkraftsområden av regional betydelse på land och vidsträckta områden till havs. Solenergiproduktionen styrs genom en allmän planeringsbestämelse. Härmed skapar landskapsplanen förutsättningar för självförsörjning i fråga om energi i Österbotten och för att all energi i framtiden kan produceras med förnybara energikällor. De elstationer samt förbindelsebehov för elöverföring och gasledning som anvisas i landskapsplanen är en del av den ökande försörjningsberedskapen inom energiproduktionen.

Planering av markanvändningen är en förutsättning för att funktioner som främjar försörjningsberedskapen ska kunna placeras och organiseras. Markanvändningslösningarna i Österbottens landskapsplan 2050 främjar försörjningsberedskapen och annan beredskap på ett övergripande sätt. Trots att landskapsplanen, i egenskap av en översiktlig plan för områdesanvändningen, har en styrande verkan för kommunernas planering, så erbjuder den lämpligt utrymme och möjlighet att reagera när det gäller organiseringen av funktionerna.

I Österbottens landskapsplan 2050 har försörjningsberedskapen direkt eller indirekt koppling till flera teman i landskapsplanen och är på sätt och vis ett genomgående tema tillsammans med till exempel logistiklös-

ningarna samt de beteckningar som ingår i energiförsörjningen. Även frågor med anknytning till utbildning och livsmedelsproduktion är en del av försörjningsberedskapen. Försörjningsberedskapen främjas på ett övergripande sätt också genom att utveckla trafiksystemet, vilket Österbottens landskapsplan 2050 svarar mot med flera planbeteckningar. Vid sidan av beskrivningen av nuläget spelar de åtgärder som tar sikte på landskapsplanens målår en viktig roll. Konkreta exempel på detta är till exempel de planbeteckningar som anger behov av tågtrafik- och vägtrafikförbindelse samt angivandet av förbindelsebehov för energilösningar. Även vindkraften är långsiktplanering med avseende på försörjningsberedskapen.

Centrumens och tätorternas kärnområden framhäver försörjningsberedskapens betydelse. Till dessa hör särskilt områdena för centrumriktade service-, förvaltnings-, välfärds- och fritidsfunktioner samt bostadsområden jämte servicestruktur som stödjer dem i Vasa och Jakobstad. Konsekvenserna för trygghet av försörjningsberedskapen syns och är väsentliga särskilt i områden med den tätaste befolkningen och servicestrukturen, där planen svarar på behoven på ett bra sätt.

Planbeteckningar i landskapsplanen som gäller och främjar försörjningsberedskapen är

- Kraftledning och förbindelsebehov för kraftledning,
- Förbindelsebehov för gasledning,
- Stomvattenledning och förbindelsebehov för stomvattenledning,
- Överföringsavlopp och förbindelsebehov för överföringsavlopp,
- Avloppsreningsverk (etj),
- Datakommunikationsförbindelse,
- Områden för vindkraftverk (tv1 och tv2),
- Stor transformatorstation (en-s),
- Område för energiförsörjning (en),
- Försvarsmaktens område (EP),
- Logistikcentrum (LM),
- Planbeteckningar som gäller trafiksystemet.

De centrala konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 när det gäller detta tema finns samlade i tabell 14.

Tabell 14. Österbottens landskapsplan 2050. Konsekvenser för försörjningsberedskapen och den övergripande säkerheten.

Bedömd konsekvens/ betydelse	Konsekvenser för försörjningsberedskapen och den övergripande säkerheten
+++	<p>Trafiksystemet enligt landskapsplanen är fungerande och olika trafikformer kompletterar varandra, vilket främjar en fungerande försörjningsberedskap.</p> <p>De lösningar som stödjer infrastrukturen är fungerande ur försörjningsberedskapens synvinkel. Exempelvis logistikkorridoren i Kvarkens utvecklingszon.</p> <p>De lösningar som stödjer en förnybar och självförsörjande energiproduktion främjar oberoendet av energi utifrån.</p>

	<p>Man har förberett sig på risker inom försörjningsberedskapen i enlighet med landskapsstrategins mål med mångsidiga energikällor och bränslen, pålitlig och decentraliserad energiproduktion samt driftssäkra överförings- och distributionssystem.</p> <p>Vid sidan av försörjningsberedskapen beaktas den övergripande säkerheten som en del av lösningen i landskapsplanen.</p>
++	<p>Fungerande datakommunikationer.</p> <p>Markanvändningslösningarna i Österbottens landskapsplan 2050 främjar försörjningsberedskapen och annan beredskap i stor utsträckning.</p>
+	<p>Primärproduktionens försörjningsberedskap ökar livskraften särskilt i landsbygdsmiljöer utanför stadsstrukturen.</p>
0	
-	<p>Omfattande säkerställande av försörjningsberedskapen (överföringsavlopp, kraftledningar) tar utrymme från annan markanvändning.</p> <p>Kompetens i anslutning till beredskap och krishantering.</p>
--	<p>En fungerande marknad och en konkurrenskraftig ekonomi utgör försörjningsberedskapens grund, men deras funktion kan vara hotad under olika störningar och undantagsförhållanden.</p>

2.16 Sammanfattning av den temavisa konsekvensbedömningen

Som konsekvensbedömningsmetod användes expertbedömning, och för att stödja den utarbetades en jämförande sammanfattning av konsekvensbedömningen av temana i Österbottens landskapsplan 2050. I sammanfattningen av bedömningen beaktas olika aspekter på och intressen i anslutning till den temavisa konsekvensbedömningen och de sammanställs temavis till en så kallad trafikljusmodell. De analyseras dessutom i textform.

Som sammanfattning av den temavisa konsekvensbedömningen konstateras att Österbottens landskapsplan 2050 stödjer målbilden och visionen i Österbottens landskapsstrategi. Som temavis sammanfattning av konsekvensbedömningen lyfts dessutom fram följande TOP3-iakttagelser som stödjer landskapsplanlösningen:

Konsekvenser för region- och samhällsstrukturen

- Regionstrukturen stödjer på ett betydande sätt landskapsplanens mål om en livskraftig och konkurrenskraftig regionstruktur som bildar nätverk både inom landskapet och mellan grannlandskapen.
- I Österbottens landskapsplan 2050 har identifierats naturligt livskraftiga centrum, fördelaktiga områden för företagsverksamhet och logistiska knutpunkter.
- Reserveringarna för nya bostads-, service- och arbetsplatsområden stödjer en enhetlig samhällsstruktur och hållbar kollektivtrafik.

Konsekvenser för trafiksystemet

- Trafiksystemlösningarna i Österbottens landskapsplan 2050 är fungerande och stödjer en utveckling där olika trafikformer kompletterar varandra.
- Utvecklingen av transportleder och logistiska system stödjer landskapets attraktionskraft och den internationella konkurrenskraften hos de företag och den industri som verkar där.
- Österbottens landskapsplan 2050 gör det möjligt att utveckla klimatvänliga transportkedjor.

Konsekvenser för grönområdesstrukturen och naturens mångfald

- De riktgivande frilufts-, cykel- och paddlingslederna bildar ett heltäckande nätverk tillsammans med utvecklingsområdena för turism och rekreation. Även förbindelser över landskapsgränserna har beaktats.
- De ekologiska förbindelserna förenar skyddsområden och enhetliga naturområden med varandra.
- I planeringsbestämmelserna för beteckningen för förbindelsebehov för kraftledningar har beaktats att nuvarande ledningsgator kan utnyttjas, vilket har en positiv inverkan på grönområdesstrukturen.

Konsekvenser för naturskydds- och Naturaområden

- Utgångspunkten är att i Österbottens landskapsplan 2050 anvisas inte områdesreserveringsbeteckningar på naturskydds- eller andra värdefulla områden eller i deras närhet, vilket ses som positivt.
- Positiva konsekvenser främjas genom att i Österbottens landskapsplan 2050 anvisas skyddsområden enligt naturvårdslagen samt genom att Kvarkens skärgård anvisas som ett ekologiskt eller biologiskt signifikant område.
- Naturskyddsområden och andra värdefulla naturområden har beaktats som utgångspunkt vid placeringen av vindkraftsområden.

Konsekvenser för landskapet och kulturmiljön

- Bestämmelserna och beteckningarna med anknytning till kulturmiljön och landskapet har en betydande positiv inverkan på dess bevarande och utveckling i enlighet med landskapsplanens mål.
- Österbottens landskapsplan 2050 inverkar positivt på utvecklingen av kulturmiljö- och landskapsområden som en helhet samt på tryggheten av deras särdrag och tidsmässiga skiktning. Det lyfts fram som ett klart mål att åkrar som är landskapsmässigt värdefulla ska hållas öppna och användas inom jordbruket samt att skogarna sköts.
- Värdefulla landskapsområden och kulturmiljöer har kartlagts samt beaktats på ett heltäckande sätt i landskapsplanen. Tillsammans med de planeringsbestämmelser som direkt påverkar landskapet och kulturarvet erbjuder detta goda förutsättningar att främja och uppnå målen för landskapsplanen.

Konsekvenser för människors levnadsförhållanden, livsmiljö och jämlikhet

- Genomförandet av de nya infrastrukturprojekt som ingår i Österbottens landskapsplan 2050 förbättrar avsevärt näringslivets verksamhetsbetingelser och främjar därigenom landskapets självförsörjning i fråga om arbetsplatser.
- Österbottens landskapsplan 2050 gör det möjligt att förtäta samhällsstrukturen, vilket förbättrar servicens och arbetsplatsernas tillgänglighet samt möjligheterna till ett tillräckligt utbud av kollektivtrafik.
- Förverkligandet av de friluftsleder och rekreationsområden som ingår i Österbottens landskapsplan 2050 samt beaktandet av värdefulla landskapsområden, kulturmiljöer samt naturens mångfald har betydande positiva konsekvenser för livsmiljöns kvalitet i landskapet.

Konsekvenser för energiförsörjningen

- Den övergripande förskjutningen av tyngdpunkten i energiförsörjningen till förnybara energiproduktionsformer främjar landskapets självförsörjning inom energiförsörjningen.

- Energiförsörjningsverksamheten centraliseras och det bildas industriella ekosystem som förenar jordbruk och energiproduktion och som möjliggör produktion av gödsel som cirkulär ekonomi och av förnybar bioenergi vid sidan av livsmedelsproduktion.
- Vind- och solkraftproduktion orsakar utsläpp endast i byggfasen och de är således nästan utsläppsfria energiproduktionsformer. De vindkraftsområden som anvisas i Österbottens landskapsplan 2050 kan också användas som solenergiproduktionsområden eller samproduktionsområden.

Konsekvenser för marken och berggrunden samt vattnet

- Genom Österbottens landskapsplan 2050 tryggas stenmaterialförsörjningen i Österbotten. Ur konsekvensbedömningens synvinkel är det viktigt att marksubstanser kan utnyttjas på nära håll, till exempel som råmaterial för landsvägar och byggnader.
- Anvisandet av värdefulla geologiska formationer och åsområden i Österbottens landskapsplan 2050 främjar deras bevarande och skyddar dem från annan markanvändning.
- Genom Österbottens landskapsplan 2050 främjas användningen av grundvatten som hushållsvatten.

Konsekvenser för luftkvaliteten

- Landskapsplanens lösningar som främjar förnybara och utsläppsfria energiproduktionsformer inverkar positivt på luftkvaliteten.
- Godstransporter på järnväg, utvecklande av resekedjorna inom godstrafiken och elektrifieringsprojekt på järnvägarna förbättrar luftkvaliteten.
- Utvecklande av persontrafiken mellan städerna i riktning mot kollektivtrafik minskar de direkta avgasutsläppen samt utsläppen i form av gatudamm.

Konsekvenser för klimatet, klimatförändringen och anpassningen till den

- Vind- och solenergi förbättrar luftkvaliteten samt minskar utsläppen av växthusgaser, som påskyndar klimatförändringen. Till detta bidrar också ett energisystem som består av mångsidig produktion.
- Samhällsstrukturen är effektivt ordnad. Nya områden som ska planläggas ligger i centrala områden nära den nuvarande samhällsstrukturen. Grönstrukturen tryggar skogarnas kollager.
- Genom de skrivningar som hänför sig till vattentjänster och besittning av egendom förbereder man sig på skadliga konsekvenser och risker till följd av klimatförändringen.

Konsekvenser för stadsbilden och landsbygdslandskapet

- Lösningarna i Österbottens landskapsplan 2050 främjar beaktandet av stadsbilden och tätortsbilden samt kulturmiljöer och kulturlandskap med nära anknytning till dem.
- I planeringsbestämmelserna för nationellt värdefulla landskapsområden och landskapsområden som är värdefulla på landskapsnivå beaktas de i stor utsträckning som en helhet och hänsyn tas till deras särdrag och tidsmässiga skiktning.
- De vindkraftsprojekt som Österbottens landskapsplan 2050 möjliggör, liksom andra projekt för produktion av förnybar energi kan ses som en ny produktionsform på landsbygden. De möjliggör ännu mångsidigare och hållbarare utnyttjande av förnybara naturresurser som passar in i landsbygdslandskapet som är satt i utveckling.

Konsekvenser för näringarna och primärproduktionen

- Tillgången på arbetskraft förbättras när utvecklingszonerna över landskapsgränserna, stadsutvecklingszonerna samt områdena för centrumfunktioner, stora handelsenheter och service utvecklas.
- Den goda tillgänglighet, den flerkärniga regionstruktur och det effektiva trafiksystem som Österbottens landskapsplan 2050 möjliggör stödjer näringslivets verksamhet och utveckling. De nya trafikinfrastrukturprojekten förbättrar avsevärt näringslivets verksamhets- och utvecklingsbetingelser.

- Landskapsplanens områdesreserveringar främjar utvecklandet av industri- och arbetsplatsområden i anslutning till städer som utvecklas och tätorter som finns inom den flerkärniga regionstrukturen och det effektiva trafiksystemet.

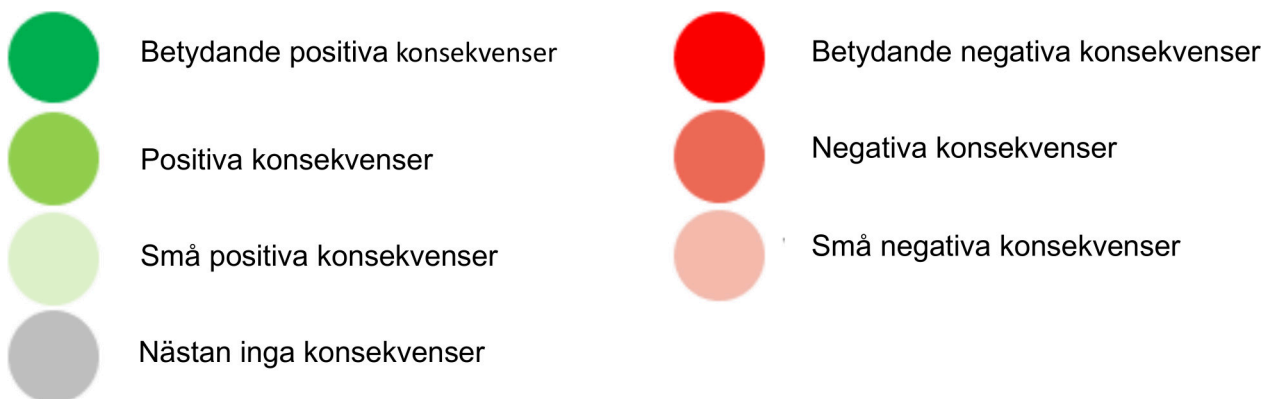
Konsekvenser för samhällsekonomin

- Företags- och arbetsplatsområden har anvisats på platser som är fördelaktiga med avseende på logistik och tillgänglighet och där det finns tillväxt- och utvidgningsmöjligheter.
- Anvisandet av boende i centrum och deras utkanter motsvarar tämligen bra boendetrenderna och möjliggör en betydande inflyttning för företagets arbetskraftsbehov.
- Anvisandet av företags- och arbetsplatsområden samt nya energiinvesteringar i hela landskapet tryggar och främjar näringslivets mångsidighet och områdenas livskraft.

Konsekvenser för försörjningsberedskapen och den övergripande säkerheten

- De lösningar som stödjer infrastrukturen är fungerande ur försörjningsberedskapens synvinkel. Exempelvis logistikkorridoren i Kvarkens utvecklingszon.
- De lösningar som stödjer en förnybar och självförsörjande energiproduktion främjar oberoendet av energi utifrån.
- Man har förberett sig på risker inom försörjningsberedskapen med mångsidiga energikällor och bränslen, pålitlig och decentraliserad energiproduktion samt driftssäkra överförings- och distributionssystem.

Den temavisa konsekvensbedömningen gjordes med hjälp av följande metod som beskriver betydelsen (Tabellerna 15, 16 och 17).

Tabell 15. Österbottens landskapsplan 2050. Sammanfattning av den temavisa konsekvensbedömningen.

Bedömd konsekvens	Konsekvenser för region- och samhällsstrukturen	Konsekvenser för trafiksystemet	Konsekvenser för grönområdesstrukturen och naturens mångfald	Konsekvenser för naturskydds- och Naturaområden	Konsekvenser för landskapet och kulturmiljön	Konsekvenser för människors levnadsförhållanden, livsmiljö och jämlikhet
-------------------	---	---------------------------------	--	---	--	--

Österbottens landskapsplan 2050						
---------------------------------	---	---	---	--	---	---

Tabell 16. Österbottens landskapsplan 2050. Sammanfattning av den temavisa konsekvensbedömningen.

Bedömd konsekvens	Konsekvenser för energiförsörjningen	Konsekvenser för marken och berggrunden samt vattnet	Konsekvenser för luftkvaliteten	Konsekvenser för klimatet, klimatförändringen och anpassningen till den	Konsekvenser för stadsbilden och landsbygdslandskapet	Konsekvenser för näringarna och primärproduktionen
Österbottens landskapsplan 2050						

Tabell 17. Österbottens landskapsplan 2050. Sammanfattning av den temavisa konsekvensbedömningen.

Bedömd konsekvens	Konsekvenser för samhällsekonomin	Konsekvenser för försörjningsberedskapen och den övergripande säkerheten
Österbottens landskapsplan 2050		

2.17 Bedömning i förhållande till den gällande Österbottens landskapsplan 2040

Österbottens landskapsplan 2040 godkändes på landskapsfullmäktiges möte den 15 juni 2020 och trädde i kraft den 11 september 2020 i enlighet med 201 § i markanvändnings- och bygglagen. Härmed ersatte Österbottens landskapsplan 2040 Österbottens landskapsplan och dess etappplaner. Målet för landskapsplanen är att Österbotten ska år 2040 vara en konkurrenskraftig region med välmående befolkning och god livsmiljö.

Den politiska situationen har förändrats snabbt under de senaste åren, såväl nationellt som internationellt. Frågor som hänför sig till klimatförändringen och anpassningen till den har fått allt större fotfäste i diskussionen, vilket avspeglar sig direkt i planeringen på landskapsnivå. Rysslands invasion av Ukraina våren 2022 utlöste

en kris i hela Europa, så att den nationella säkerheten och försörjningsberedskapen har börjat ägnas allt större uppmärksamhet. Klimatfrågor, försörjningsberedskap och självförsörjning i fråga om energi är teman som har ställt hela det nationella planeringssystemet inför en helt ny situation. De har krävt förändringsberedskap och förmåga att reagera på snabba förändringar. Alla förändringsbehov man känner till nu var inte kända när Österbottens landskapsplan 2040 planerades och godkändes. Sålunda uppgjordes Österbottens landskapsplan 2050 vid en brännande tidpunkt.

Gällande Österbottens landskapsplan 2040 vann laga kraft relativt nyligen. Det är emellertid motiverat att uppdatera landskapsplanen, inte bara med avseende på de ovannämnda geopolitiska förändringarna. Enligt Österbottens landskapsstyrelses beslut har i första hand energiförsörjningen och stenmaterialförsörjningen varit i behov av uppdatering. I Österbottens landskapsplan 2050 har båda temana beaktats i stor utsträckning.

Regionstrukturen är kompaktare än i den gällande landskapsplanen och Österbottens landskapsplan 2050 betonar näringslivets utvecklings-förutsättningar, fungerande trafikförbindelser och samarbete över landskapsgränserna starkare. I stället läggs mindre vikt vid älvdalarna, mindre tätorter och byanätverket, vilket delvis beror på befolkningsstrukturens förändring och flyttningsrörelsens koncentration inom landskapet.

Områdena för vindkraftverk har uppdaterats och sådana har också anvisats i havsområdet. Omfattningen av områdena för vindkraftverk i Österbottens landskapsplan 2050 är betydande jämfört med den gällande landskapsplanen, mer än 2,5-faldig. Detta gör det möjligt att bygga nya betydande vindkraftsprojekt även i fortsättningen. I konsekvensbedömningen av Österbottens landskapsplan 2040 konstaterades att landskapsplanen innehåller en för hela landskapet gällande planeringsbestämmelse för placering av anläggningar för solenergi. Samma allmänna planeringsbestämmelse fick en fortsättning, eftersom Österbottens landskapsplan 2050 inte innehåller någon separat planbeteckning för solkraft.

Jämfört med den gällande Österbottens landskapsplan 2040, där det inte anvisades några beteckningar eller bestämmelser för användningen av icke-förnybara naturresurser, anvisas i Österbottens landskapsplan 2050 med en beteckning (EO) områden som är viktiga för stenmaterialförsörjningen. De grundvattenområden som anvisades i Österbottens landskapsplan 2040 har uppdaterats för Österbottens landskapsplan 2050.

I Österbottens landskapsplan 2050 har anvisats ett behov av tågtrafikförbindelse, ett förbindelsebehov för gasledning som delvis följer det förstnämnda, nya förbindelsebehov för kraftledningar och vissa nya vägsträckningar.

Jämfört med den gällande Österbottens landskapsplan 2040 har i Österbottens landskapsplan 2050 anvisats nya rekreatiomsområden i Nykarleby och Kaskö och reserveringen för rekreatiomsområde på Sälgrund i Kaskö har utvidgats. I Petsmo har en ny riktgivande friluftsled anvisats med utvecklingsprincipbeteckning. Dessutom har Rasmusbacken samt Ytterjeppo paviljong med sågspånsbana och vandringsled anvisats som rekreatioms-/turismobjekt. Även vandringsleden i Nedervetil har angetts och vandringsleder har lagts till i Kronoby och Vörå. Även Vörå-Vitmossens friluftsled har uppdaterats och i Korsholm har Björkö-Panike rekreatiomsstig lagts till. I övrigt har beteckningarna för leder inte ändrats jämfört med den tidigare landskapsplanen.

Riksväg 3 mellan Helsingby och Laihela har i Österbottens landskapsplan 2050 angetts som en riktgivande vägsträckning och Vasa Hamnväg som en riktgivande vägsträckning.

3. Bedömning av de totala konsekvenserna

Den temavisa konsekvensbedömningen har i detta avsnitt sammanställts till totala konsekvenser. Bedömningen av de totala konsekvenserna omfattar bedömning i förhållande till markanvändnings- och bygglagens krav på landskapsplanens innehåll samt till de riksomfattande målen för områdesanvändningen. De är samtidigt en del av bedömningen av de sammantagna konsekvenserna och de har åskådliggjorts med trafikljusmodellen. När trafikljusmodellen planeras och används är en utmaning att beskriva helheterna med en färg. Färgen ger dock en helhetsbild av hur landskapsplanearbetet, enligt konsultens åsikt, har utfallit.

Många saker inverkar alltså på varandra och samma konsekvenstyp kan ha både positiva och negativa konsekvenser, såsom framförts i tidigare avsnitt. Flera av dessa är emellertid sådana som en landskapsplan, med beaktande av dess översiktliga nivå, inte kan svara på, och det är inte heller syftet med en landskapsplan. Många frågor kan lösas, till exempel vindkraften, i förfarandet vid miljökonsekvensbedömning och generalplanläggningen av enskilda projekt.

Vid konsekvensbedömningen bedömdes alla landskapsplanbeteckningar och planeringsbestämmelser i Österbottens landskapsplan 2050 i enlighet med ovannämnda mål och metoder. Konsekvenserna bedömdes temavis samt i fråga om de totala konsekvenserna.

Utgångspunkt för bedömningen av de totala konsekvenserna är den temavisa konsekvensbedömningen, som i detta avsnitt sammanställs till sammantagna konsekvenser/totala konsekvenser genom att utnyttja den trafikljusmodell som presenteras ovan. Som en egen punkt ingår dessutom en sammanfattning av landskapsplanens totala konsekvenser, där approachen har varit att målen för Österbottens landskapsstrategi ska uppnås i Österbottens landskapsplan 2050.

3.1 Sammantagna konsekvenser

Enligt miljöministeriets anvisningar accentueras i bedömningen av sammantagna konsekvenser en enskild beteckning och dess konsekvens i förhållande till den omgivande områdesanvändningen och miljön, till andra beteckningar och deras sammantagna konsekvenser, samt till de eftersträvade konsekvenserna. De sammantagna konsekvenserna kan bedömas enligt delområde eller tema eller som en kombination av dessa. Den temavisa indelningen kan också grunda sig på de sakhelheter som behandlas i landskapsplanen, såsom trafiknätet, naturmiljön, rekreationen eller deras delhelheter. Många teman har dock ömsesidiga sammantagna konsekvenser, som har tagits upp i tidigare avsnitt.

I Österbottens landskapsplan 2050 framhävs särskilt konsekvenserna i anslutning till klimatet, ekologiska förbindelser och naturen samt förnybar energi, särskilt vindenergi. Dessa påverkar direkt eller indirekt praktiskt taget alla konsekvenstyper som presenteras i denna rapport. Även andra sammantagna konsekvenser kan förekomma, men här tas endast de viktigaste konsekvenserna på landskapsplannivå upp. Många konsekvenser är dessutom sådana att de preciseras först i den mer detaljerade planeringen, och för vindkraftsproduktionens del särskilt i den projektspecifika miljökonsekvensbedömningen. Många saker påverkar klimattåligheten, såsom minimerad användning av naturresurser, möjliggörande av ett hållbart levnadssätt, minimering av utsläppen från konsumtion samt beredskap för risker som beror på klimatförändringar. Sålunda påverkar många av landskapsplanens beteckningar klimatet antingen direkt eller indirekt.

För vindkraftens del kan man i landskapsplanläggningen bedöma de sammantagna konsekvenserna av olika vindkraftsområden och kraftledningarna i anslutning till dem som en helhet på landskapsnivå, och genom planeringen hitta det slutresultat för placeringen av vindkraftsområden som är det bästa möjliga med tanke på miljökonsekvenserna. Med tanke på de sammantagna konsekvenserna är de viktigaste sakerna som ska bedömas konsekvenserna för landskapet samt konsekvenserna för fågelbeståndet. Konsekvenserna kan lindras genom bra och föregripande planering. I slutändan är det dock fråga om huruvida vindkraften byggs ut eller inte.

När vindkraftsprojekt placeras nära varandra uppstår sammantagna konsekvenser för miljön som en kombination av konsekvenserna av vindkraftsområdena och av kraftledningarna i anslutning till dem. Sammantagna konsekvenser kan uppstå även om vindkraftsområdena inte skulle ligga särskilt nära varandra. Områdena för vindenergiproduktion i Österbottens landskapsplan 2050 ligger inte alldeles nära varandra, men ställvis inte heller särskilt långt från varandra, vilket ökar de sammantagna konsekvenserna.

På ställen där flera vindkraftsområden jämte kraftledningar är placerade i vidsträckta skogsområden, kan vindkraftverkens sammantagna fragmenterande inverkan på livsmiljöerna vara betydande. I landskapet Österbotten finns sådana områden till exempel öster om Nykarleby, samt i närheten av kommungränsen mellan Närpes och Östermark. Många projekt kan tillsammans påverka livsmiljöerna samt ha konsekvenser i form av hinder, störningar och kollisionsrisker för fåglar, särskilt rovfåglar, som häckar och rör sig i trakten av planeringsområdena. Vindkraftverkens konsekvenser för fågelbeståndet påverkas särskilt av diametern hos vindkraftverkets rotor, eftersom vingarna snurrar på fåglarnas flyghöjd. I fråga om ett enskilt vindkraftverk är risken störst när en snurrande vinge pekar mot marken och avståndet mellan vingpetsen och markytan är som kortast. I dessa fall kan de sammantagna konsekvenserna av flera vindkraftsprojekt vara betydande för såväl häckande fåglar som fåglar som flyttar över områdena på grund av kollisionsrisken.

De planerade vindkraftsområdena är placerade längs kusten från södra sidan av Kristinestad till Larsmo skärgård, dvs. längs Sydösterbottens och Kvarkens kustområde. I hela detta område finns flera internationellt viktiga fågelområden (IBA) samt fågelområden som är viktiga i Finland (FINIBA) och fågelområden som är viktiga på landskapsnivå (MAALI). De planerade vindkraftsområdena jämte anslutande kraftledningsgator kommer att splittra förbindelserna mellan olika områden, vilket kan störa fåglarnas möjlighet att röra sig mellan olika områden. I kustområdet i Österbotten finns sammanlagt sju IBA-områden, 18 FINIBA-områden, 25 MAALI-områden samt 21 Naturaområden vars skydd grundar sig på fågelbeståndet (SPA). Största delen av de viktiga fågelområdena (IBA, FINIBA och MAALI) och de Naturaområden vars skydd grundar sig på fågelbeståndet överlappas dock inte av vindkraftsområden. Vissa planerade vindkraftsområden är dock placerade i viktiga fågelområden såsom Sydösterbottens skogar (FINIBA) och havsgrundet i Närpes-Korsnäs (MAALI). Sydösterbottens skogar är de sydligaste viktiga häckningsområdena för treårig hackspett och tjäder. I Sydösterbottens skogar finns dessutom det viktigaste livskraftiga beståndet av lavskrika i hela Finland söder om Uleåborgs län. (Leivo m.fl. 2002). Havsgrundet i Närpes-Korsnäs är igen ett tämligen grunt område som sträcker sig från de norra delarna av Sydösterbotten och ordentligt in i Kvarken. I området påträffas om våren rikligt med bl.a. ejder, alfågel, sjöorre, svärta, smålom, småskrake samt om hösten bl.a. grågås, knipa, ejder, sjöorre, svärta och småskrake. Trots att största delen av de planerade tv-områdena inte ligger i viktiga fågelområden, kan deras placering i rad längs kusten jämte kraftledningar orsaka en del störningar för både flyttfåglarnas färd som häckade fåglars färd från ett område till ett annat. (Ellermaa, 2023).

Inom planområdet finns också ett stort antal Naturaområden vars skydd grundar sig på fågelbeståndet (SPA), sammanlagt 21 längs Sydösterbottens och Kvarkens kust. Om vindkraftsområdena i närheten förverkligas riktas negativa sammantagna konsekvenser till de Naturaområdena vars skydd grundar sig på fågelbeståndet (SPA) i Kristinestadsområdet och Malax. Om de identifierade vindkraftsområdena förverkligas kan negativa sammantagna konsekvenser även riktas till Naturaområden (SPA) i Jakobstad och Pedersöre (FCG Finnish Consulting Group Oy, 2022: Vindkraftsutredning för Södra Österbotten, Mellersta Österbotten och Österbotten, bedömning av sammantagna konsekvenser). De fågelarter som ligger till grund för skyddet av Naturaområden i dessa områden uppgår sammanlagt till över 90, bl.a. brushane, dubbelbeckasin, trana, blå kärnhök, småfläckig sumphöna, svarthakedopping, ortolansparv och vigg.

I Finland kan fåglarna kringgå vindkraftsparkerna på havsområdena och i huvudsak även på landområden, och flaskhalsliknande situationer uppstår mera sällan. På huvudflyttstråken har kollisionsmodellering och populationsmodeller gjorts för sädgås, sångsvan, lommar, arktiska sjöfåglar, trana samt havsörn (Huttunen m.fl. 2023). Resultatet av kollisionsmodelleringen är dock även i bästa fall endast en riktgivande siffra som beskriver antalet kollisioner. Trots detta representerar utredningen bästa tillgängliga information och är tillräcklig på landskapsnivå. Enligt modelleringarna är konsekvenserna av den maximala dödligheten i förhållande till gränsen för betydande konsekvens mycket små för alla bedömda arter. Med iakttagande av försiktighetsprinciperna är det motiverat att uppskatta konsekvenserna av den kollisionsdödlighet som vindkraften enligt landskapsplanen orsakar för de granskade arterna i förhållande till populationen som högst ringa. Vid sidan av

kollisionsdödligheten ökar dock vindkraften även den hindrande och störande effekten måttligt. Lokalt viktiga flyttstråk som å- och åkerdalar är fortfarande åtminstone delvis fria från vindkraftverk, så som helhet minskar de negativa konsekvensernas betydelse.

Förutom flera vindkraftsområden har bl.a. nya kraftledningar, vägsträckningar och järnvägsnätet sammantagna konsekvenser för fågelbeståndet. När det gäller kraftledningar uppskattas 0,1–80 fågelindivider per kraftledningsskilometer och år kollidera (Jenkins m.fl. 2010). Kraftledningar är mest skadliga för tranor, sjöfåglar, vadare och falkfåglar. De planerade kraftledningarna kan i någon mån öka risken för kollisioner, eftersom Österbotten ligger på huvudflyttstråken för flera sjöfåglar, såsom sädgås, sångsvan, ejder, svärta och lommar. Utöver kollisionsrisken fragmenterar kraftledningsgatorna miljön. Även vägsträckningar och järnvägsnätet har fragmenterande inverkan på miljön. Å andra sidan kan arter som lever i öppen miljö dra en viss nytta av fragmenteringen av miljön.

Säkerställandet av försörjningsberedskapen har flera sammantagna konsekvenser mellan landskapsplanens beteckningar. Försörjningsberedskapen måste säkerställas under alla förhållanden, så det är acceptabelt att till exempel energilösningar kan ha negativa landskapskonsekvenser. Beaktande av försvarsmaktens behov kan dessutom påverka annan markanvändning i områdena. Försörjningsberedskapen och den övergripande säkerheten går i stor utsträckning hand i hand. I etappplanen påverkar särskilt vindkraften utvecklingen och upprätthållandet av inhemsk och förnybar energiproduktion. Samtidigt främjar planlösningen frigörandet från fossil energi och från beroende av utländsk importenergi.

3.2 Konsekvenser över landskapsgränserna

De sammantagna konsekvenserna av flera vindkraftsprojekt såväl inom landskapet som med grannlandskapen kan vara betydande när projekten ligger nära gränsen till grannlandskap. I Österbottens landskapsplan 2050 anvisas områden för vindenergiproduktion nära landskapsgränsen. Konsekvenserna för landskapet kan sträcka sig flera tiotals kilometer från kraftverken, så anvisandet av vindenergi har konsekvenser för landskapet över landskapsgränserna.

Konsekvenser som berör fågelbeståndet kan likaså sträcka sig över landskapsgränserna. När vindkraftsprojekt placeras nära landskapsgränsen kan konsekvenserna, i vissa fall, vara betydande för såväl häckande fåglar som för fåglar som flyttar över områdena på grund av kollisionsrisken. De stora rovfågarna har stora revir och de känsliga för ökade störningar och kollisionsrisker. Kollisionsmodelleringar är en metod som används allmänt i samband med miljökonsekvensbedömningen. Även andra skogsfågelarter är känsliga för störningar och kan bli lidande när vindkraftsprojekt fragmenterar skogen. Även för fågelbeståndets del är det särskilt viktigt att beakta vindkraftsprojekts konsekvenser över landskapsgränsen vid sidan av de sammantagna konsekvenserna.

Genomförandet av vindkraftsprojekt innebär risker med avseende på fragmentering av ekologiska förbindelser och naturen. Största delen av vindkraftsområdena är placerade i vidsträckt skogsklädda områden, där bygandet samt vägnätet inom projektområdet fragmenterar de sammanhängande skogarna. Anläggandet av kraftledningar har negativa konsekvenser för ekologiska förbindelser, den biologiska mångfalden och naturskyddet. Markanvändningen i närheten av städer, och bosättning överlag, kräver samordning så att särskilt ekologiska förbindelser samt naturens kärnområden beaktas. Nämda omständigheter sträcker sig också ofta över landskapsgränserna. I etapplandskapsplanen bör konsekvenser över landskapsgränsen beaktas särskilt i fråga om de vindenergiområden som anvisats i landskapets norra och nordöstra del. Eventuella negativa konsekvenser över landskapsgränsen kan lindras i samband med den noggrannare planeringen samt genom växelverkan.

Vid beredningen av Österbottens landskapsplan 2050 har förhållandet mellan ekologiska förbindelser och motsvarande planbeteckningar i grannlandskapen granskats med avseende på ekologisk hållbarhet, den biologiska mångfalden och naturskyddet.

Landskapet är en administrativ helhet med klara gränser, medan landskapsregionerna avgränsas enligt naturlandskapets strukturer. Nationellt värdefulla landskapsområden och kulturmiljöer av riksintresse har

beaktats på ett heltäckande sätt i landskapsplanens beteckningar. Det är viktigt att bevara landskapsstrukturen och kulturhistorisk kontinuitet inte bara på landskapsnivå utan också ur nationellt perspektiv. Bevarade representativa och livskraftiga landsbygdslandskap stödjer såväl den lokala som den nationella identiteten.

Försvarsmaktens verksamhet har verkningar över landskapsgränserna. Försörjningsberedskapsfaktorer påverkar samhället i stor utsträckning och går inte att tänka som åtgärder enbart inom landskapets gränser. Säkerställande av försörjningsberedskapen samt frågor i anslutning till den övergripande säkerheten är en betydande nationell helhet. Sålunda måste behov och samarbete som upprätthåller försörjningsberedskapen och den övergripande säkerheten beaktas och deras betydelse identifieras i stor utsträckning över landskapsgränserna.

3.3 Uppfyllande av kraven på landskapsplanens innehåll i konsekvensbedömningen

Österbottens landskapsplan 2050 uppfyller, ur konsekvensbedömningens synvinkel, kraven på landskapsplanens innehåll enligt MBL 28 §. Utifrån slutsatserna av bedömningen av de totala konsekvenserna främjar planen kraven på landskapsplanens innehåll som följer (Tabell 18):

En ändamålsenlig områdes- och samhällsstruktur i landskapet

Landskapsplanen stödjer en livskraftig och konkurrenskraftig regionstruktur som bildar nätverk. Bostads-, service- och arbetsplatsområdena främjar utvecklandet av samhällsstrukturen och en hållbar kollektivtrafik samt gång- och cykeltrafiken. Trafiksystemlösningarna är fungerande och olika trafikformer kompletterar varandra. Trafiksystemet som helhet främjar landskapets attraktionskraft samt internationella konkurrenskraft.

Ekologiskt hållbar områdesanvändning

De ekologiska förbindelserna förenar skyddsområden och enhetliga naturområden. Inga betydande nya områdesreserveringar anvisas i områden med värdefulla naturvärden, vilket har en positiv inverkan på naturens mångfald. De totala konsekvenserna med avseende på ekologisk hållbarhet är positiva. Särskilt Kvarkens skärgård lyfts fram som ett ekologiskt eller biologiskt signifikant område.

Trafikarrangemang och tekniska försörjningsarrangemang som är hållbara med tanke på miljön och ekonomin

Landskapsplanen gör det möjligt att utveckla klimatvänliga transportkedjor. Företags- och arbetsplatsområden har anvisats på platser som är fördelaktiga med avseende på logistik och tillgänglighet och där det finns tillväxt- och utvidgningsmöjligheter. Centraliseringen och anvisandet av lättillgängliga områden spelar en viktig roll för hållbara trafikarrangemang. Ur försörjningsberedskapens synvinkel har man förberett sig på eventuella risker med mångsidiga tekniska försörjningsarrangemang: energikällor och bränslen, pålitlig och decentraliserad energiproduktion samt driftssäkra överförings- och distributionssystem.

Hållbar användning av vatten- och marksubstansresurser

Landskapsplanen tryggar stenmaterialförsörjningen i Österbotten så att marksubstanser kan utnyttjas på nära håll som råmaterial i landsvägar och byggnader. Då blir transportkostnaderna och konsekvenserna för miljön mindre. Anvisandet av värdefulla geologiska och åsområden i landskapsplanen undantar dem från annan användning. Planen främjar användningen av grundvatten som hushållsvatten.

Näringslivets verksamhetsbetingelser i landskapet

Den goda tillgänglighet, den flerkärniga regionstruktur och det effektiva trafiksystem som landskapsplanen möjliggör förbättrar avsevärt näringslivets verksamhetsbetingelser. Mångsidiga industri- och arbetsplatsområden anvisas. Även primärproduktionens förutsättningar främjas: När tätortsstrukturen förtätas byggs det färre nya bostadsområden på områden som används inom primärproduktionen. Grönområdesnätverket och de värdefulla kulturmiljöerna ökar landskapets attraktionskraft. De lockar inte bara invånare utan också besökare

och förbättrar turismnäringarnas förutsättningar. Bevarandet av enhetliga skogsområden främjas med hänsyn till skogsbrukets och virkesproduktionens behov.

Värnande om landskapet, naturvärden och kulturarvet

Värdefulla landskapsområden och kulturmiljöer har beaktats på ett heltäckande sätt i landskapsplanen. I landskapsplanen anvisas också områden som är skyddade eller som avses bli skyddade enligt naturvårdslagen, områden som ingår i riksomfattande skyddsprogram, skyddsområden på landskapsnivå samt statliga områden som skyddats genom Metso-programmet och naturområden som donerades med anledning av Finlands 100-årsjubileum. Dessa stödjer på ett utmärkt sätt de positiva konsekvenser som hänför sig till landskapet, naturvärden och kulturarvet. Planeringsbestämmelserna erbjuder dessutom goda förutsättningar att uppnå landskapsplanens mål. Beteckningarna har en betydande positiv inverkan på områdenas bevarande och utveckling enligt landskapsplanens mål.

Tillräckliga områden som lämpar sig för rekreation

De riktgivande frilufts-, cykel- och paddlingslederna bildar ett heltäckande nätverk tillsammans med utvecklingsområdena för turism och rekreation. Även förbindelser över landskapsgränserna har beaktats. Rekreationsområdena bildar tillsammans med kulturmiljöerna och naturskyddsområdena en helhet som binds samman av cykel- och friluftsleder.

3.4 Uppnående av de riksomfattande målen för områdesanvändningen i konsekvensbedömningen

Enligt 24 § i markanvändnings- och bygglagen ska vid planering på landskapsnivå och annan områdesplanering de riksomfattande målen för områdesanvändningen beaktas så att möjligheterna att uppnå dem främjas. Även markanvändnings- och bygglagens krav på innehållet, som nämnts i föregående avsnitt, och beaktandet av dem främjar uppnåendet av de riksomfattande målen för områdesanvändningen. I arbetet med att bedöma konsekvenserna av Österbottens landskapsplan 2050 har varje behandlat tema studerats ur denna synvinkel. Landskapsplanlösningen främjar, ur konsekvensbedömningens synvinkel, uppnåendet av de riksomfattande målen för områdesanvändning som följer (Tabell 18):

Fungerande samhällen och hållbar mobilitet

Strukturens förtätning accentueras på områden för centrumfunktioner, vilka man har svarat på i Österbottens landskapsplan 2050 på såväl betecknings- som planbestämmelsenivå. Med beaktande av landskapsplanens styrande verkan bör man i den noggrannare planeringen i enlighet med landskapsplanebestämmelsen skapa övergripande förutsättningar för utveckling av ett livskraftigt och trivsamt stadscentrum. Till detta hänför sig förutom ett effektivt byggande även hänsyn till stadsbilden, kulturmiljön och naturvärden. I en tätare regionstruktur framhävs närgrönområdenas betydelse. I planbestämmelsen beaktas åtgärder för att främja gång- och cykeltrafik, vilkas inverkan syns även i form av bättre lokalklimat i centrumområdena samtidigt som bilberoendet minskar.

Effektivt trafiksystem

Landskapsplanen främjar de spetsåtgärder som förts fram i trafiksystemplanen. I landskapsplanen har man förberett sig på de ändringar som trafiksystemet kräver fram till 2050. En utveckling av transportlederna enligt landskapsplanen stödjer landskapet Österbottens attraktionskraft och den internationella konkurrenskraften hos företagen och industrin i området när de logistiska systemen förbättras. Behoven av och projekten för att förbättra vägförbindelserna har en positiv inverkan på säkerheten och smidigheten i stadsregionerna lokala och långväga trafik. De möjliggör också utveckling av markanvändningen samt snabbare och mer störningsfria transporter.

En hälsosam och trygg livsmiljö

När samhällsstrukturen förtätas är särskilt den mer detaljerade planeringsnivån betydelsefull. Österbottens landskapsplan 2050 svarar på detta på den översiktliga nivå som förutsätts av landskapsplanen. I landskapsplanen har det reserverats rekreations- och turismområden på ett heltäckande sätt liksom friluftsvägar och cykelleder som förbinder dem i hela landskapet. I planen har också beaktats att rekreationslederna kan fortsätta in på andra landskaps områden. Reserveringar som gäller livsmiljön har gjorts även för rekreation på vatten: I landskapsplanen finns heltäckande reserveringar för båtleder, båthamnar, skyddshamnar samt paddlingsleder i åar och älvar. Förverkligandet av reserveringarna inverkar positivt på rekreationen på vatten. Samtliga dessa åtgärder har en betydande positiv inverkan på människors levnadsförhållanden samt skapandet av en hälsosam och trygg livsmiljö.

En livskraftig natur- och kulturmiljö samt naturresurser

Utgångspunkten är att i landskapsplanen anvisas inte områdesreserveringsbeteckningar på eller i närheten av naturskydds- eller andra värdefulla områden, så planens konsekvenser är positiva till denna del. Landskapsplanens bestämmelser och beteckningar med anknytning till kulturmiljön och landskapet har en betydande positiv inverkan på dess bevarande och utveckling i enlighet med planens mål. När det gäller naturresurser stöds landskapsplanens positiva konsekvenser genom att å ena sidan tryggas stenmaterialförsörjningen i Österbotten och å andra sidan anvisa värdefulla geologiska formationer och åsområden.

En förnybar energiförsörjning

Genom landskapsplanen säkerställs en övergripande förskjutning av tyngdpunkten i energiförsörjningen till förnybara energiproduktionsformer. En säker energiförsörjning främjas genom att inom energiproduktionen övergå från förbränning av torv och naturgas till förbränning av biogas och biflöden från produktion samt genom att investera i sol- och vindenergi. Saker som stödjer försörjningsberedskapen har beaktats på ett bra sätt i landskapsplanen. Utgångspunkten är oberoende av energi utifrån, vilket landskapsplanen svarar bra på.

Tabell 18. Österbottens landskapsplan 2050. Bedömning av helhetskonsekvenser i förhållande till innehållskraven i markanvändnings- och bygglagen och de riksomfattande målen för områdesanvändningen.

Bedömd konsekvens	Konsekvenser i förhållande till kraven på landskapsplanens innehåll enligt MBL	Konsekvenser i förhållande till de riksomfattande målen för områdesanvändningen
Österbottens landskapsplan 2050		

Med avseende på bedömningen av de totala konsekvenserna har Österbottens landskapsplan 2050 betydande positiva konsekvenser (Tabell 19). Landskapsplanen erbjuder goda möjligheter att utveckla landskapet och som helhet främjar planlösningen landskapets livskraft. Landskapsplanen förbereder på ett bra sätt utnyttjande av nya energikällor och trafiksystemet är fungerande. I planen har man kunnat förbereda sig på de nya utmaningarna från försörjningsberedskapen och den övergripande säkerheten. Planen främjar också de nationella klimatmålen.

Österbottens landskapsstrategi har stått i fokus för konsekvensbedömningen och dess mål har behandlats i anslutning till varje tema. Österbottens landskapsplan 2050 främjar uppnåendet av målen för Österbottens landskapsstrategi.

Tabell 19. Österbottens landskapsplan 2050. Sammanfattning av de totala konsekvenserna i förhållande till målen i Österbottens landskapsstrategi.

Bedömd konsekvens	SAMMANDRAG AV LANDSKAPSPLANENS TOTALA KONSEKVENSER
Österbottens landskapsplan 2050	

3.5 Fyrfältsanalys

Den analysmetod som använts för konsekvensbedömningen är fyrfältsanalys, dvs. SWOT-analys (Bild 3). Med hjälp av SWOT-analysen har styrkor och svagheter samt framtida möjligheter och hot i Österbottens landskapsplan 2050 klarlagts.

Ur landskapsplanens synvinkel har målet varit att med hjälp av fyrfältet lyfta fram och stärka landskapet Österbottens styrkor. Möjligheterna analyseras och strävan är att utnyttja dem så mångsidigt som möjligt. Även eventuella svagheter beaktas. Man förbereder sig på eventuella hot med god planering, något som Österbottens landskapsplan svarar på för egen del. Det bör påpekas att landskapsplanen är en översiktlig plan och dess lösningar främjas i den mer detaljerade planeringen.

Österbottens landskapsplan 2050

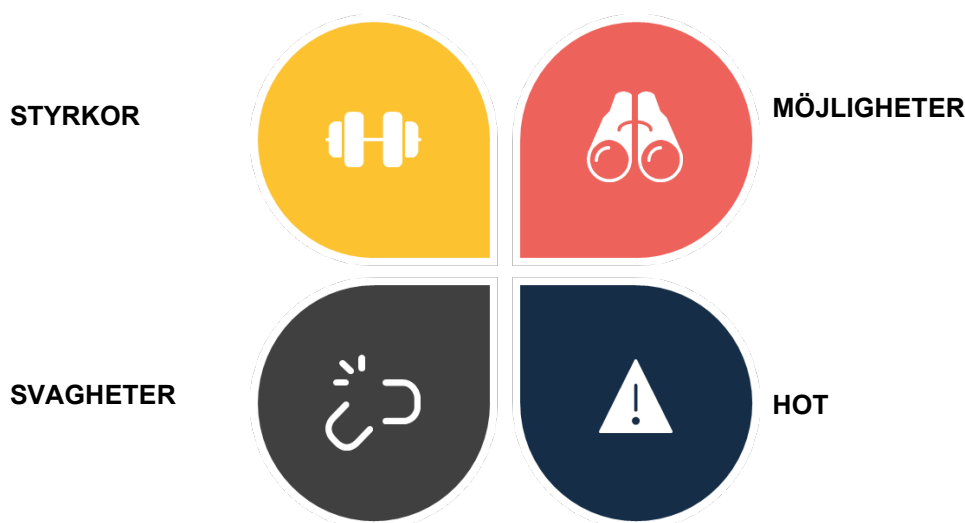

Bild 3. Österbottens landskapsplan 2050. Jämförande konsekvensbedömning.

STYRKOR

Regionstrukturen i Österbotten stödjer i hög grad en livskraftig och konkurrenskraftig regionstruktur som överensstämmer med landskapsplanens mål och som bildar nätverk inom landskapet och mellan grannlandskapen. Landskapsplanens trafiksystemlösningar är fungerande och olika trafikformer kompletterar varandra. De ekologiska förbindelserna förenar skyddsområden och enhetliga naturområden med varandra. Nya infrastrukturprojekt förbättrar avsevärt näringslivets verksamhetsbetingelser och landskapets självförsörjning i fråga om arbetsplatser. Den övergripande förskjutningen av tyngdpunkten i energiförsörjningen till förnybara energiproduktionsformer ses som en särskild styrka.

SVAGHETER

I landskapsplanen har inte till alla delar identifierats de möjligheter till en mångsidigare regionstruktur som mindre centrum och älv- och ådalarnas bystruktur erbjuder. Vindkraftsområdena ligger i huvudsak i vidsträckt enhetliga naturområden och naturens kärnområden. Nya tätorsområden som förenhetligar samhällsstrukturen kan ställvis förändra den bekanta boendemiljön och försämma möjligheterna till rekreation i närnaturen.

MÖJLIGHETER

I landskapsplanen har identifierats naturligt livskraftiga centrum, fördelaktiga områden för företagsverksamhet och logistiska knutpunkter. Nya bostads-, service- och arbetsplatsområden är fördelaktigt placerade med avseende på en enhetlig samhällsstruktur och hållbar kollektivtrafik. Från landskapets hamnområden utgår handelssjöfart till hela världen och mellan Vasa och Umeå finns dessutom person- och godstrafik på Europaväg E12. De riktgivande friluft-, cykel- och paddlingslederna bildar ett nätverk av rekreationsområden som täcker landskapet tillsammans med utvecklingsområdena för turism och rekreation. Reserveringarna, bestämmelserna och beteckningarna med anknytning till kulturmiljön och landskapet har en betydande positiv inverkan på dessas bevarande och utveckling i enlighet med landskapsplanens mål. En tätare samhällsstruktur förbättrar servicens och arbetsplatsernas tillgänglighet samt möjligheterna till kollektivtrafikutbud. Utvecklandet av infrastruktur för biogas- och vätgasnätverk ses som en möjlighet ur konsekvensbedömningens synvinkel. Mera vind- och solenergi förbättrar luftkvaliteten i landskapet och minskar utsläppen av växthusgaser som påskyndar klimatförändringen. De lösningar som stödjer infrastrukturen är fungerande ur försörjningsberedskapens synvinkel. Den goda tillgänglighet, den flerkärniga regionstrukturen och det effektiva trafiksystem som landskapsplanen möjliggör stödjer näringslivet. Företags- och arbetsplatsområden har anvisats på platser som är fördelaktiga med avseende på logistik och tillgänglighet och där det finns tillväxt- och utvidgningsmöjligheter.

HOT

Utvecklingen av trafiksystemet kan öka bilberoendet särskilt i områden där utbudet av kollektivtrafik är dåligt. Avbrott i ekologiska korridorer och splittring av grönstrukturen kan utgöra hot, om de inte beaktas tillräckligt när trafikprojekt planeras och genomförs. Det nuvarande stamnätets tillräcklighet kan utgöra ett hot när projekten för förnybar energi ökar. Bergmaterialtäkt kan ha konsekvenser för yt- och grundvattnet. Konstruktioner i anslutning till projekt för förnybar energi, såsom kraftledningar och elstationer samt gasledningar och områden för solkraftverk, kan ha lokala negativa konsekvenser för landsbygdslandskapet.

4. Sammanfattning av konsekvensbedömningen

4.1 Målsättning

Syftet med konsekvensbedömningen av Österbottens landskapsplan 2050 var att granska hur målen för Österbottens landskapsstrategi och Österbottens landskapsplan 2050 samt markanvändnings- och bygglagens krav på landskapsplanens innehåll och de riksomfattande målen för områdesanvändningen uppnås i landskapsplanen.

4.2 Metoder

Som konsekvensbedömningsmetod användes en expertbedömning, där de utredningar som gjorts för landskapsplanen och deras konsekvenser för markanvändningslösningen granskades. I konsekvensbedömningen bedömdes konsekvenserna temavis, med beaktande av landskapsplanbeteckningarna och de tillhörande planeringsbestämmelserna. De totala konsekvenserna bedömdes utifrån den tematiska konsekvensbedömningen med beaktade av de sammantagna konsekvenserna och konsekvenserna över landskapsgränserna. Konsekvensbedömningen gjordes i samarbete med Österbottens förbunds experter och dessutom med konsekvensbedömningsgruppen och samarbetsgruppen. Som konsekvensbedömningsnivå tillämpades den strategiska landskapsplanens översiktliga nivå.

4.3 Resultat

Styrkorna i Österbottens landskapsplan 2050 framträder mångsidigt i landskapsplanens samtliga teman. Regionstrukturen stödjer i hög grad landskapsplanens mål om en livskraftig och konkurrenskraftig regionstruktur som bildar nätverk både inom landskapet och mellan grannlandskapen. Landskapsplanens trafiksystemlösningar är fungerande och de olika trafikformerna kompletterar varandra. De ekologiska förbindelserna förbinder skyddsområden och enhetliga naturområden med varandra. De nya infrastrukturprojekten förbättrar avsevärt näringslivets verksamhetsbetingelser och landskapets självförsörjning i fråga om arbetsplatser. Den övergripande förskjutningen av tyngdpunkten i energiförsörjningen till förnybara energiproduktionsformer ses som en särskild styrka hos landskapet.

I Österbottens landskapsplan 2050 har identifierats naturligt livskraftiga centrum, fördelaktiga områden för företagsverksamhet och logistiska knutpunkter. Nya bostads-, service- och arbetsplatsområden är fördelaktigt placerade i anslutning till enhetlig samhällsstruktur och hållbar kollektivtrafik. Från hamnområdena utgår handelsjöfart till hela världen. Mellan Vasa och Umeå finns dessutom person- och godstrafik på Europaväg E12, vilket stödjer en effektiv trafiksystemhelhet. De riktgivande frilufts-, cykel- och paddlingslederna bildar ett nätverk av rekreationsområden som täcker landskapet tillsammans med utvecklingsområdena för turism och rekreation. Bestämmelserna och beteckningarna med anknytning till kulturmiljöer och landskap har en betydande positiv inverkan på dessas bevarande och utveckling i enlighet med landskapsplanens mål.

Samhällsstrukturens förtätning påverkar tillgängligheten till service och arbetsplatser samt utbudet av kollektivtrafik. Utvecklandet av infrastruktur för biogas- och vätgasnätverk ses som en möjlighet ur konsekvensbedömningens synvinkel. Österbottens landskapsplan 2050 främjar användningen av grundvatten som hushållsvatten. Vind- och solenergi har positiva effekter genom att den förbättrar luftkvaliteten samt minskar utsläppen av växt-husgaser, som påskyndar klimatförändringen. De lösningar som stödjer infrastrukturen är fungerande och konsekvenserna ses som positiva även ur försörjningsberedskapens och den övergripande säkerhetens synvinkel. Den goda tillgänglighet, den flerkärniga regionstruktur och det effektiva trafiksystem

som landskapsplanen möjliggör stödjer positiva konsekvenser för näringslivet. Företags- och arbetsplatsområden är anvisade på platser som är fördelaktiga med avseende på logistik och tillgänglighet och där det finns tillväxt- och utvidgningsmöjligheter.

Som hot sågs i konsekvensbedömningen ett eventuellt ökat bilberoende särskilt i områden där utbudet av kollektivtrafik är svagt. Avbrott i de ekologiska korridorerna och splittring av grönmiljön när trafikprojekt genomförs kan inverka negativt. Det nuvarande stamnätets tillräcklighet ses som ett hot i Österbotten, på samma sätt som i övriga Finland. Konstruktioner i anslutning till projekt för förnybar energi, såsom kraftledningar och elstationer samt gasledningar och områden för solkraftverk, kan ha lokala negativa konsekvenser för landsbygdslandskapet. Bergmaterialtäkt kan ha både negativa och positiva konsekvenser: å ena sidan tryggas marksubstansförsörjningen, men å andra sidan kan det uppstå negativa konsekvenser för yt- och grundvattnet.

4.4 Slutsatser

Som slutsats av konsekvensbedömningen konstateras att Österbottens landskapsplan 2050 genomför Österbottens landskapsstrategis målbild och vision. Österbottens landskapsplan 2050 främjar också uppnåendet av de krav som markanvändnings- och bygglagen ställer på landskapsplanens innehåll samt av de riksomfattande målen för områdesanvändningen.